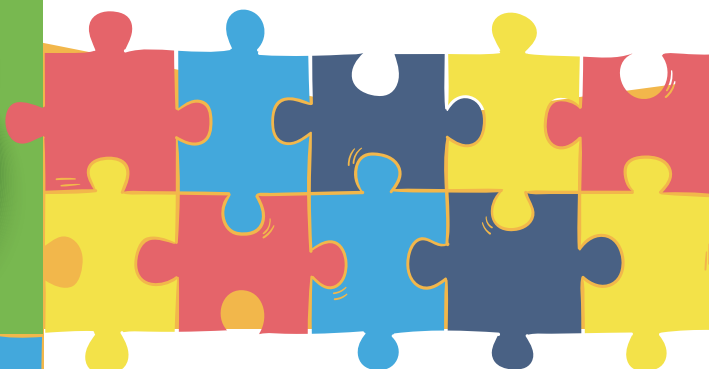

МАТЕМАТИКА

Частина 2

$$\begin{array}{r} + 325 \\ 413 \\ \hline 738 \end{array}$$

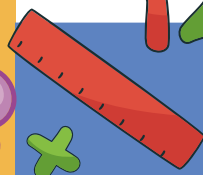
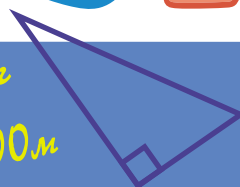

$$580 - x = 240$$

$$123 \times$$

$$1 \mu g = 1000 g$$

$$1 \mu m = 1000 m$$

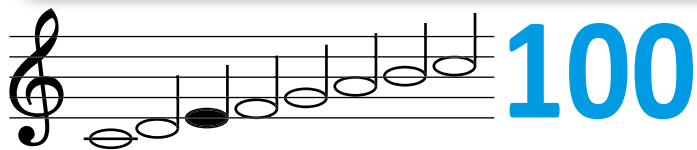
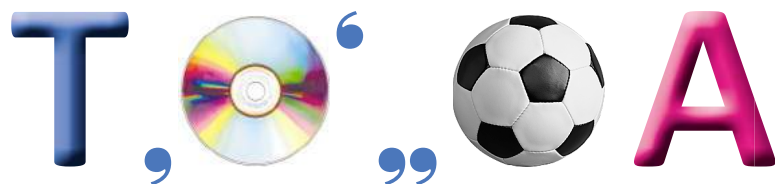
ТАБЛИЦЯ МНОЖЕННЯ ТА ДІЛЕННЯ ПІФАГОРА

.	2	3	4	5	6	7	8	9
2	4	6	8	10	12	14	16	18
3	6	9	12	15	18	21	24	27
4	8	12	16	20	24	28	32	36
5	10	15	20	25	30	35	40	45
6	12	18	24	30	36	42	48	54
7	14	21	28	35	42	49	56	63
8	16	24	32	40	48	56	64	72
9	18	27	36	45	54	63	72	81
:	2	3	4	5	6	7	8	9

$$6 \cdot 3 = 18$$

$$48 : 6 = 8$$

РОЗГАДАЙ РЕБУСИ

ПОКАЖИ ЧИСЛА ВІД 375 ДО 400

РОЗШИФРУЙ СЛОВА

Ключ

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
л	м	в	а	н	с	и	ь	т	і
д	у	к	р	ч	е	о	ц	я	г

1353

86443

9331

29061583

19091583

39248448

263947

4358643

7548453

ЗАКОНИ МНОЖЕННЯ ТА ВЛАСТИВОСТІ ДІЛЕННЯ

$$(a + b) : c = a : c + b : c$$

Щоб поділити суму на число, можна поділити кожний доданок на це число і результати додати.

$$a : (b \cdot c) = a : b : c$$

Щоб поділити число на добуток, можна послідовно поділити це число на кожний множник.

ДІЛЕННЯ З ОСТАЧЕЮ

$$a : b = c \text{ (ост. } d) \quad d < b$$

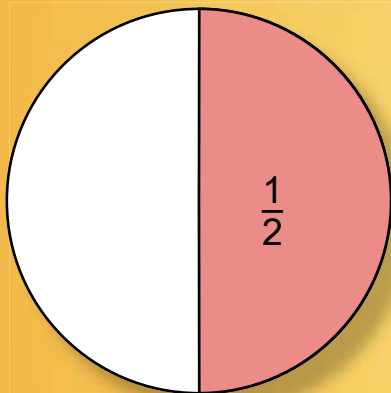
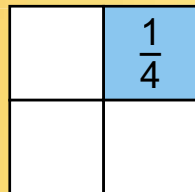
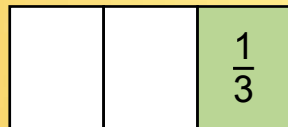
Остача завжди менша від дільника.

$$785 : 10 = 78 \text{ (ост. } 5) \quad 863 : 100 = 8 \text{ (ост. } 63)$$
$$0 : a = 0$$

$$a : b = c \text{ (ост. } d) \quad a = b \cdot c + d$$

Щоб перевірити ділення з остачею, треба дільник помножити на неповну частку і додати остачу. Якщо одержимо ділене, то обчислення виконано правильно.

ЧАСТИНИ

Цифра над рискою – **чисельник**. Він показує, скільки рівних частин цілого взяли.

$$\frac{1}{5}$$

Цифра під рискою дробу – **знаменник**. Він показує, на скільки рівних частин поділено ціле.

$$\text{Якщо } a < b, \text{ то } \frac{1}{a} > \frac{1}{b}.$$

Щоб знайти шосту частину від числа a , треба число a поділити на 6.

Щоб знайти число b , восьма частина якого дорівнює a , треба a помножити на 8.

Григорій Лищенко

МАТЕМАТИКА

Підручник для 3 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)

Частина 2

*Рекомендовано Міністерством освіти
і науки України*

КИЇВ
«ГЕНЕЗА»
2020

УДК 51(075.2)
Л67

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України
від 21.02.2020 № 271)*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Відповідає Типовій освітній програмі для 3–4 класів
закладів загальної середньої освіти,
розробленій під керівництвом *Савченко О.Я.*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ:

- — межа матеріалу уроку
- — усне завдання
- — додаткове завдання
- — завдання для самопідготовки
- — «кругові» вирази
- — завдання підвищеної складності
- — завдання на порівняння
- — робота в парах
- — робота у групах

ISBN 978-966-11-1087-7
ISBN 978-966-11-1089-1 (Ч.2)

© Лищенко Григорій
Павлович, 2020
© Видавництво «Генеза»,
оригінал-макет, 2020

ДОДАВАННЯ ТА ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 1000 (ПРОДОВЖЕННЯ)

1.

$$\begin{array}{r} 800 \\ - 200 \\ \hline 400 \\ - 10 \\ \hline 50 \\ - 50 \\ \hline 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 300 \\ + 200 \\ \hline 500 \\ + 30 \\ \hline 530 \end{array}$$

2. Купили пачку карпатського трав'яного чаю за 25 грн і 2 пачки чаю каркаде, за ціною a грн кожна. Яка вартість усієї покупки?

3. Китайський в'язальник чаю за 3 дні виготовляє 6 кг кульок чаю-квітки. За скільки днів в'язальник може виготовити 16 кг кульок чаю-квітки, якщо працюватиме з такою самою продуктивністю?

$$\begin{array}{l} 3 \text{ дн.} \text{ — } 6 \text{ кг} \\ ? \text{ — } 16 \text{ кг} \end{array}$$

4. Кульки квітучого чаю можна заварювати до 4 разів. Першого разу чай заварюється 4 хв. Кожне наступне заварювання триває на 3 хв довше від попереднього. Яка тривалість четвертого заварювання квітучого чаю?

Китайська
чайна церемонія

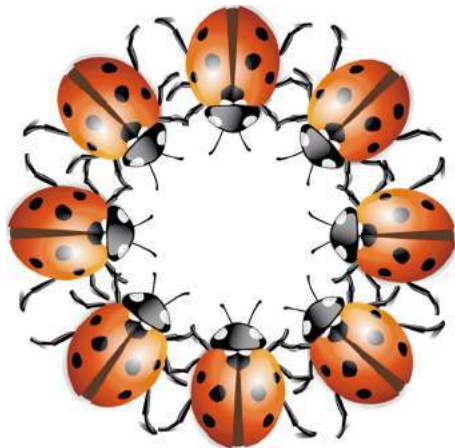
5. $240 + 320$ $490 - 240$ $540 + 60$ $960 - 340$
 $260 - 8 \cdot 5$ $120 - 5 \cdot 4$ $9 \cdot 8 + 7 \cdot 6$ $100 - 9 \cdot 9$

6. $x \cdot 8 = 56$ $x : 8 = 9$ $240 - x = 80$

7. Накресли квадрат зі стороною 15 мм. Знайди його периметр у сантиметрах.

8.* Чи можна розкласти 54 кубики в одинадцять коробок так, щоб будь-які дві коробки містили різне число кубиків?

9.* Діти намалювали 8 жуків, що стали в коло. Кожний жук взяв своєю ніжкою за ніжку кожного зі своїх сусідів. Скільки всього ніжок виявилися вільними?

10. Дві пляшки холодного чаю з м'ятою коштують 18 грн. Яка вартість 8 таких пляшок?

11. 3 м 4 см 34 см

25 дм 250 мм

$\geq$ 2 т 4 ц 42 ц

320 кг 3 ц 8 кг

$\leq$ 1 км 790 м

2 год 90 хв

Дізнайся в дорослих, що вони знають про китайську чайну церемонію. Перевір інформацію в інтернеті. Чи сподобалось тобі це завдання?

ПИСЬМОВЕ ДОДАВАННЯ ТА ВІДНІМАННЯ ЧИСЕЛ

12. $6 \cdot 4 + 43$

↑

7

9

$36 : 4 \cdot 8$

6

9

$7 \cdot 6 - 24$

7

9

39

42

13. Поясни додавання двоцифрових чисел.

$34 + 48$

30 4 40 8

$67 + 25$

60 7 20 5

$87 + 19$

80 7 10 9

14. Поля усно додала числа 37 і 59. Чому вона двічі записувала відповідь?

Десятки	Одиниці
3	7
5	9
8	16
9	6

$23 + 56 =$

$+ \begin{array}{r} 23 \\ 56 \\ \hline \end{array}$

Двоцифрові числа можна додавати стовпчиком. Вираз $23 + 56$ можна записати так: одиниці під одиницями, десятки під десятками. Додавання стовпчиком називають **письмовим** додаванням. Подумай, чому

письмове додавання починають з одиниць.

15. Досліді, як знайти суму чисел 35 і 49 письмово.

Пояснення: до 5 додати 9, буде 14 — це 1 дес. і 4 од. 4 од. пишемо під одиницями, а 1 дес. додаємо до десятків. До 3 дес. додати 4 дес., буде 7 дес., та ще 1 дес., буде 8 дес. Цифру 8 записуємо під десятками.

$+ \begin{array}{r} 35 \\ 49 \\ \hline 84 \end{array}$

Відповідь: сума чисел 35 і 49 дорівнює 84.

16. 1) Знайди усно та письмово суми цих чисел.

$$68 \text{ і } 29 \qquad 45 \text{ і } 37$$

$$53 \text{ і } 38 \qquad 46 \text{ і } 37$$

2) Склади задачі за «зеленим» виразом.

17. Порівняй задачі та їх розв'язання.

1) На одній полиці 37 книжок, а на іншій — на 15 книжок більше. Скільки всього книжок на двох полицях?

2) На одній полиці 37 книжок. Це на 15 менше, ніж на іншій. Скільки всього книжок на двох полицях?

3) На одній полиці a книжок. Це на b книжок менше, ніж на іншій. Скільки всього книжок на двох полицях?

$$18. \quad x + 280 = 360 \qquad x - 280 = 360 \qquad 580 - x = 240$$

19.* Побудуй трикутник і чотирикутник, щоб їхньою спільною частиною був семикутник.

Оціни завдання: *легке, складне*. Порадь, як його виконати, тим, хто потребує допомоги.

20. На книжковому ярмарку першого дня діти придбали a книжок, а другого — на b книжок більше. Скільки всього книжок діти придбали на ярмарку за два дні?

Склади вираз. Обчисли, якщо $a = 9$, $b = 5$.

$$21. \quad \begin{array}{r} + 34 \\ 43 \end{array} \quad \begin{array}{r} + 45 \\ 25 \end{array} \quad \begin{array}{r} + 16 \\ 19 \end{array} \quad \begin{array}{r} + 56 \\ 39 \end{array} \quad \begin{array}{r} + 47 \\ 35 \end{array}$$

$$22. \quad \begin{array}{ccccc} 420 & & 210 & & \\ & \swarrow & & \searrow & \\ 340 & & + 60 & & 530 \\ & \swarrow & & \searrow & \\ 670 & & 860 & & \end{array}$$

$$\begin{array}{ccccc} 500 & & 240 & & \\ & \swarrow & & \searrow & \\ 310 & & - 60 & & 450 \\ & \swarrow & & \searrow & \\ 900 & & 1000 & & \end{array}$$

23. Обчисли письмово суму чисел 47 і 29. Виконуючи письмове додавання, можна міркувати так:

7 і 9 — 16, 6 пишемо, 1 запам'ятуємо. 4 і 2 — 6, та ще 1, буде 7, пишемо 7. Усього 76.

24.
$$\begin{array}{r} 25 \\ + 72 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 67 \\ + 23 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 44 \\ + 37 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 59 \\ + 29 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 36 \\ + 36 \\ \hline \end{array}$$

25. 1) Сума трьох чисел 670. Перше число 250, друге — на 70 менше від першого. Знайди третє число.

2) За виразом $600 + (600 - 240)$ склади задачу, умова якої містить слова «на 240 менше».

26. Мамі залишилося прочитати 180 сторінок книжки, у якій 340 сторінок. На скільки сторінок менше мамі залишилося читати, ніж вона вже прочитала?

 Склади обернену задачу.

27.* Побудуй прямокутник зі сторонами 6 см і 3 см і знайди сторону рівностороннього трикутника, периметр якого дорівнює периметру прямокутника.

28. 4 грн — 50 коп.

3 грн 50 коп. + 100 коп.

 1 год 20 хв — 40 хв

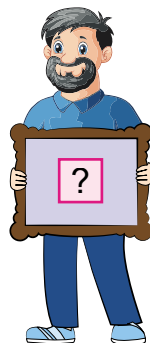
2 год 30 хв — 40 хв

7 грн — 50 коп.

16 год 10 хв — 30 хв

29.* Хлопчик і дівчинка читають однакові пригодницькі книжки. Хлопчикові залишилося читати 120 сторінок, а дівчинці — 80 сторінок. Хто прочитав більше сторінок і на скільки?

30.* У книжці головний герой показав другові портрет і сказав: «У мене немає ні сестер, ні братів. Але батько

цієї людини є сином мого батька». Кого зображено на портреті?

31. У класній бібліотеці четвертокласників 120 книжок, а у третьокласників — на 40 книжок менше. Скільки всього книжок у бібліотеках двох класів?

32. Скільки різних книжок у цих класах, якщо 30 книжок — однакові?

33. Знайди письмово суму чисел 27 і 54, 63 і 25, 48 і 37, 26 і 55, 39 і 45.

34. Назви розрядні доданки чисел 215, 340, 407.

35. Розглянь запис і поясни, як треба записувати другий доданок при письмовому додаванні.

	3	2	5	
+	4	1	3	
	7	3	8	

При додаванні трицифрових чисел одиниці додають до одиниць, десятки до десятків, сотні до сотень.

36. Знайди суми, записуючи доданки стовпчиком.
 $722 + 134$ $360 + 233$ $516 + 423$ $344 + 54$

37. На одному схилі яру росте 235 дерев, а на другому 312. Скільки всього дерев укривають схили яру?

38. На ділянці лісу зрубали 214 зрілих дерев, і залишилося 567 дерев. Скільки дерев було на цій ділянці лісу до вирубки?

38. У парку-заповіднику росте 134 хвойних дерева, а листяних — на 263 більше. Скільки листяних дерев росте в парку-заповіднику?

24

39. Для посадки дубового лісу восени заготовили 225 кг жолудів, що на 112 кг менше, ніж заготовили для звірів у заповіднику. Скільки кілограмів жолудів заготовили на зиму для звірів?

+39

40. Розв'яжи, склавши рівняння.

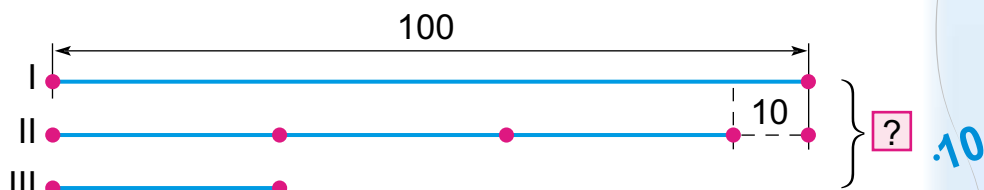

1) Число 573 більше за невідоме число на 140. Знайди невідоме число.

2) Від невідомого числа відняли 346 і одержали 231. Знайди невідоме число.

:7

41.* Розглянь схему і склади за нею задачу.

-10

42. $x + 320 = 800$ $280 - x = 120$ $x - 40 = 270$

43. Побудуй квадрат, периметр якого на 8 см менший від периметра трикутника зі сторонами по 8 см.

-9

44. 21 кг каштанів розклали порівну в 3 кошики, а решту поклали у 5 більших кошиків, причому в кожний більший кошик клали на 2 кг каштанів більше, ніж у менший. Скільки кілограмів каштанів поклали у більші кошики?

:9

Скільки всього кілограмів каштанів зібрали?

45.

$$\begin{array}{r} + 523 \\ 72 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 644 \\ 23 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 745 \\ 37 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 123 \\ 29 \\ \hline \end{array}$$

=?

46. 1) $186 - 8 \cdot 7$ $63 - 48 : 6$ $41 - (92 - 88)$
 2) Частку чисел 54 і 9 збільш на 60.
 3) Різницю чисел $564 - 500$ зменш у 8 разів.

47. Поясни усне обчислення: $84 - 56$; $62 - 29$.

48. Прочитай пояснення письмового віднімання.

У виразі $93 - 56$ від 3 од. не можна відняти 6 од., тому беремо 1 дес. з 9 дес. 1 дес. і 3 од. — це 13. Від 13 відняти 6, буде 7. Запишемо цифру 7 на місці одиниць. Від 8 дес. відняти 5 дес., буде 3 дес. Запишемо цифру 3 на місці десятків. Дістали число 37.

-	9	3	
	5	6	
	3	7	

Письмове віднімання починай з віднімання одиниць.

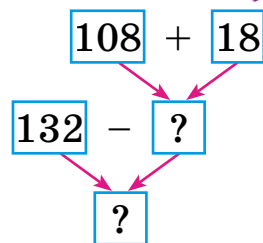
49. $\begin{array}{r} 63 \\ - 28 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 75 \\ - 54 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 84 \\ - 42 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 52 \\ - 17 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 81 \\ - 24 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 96 \\ - 62 \\ \hline \end{array}$

50. Щоб побачити Джурінський водоспад, туристи проїхали від Тернополя 132 км асфальтовою дорогою, ґрунтовою — на 18 км менше, ніж асфальтовою, а пішки пройшли на 108 км менше, ніж проїхали ґрунтовою дорогою. Скільки кілометрів туристи пройшли пішки? Скільки кілометрів від Тернополя до Джурінського водоспаду?

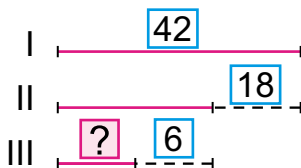

Джурінський водоспад на Тернопільщині

▶ Перевір відповідь, розв'язавши задачу іншим способом. Скористайся схемою міркувань.

51. Склади задачу, подібну до попередньої, за моделлю.

52. Туристи після привалу пройшли 10 км. Це на 6 км менше, ніж пройшли до привалу. Скільки годин ішли туристи до привалу, якщо за кожну годину вони проходили 4 км?

53. Добери по два значення букви, щоб нерівності були істинні.

$$270 - a < 180 \quad 480 + b > 620 \quad c - 340 < 250$$

54.* У Карпатах три туристи зібрали 30 горіхів ліщини. Перший зібрав у 2 рази більше, ніж другий, і на 2 горіхи більше, ніж третій. Скільки горіхів зібрав кожний?

55. У чотирьох наметах біля А́ктовського каньйону поселилося 12 скелелазів, порівну в кожному наметі. Скільки потрібно таких наметів, щоб розселити порівну групу з 15 скелелазів?

А́ктовський каньйон на Миколаївщині

26

56.

$$\begin{array}{r} 33 \\ - 21 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 57 \\ - 29 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 48 \\ - 35 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 96 \\ - 18 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 80 \\ - 15 \\ \hline \end{array}$$

57. Позмагайся в парі. Обчисли правильно та швидко:

- 1) добуток чисел 6 і 2 зменш у 3 рази;
- 2) суму чисел 18 і 24 зменш у 7 раз;
- 3) добуток чисел 6 і 8 зменш на 20
- 4) різницю чисел 32 і 24 збільш у 9 разів.

58. Перевір віднімання. Запропонуй свій приклад з поясненням.

Виконуючи письмове віднімання $86 - 57$, можна міркувати так: 16 мінус 7, буде 9, пишемо 9. 7 мінус 5, буде 2, пишемо 2. Різниця 29.

	8	6	
	5	7	
	2	9	

59. Знайди «зайві» кульки. Чому виникли помилки?

$$\begin{array}{r} 33 \\ - 21 \\ \hline 12 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 57 \\ - 29 \\ \hline 38 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 48 \\ - 35 \\ \hline 11 \end{array}$$

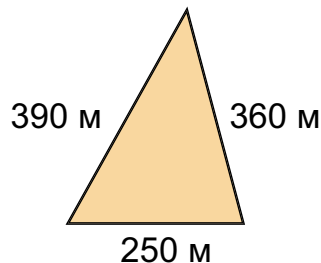
$$\begin{array}{r} 96 \\ - 18 \\ \hline 88 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 80 \\ - 15 \\ \hline 65 \end{array}$$

60. У заповіднику біля 5 годівниць прив'язали до дерев a віників для козуль. Скільки віників треба прив'язати біля 3 годівниць, якщо біля кожної в'язати на 5 віників більше?

61. Для лісових тварин заготовили 31 ц кукурудзи та буряків. 2 місяці їм згодовували по 6 ц буряків і по 4 ц кукурудзи. Скільки центнерів корму залишилося на третій місяць зими?

62. Розміри лісової галявини трикутної форми подано на малюнку. На скільки метрів найдовша сторона галявини менша від суми довжин інших сторін?

=?

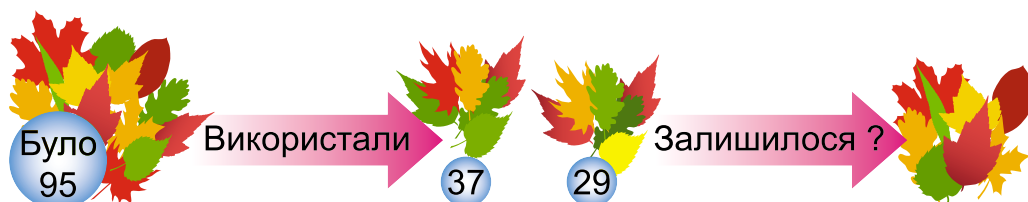
Знайди периметр галявини.

63.* Ёгер заготовив для лісових тварин 20 мішків картоплі та моркви. Якби він заготовив ще мішок картоплі, то їх було б у 2 рази більше, ніж мішків моркви. Скільки мішків картоплі заготовив ёгер?

64. $x - 340 = 560$ $x : 9 = 7$ $64 : x = 8$ $7 \cdot x = 56$

65. Склади і розв'яжи задачу про листочки для аплікації.

Було	Використали	Залишилося
95 л.	37 л. і 29 л.	?

66. У якому порядку слід розставити значення виразів, щоб прочитати назву річки України? Дізнайся про неї більше з інтернету.

$$\begin{array}{r} 62 \\ - 17 \\ \hline \end{array}$$

Е |

$$\begin{array}{r} 90 \\ - 23 \\ \hline \end{array}$$

А |

$$\begin{array}{r} 77 \\ - 35 \\ \hline \end{array}$$

Д |

$$\begin{array}{r} 95 \\ - 38 \\ \hline \end{array}$$

Н |

$$\begin{array}{r} 65 \\ - 18 \\ \hline \end{array}$$

С |

Деснянська Оболонь — заповідний об'єкт

67. $x - 850 = 40$ $x + 510 = 680$ $700 - x = 60$

- 68.** Розглянь запис і поясни, як треба записувати від'ємник при письмовому відніманні та як віднімати трицифрові числа.

При відніманні трицифрових чисел одиниці віднімають від одиниць, десятки від десятків, сотні від сотень.

4	8	7	
-	2	3	5
	2	5	2

- 69.** Знайди різниці, записуючи числа стовпчиком.
 $947 - 321$ $767 - 250$ $589 - 407$ $275 - 64$

- 70.** 1) В інкубатор планували закласти 235 перепелиних яєць. Заклали 123 яйця. Скільки яєць ще потрібно закласти в інкубатор?

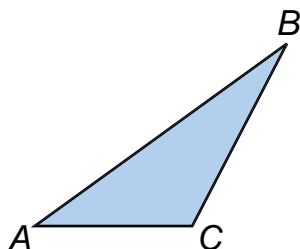
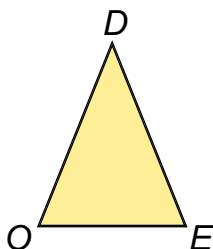
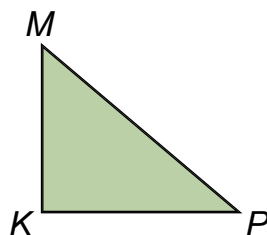
2) В інкубаторі вилупилося 248 курчат бройлерів, а індичат — на 126 менше. Скільки індичат вилупилося?

3) У першому інкубаторі вилупилося 769 качат, що на 234 більше, ніж у другому. Скільки качат вилупилось у другому інкубаторі?

4) Сума двох чисел 368. Знайди друге число, якщо перше 253.

- За поданими умовами (на вибір) склади інші задачі на віднімання.

- 71.** Назви, який кожний трикутник. Знайди периметр прямокутного трикутника.

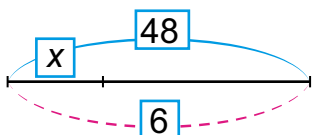
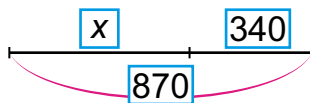
- 72.*** Запиши всі трицифрові числа, у яких кількість одиниць наступного розряду у 2 рази більша від кількості одиниць попереднього розряду.

73.* У рівності цифри замінено буквами: однакові цифри — однаковими буквами, а різні — різними. Розшифруй рівність.

$$\text{КО} + \text{ЛО} = \text{БОК}$$

74. Склади і розв'яжи рівняння за схемами.

75. $134 + 254$

$205 + 632$

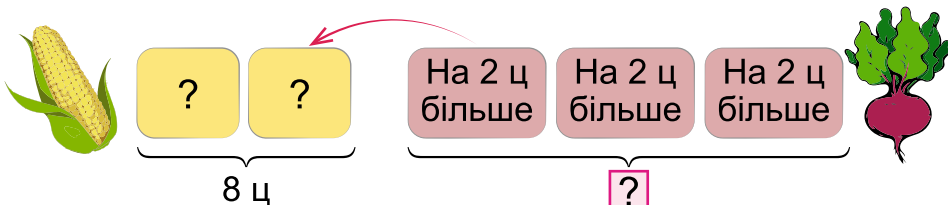
$2 \text{ м } 7 \text{ дм} - 9 \text{ дм}$

 $736 - 134$

$564 - 203$

$12 \text{ дм} - 80 \text{ см}$

76. Для годівлі домашньої птиці та худоби фермер заготовив у двох засіках порівну 8 ц кукурудзи, а в кожному з трьох інших засіків — буряки, на 2 ц більше, ніж в одному засіку кукурудзи. Скільки центнерів буряків заготовив фермер?

77. $2 \text{ м } 80 \text{ см} + 20 \text{ см}$

$5 \text{ м } 7 \text{ см} + 3 \text{ см}$

 $4 \text{ м} - 20 \text{ см}$

$2 \text{ м} - 2 \text{ дм } 5 \text{ см}$

78. Розглянь записи та поясни прийом письмового додавання, коли при додаванні одиниць дістаємо десятків або при додаванні десятків дістаємо сотню.

	3	7	6	
+	4	1	4	
	7	9	0	

	2	2	5	
+	3	8	4	
	6	0	9	

79. Знайди суми, записуючи доданки стовпчиком.

$$324 + 633 \quad 545 + 125 \quad 317 + 291 \quad 612 + 58$$

80. За 7 хв кухар зліпив 28 вареників. За скільки хвилин він зліпить 40 вареників, якщо за 1 хв ліпитиме на 1 вареник більше?

81. Склади задачу за таблицею та розв'яжи її.

Випік за 1 год	Витратив часу	Усього випік
?	7 год	42 п.
На 2 піци більше	?	72 п.

82. До обіду в кафе замовили a порцій вареників, а після обіду — на b порцій більше. Скільки всього порцій вареників замовили в кафе за день? Склади вираз. Обчисли, якщо $a = 38$, $b = 9$.

83. У приватній пекарні в кінці тижня залишилося 215 кг пшеничного борошна, житнього — на 8 кг більше і 75 кг гречаного. Скільки всього кілограмів борошна залишилося в пекарні?

84.* Запиши число 100 за допомогою п'яти одиниць і знаків дій.

85. Піцу прямокутної форми завдовжки 54 см розрізали на 9 однакових порцій. Скільки порцій можна отримати з піци завдовжки 40 см, якщо порції на 2 см ширші?

54 см

9 п.

?, на 2 см ширші

40 см

86. Їдальня замовила борошно двох ґатунків. Коли привезли 215 кг борошна вищого ґатунку, а першого — на 8 кг більше, то залишилося привезти ще 75 кг борошна вищого ґатунку. Скільки кілограмів борошна замовила їдальня?

87. Розшифруй назву риби, розташувавши букви в порядку зменшення значень відповідних виразів. Що ти знаєш про цю рибу?

А $315 + 198$

Б $896 - 533$

Р $978 - 235$

К $580 + 246$

С $754 - 342$

А $525 + 267$

88. Продовж ряди чисел.

1) 100, 150, 200, ... (до 500).

2) 700, 730, 760, ... (до 1000).

3) 800, 760, 720, ... (до 400).

4) 1000, 990, 970, 940, ... (до 720).

89. Розглянь записи та поясни прийом віднімання, коли у зменшуваному число одиниць або число десятків дорівнює нулю.

	5	8	0	
-	3	2	7	
	2	5	3	

	8	0	7	
-	4	2	3	
	3	8	4	

90. $887 - 782$ $640 - 127$ $503 - 122$ $780 - 59$

91. У швейному цеху за місяць використали 405 м вовняної тканини, лляної — на 125 м менше, ніж вовняної, а бавовняної — на 90 м більше, ніж лляної тканини.

Доповни умову запитанням, щоб задача розв'язувалася двома діями; трьома діями.

92. З 18 м тканини пошили 9 однакових дитячих пальт. На пальто для дорослого потрібно на 1 м тканини більше, ніж на дитяче. Скільки метрів тканини потрібно для пошиття 6 однакових пальт для дорослих?

93. Від прямокутної ділянки завдовжки 26 м й завширшки 8 м відділили ділянку квадратної форми найбільших можливих розмірів. Знайди периметр ділянки, що залишилася.

94.* У якому випадку, дивлячись на цифру 2, ми говоримо «десять»?

95. $8\text{ м} - 4\text{ дм}$ $8\text{ м} - 4\text{ см}$ $8\text{ м} : 4\text{ дм}$

$3\text{ т} - 2\text{ ц}$ $6\text{ ц} - 30\text{ кг}$ $2\text{ ц} : 5$

96.* У двох сувоях залишилося 43 м тканини. В одному з них на 25 м тканини більше, ніж в іншому. Скільки метрів тканини в кожному сувої?

97. $541 + 363$ $340 - 122$ $809 - 237$ $800 - 5 \cdot 9$

$764 + 16$ $680 - 47$ $407 - 147$ $170 - 5 \cdot 3$

98. За нормою ткаля повинна виткати на двох верстатах 875 м тканини. На одному верстаті вона виткала 477 м, а на іншому — на 36 м більше. Скільки метрів тканини понад норму виткала ткаля?

99. $7 + 8$
 $70 + 80$

$6 + 7$
 $60 + 70$

$12 - 5$
 $120 - 50$

$14 - 8$
 $140 - 80$

100.* Колесо котиться вправо, його обід крутиться за годинниковою стрілкою. У який бік переміщується повітря всередині гумової шини колеса?

101. Розглянь записи та поясни прийом додавання, коли сума одиниць більша за 10 одиниць або сума десятків більша за 10 десятків.

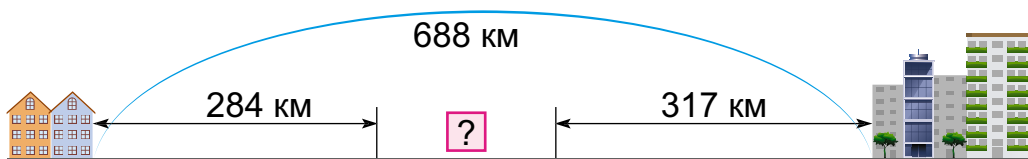
$$\begin{array}{r} 368 \\ + 225 \\ \hline 593 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 674 \\ + 163 \\ \hline 837 \end{array}$$

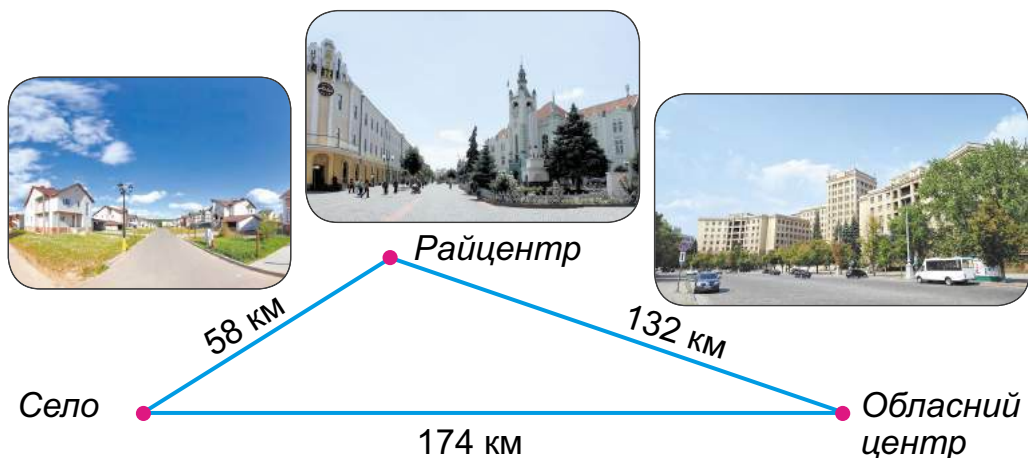
102. Знайди суми, записуючи числа стовпчиком.
 $325 + 413$ $428 + 344$ $254 + 247$ $112 + 429$

▶ Склади різні задачі про автомобільні мандрівки за виразом $325 + 247$.

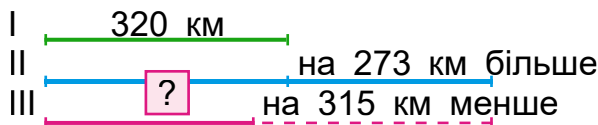
103. Склади задачу про вантажні перевезення за моделлю.

104. Від села до обласного центру можна проїхати навпростець або через райцентр. На скільки кілометрів дорога навпростець коротша, ніж через райцентр?

- 105.** Перший водій-далекобійник за рейс проїхав 320 км, другий — на 273 км більше, а третій — на 315 км менше, ніж другий. Яку відстань проїхав третій водій?

- 106.** З двох міст назустріч один одному одночасно рушили два поїзди. Перший поїзд пройшов до зустрічі 246 км, а другий — на 20 км менше. Яка відстань між містами?

107. $452 + 239$

$485 + 57$

$360 - 3 \cdot 3$

$24 + 30 : 6$

$6 \cdot 8 + 46$

$36 : 6 + 6 \cdot 9$

- 108.** Ремонтна бригада за три дні має відремонтувати 875 м дороги. За перший день відремонтували 477 м дороги, а за другий і третій дні — 513 м. На скільки більше метрів дороги відремонтували, ніж передбачалося?

109.

$6 \cdot 4$
 $- 21$
 $\cdot 8$

$6 \cdot 7$
 $+ 58$
 $- 36$

$6 \cdot 8$
 $- 39$
 $\cdot 6$

$6 \cdot 5$
 $- 25$
 $\cdot 9$

- 110.** Випиши вирази, у яких сума десятків більша за 10, та обчисли.

$+ \begin{array}{r} 329 \\ 437 \end{array}$

$+ \begin{array}{r} 333 \\ 666 \end{array}$

$+ \begin{array}{r} 134 \\ 89 \end{array}$

$+ \begin{array}{r} 548 \\ 281 \end{array}$

$+ \begin{array}{r} 450 \\ 520 \end{array}$

$+ \begin{array}{r} 345 \\ 262 \end{array}$

- 111.** Поясни, як виконали віднімання з переходом через розряд.

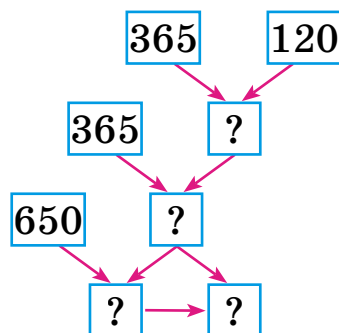
	9	4	5	
-	2	1	7	
	7	2	8	

	6	7	6	
-	3	9	4	
	2	8	2	

112. Запиши вирази стовпчиком та обчисли.

$$429 - 175 \quad 556 - 382 \quad 808 - 235 \quad 735 - 254$$

113. Супермаркет замовив теплочному господарству 650 кг овочів та зелені. З них: огірків — 365 кг, помідорів — на 120 кг менше, а решта — зелень. На скільки кілограмів менше зелені, ніж овочів, замовив супермаркет?

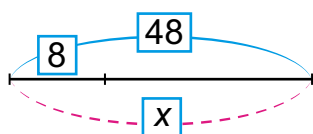
114. На ятці було 450 кг апельсинів, а бананів — на 130 кг менше. За 5 днів продали 640 кг цих фруктів. Скільки кілограмів фруктів залишилося продати?

▶ З яких простих задач складається розв'язана задача? Чи легко тобі було дати відповідь?

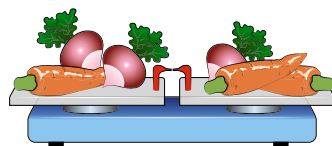
115.* Сума зменшуваного, від'ємника й різниці дорівнює 18. Чому дорівнює зменшуване?

116. Побудуй коло радіусом 2 см. Проведи в ньому діаметр і всього 5 радіусів.

117. Склади рівняння за схемами, розв'яжи.

118.* На вагах, що перебувають у рівновазі, лежить на одній чаші морквина і 2 однакові редиски. На іншій чаші — 2 такі морквини і така редиска. Що легше — редиска чи морквина?

119. $728 - 535$

$257 + 238$

$60 - 8 \cdot 7$

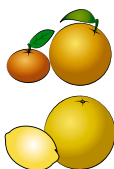
$805 - 322$

$628 - 308$

$60 + 9 : 3$

$= ?$

120. У теплицях на цитрусових деревах у січні залишилося 256 плодів мандаринового та апельсинового дерев. А грейпфрутів і лимонів — 370 плодів. Перед цвітінням у лютому із цих дерев зірвали 165 мандаринів і апельсинів та 215 грейпфрутів і лимонів. На яких деревах залишилося більше плодів і на скільки?

На скільки ...?

121. 1) Запиши числа, у яких: 3 сот. 4 дес. 6 од.; 2 сот. 3 дес.; 5 од. III розряду і 6 од. I розряду.
2) Запиши цифрами такі числа: *триста сорок, сорок три, тисяча, вісімсот вісім, чотириста двадцять п'ять.*

3) Запиши «сусідів» числа 600.

123. Обчисли, записуючи стовпчиком.

$$756 + 187 \quad 634 + 286$$

$248 + 365 \quad 384 + 567$

$$248 + 365$$

124. У мотку було 9 дм дроту. Маса мотка 72 г. Від цього мотка відрізали шматок дроту завдовжки 4 дм. Яка маса цього шматка дроту?

125. У двох кабінетах поліклініки зробили разом 807 щеплень — профілактичних та за віком. Коли в першому кабінеті зробили 167 профілактичних щеплень, залишилося зробити ще 125 таких щеплень. Скільки щеплень за віком зробили у другому кабінеті?

126. На тиждень сім'я закупила продукти, витративши: на рослинні — 270 грн, на молочні — на 130 грн більше, а на м'ясні — на 80 грн більше, ніж на перші два види разом. Яка вартість усіх продуктів?

- I рослинні — 270 грн
- II молочні — на 130 грн більше
- III м'ясні — на 80 грн більше, ніж I і II

127.* Ділянку квадратної форми з периметром 24 м розбили на 3 однакові прямокутні ділянки. Знайди периметр однієї такої ділянки.

128. $x : 7 = 8$ $x - 136 = 283$ $435 - x = 176$

129. $305 - 124$ $827 - 184$ $420 - 290$ $56 : (7 + 1)$

130. За день 440 дітей та дорослих можуть зробити щеплення у трьох кабінетах лікарні. Після 3 годин роботи медичним сестрам залишилося вакцинувати 265 осіб. Скільки осіб уже щеплено?

131. Що більше і на скільки?

$6 \cdot 9$ чи 50

$5 \cdot 7$ чи 40

$54 : 6$ чи 7

$5 \cdot 5$ чи 10

$6 \cdot 6$ чи 12

$81 : 9$ чи 10

132. Розглянь запис і поясни, як виконали віднімання. Урахуй, що 4 дес. віднімаємо від 11, бо 1 дес. уже забрали при відніманні одиниць.

	3	2	5	
-	1	4	6	
	1	7	9	

133. Обчисли письмово.

$$\begin{array}{r} 944 \\ - 358 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 820 \\ - 355 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 407 \\ - 259 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 333 \\ - 147 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 736 \\ - 258 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 604 \\ - 367 \\ \hline \end{array}$$

134. Сума двох чисел 763. Одне із чисел 525.
Знайди різницю цих чисел.

135. Кременчуцьке водосховище — найбільше на Дніпрі. Його довжина і ширина разом становлять 177 км. Ширина водосховища 28 км. На скільки кілометрів ширина водосховища менша від його довжини?

Кременчуцьке водосховище на Черкащині

136. Накресли діаграму глибини водосховищ України (масштаб: 1 см — 4 м).

Кременчуцьке — 28 м
Київське — 16 м
Канівське — 18 м

137. У лісах біля Печенізького водосховища (Салтівського моря) грибники назбирали 45 кг білих грибів у 5 кошиках порівну. Скільки кілограмів опеньків можна розкласти в 6 таких кошиків, якщо їх у кошику буде на 1 кг менше, ніж білих грибів?

Печенізьке водосховище на Харківщині

138. Накресли такі квадрат і нерівносторонній прямокутник, щоб периметр кожного дорівнював 16 см.

63

 Скільки прямокутників з таким периметром?

139. На березі Кánівського водосховища в наметовому містечку в 9 наметах розмістилося порівну 27 відпочивальників. Дітей у такий намет можна розмістити на 2 більше. Скількох дітей можна розмістити в 7 таких наметах?

:7

140. $325 + 479$ $790 - 465$ $566 - 188$

 $378 + 285$ $804 - 238$ $663 + 127$

141. $6 \rightarrow 9 \rightarrow 26 \rightarrow 7 \rightarrow 8 \rightarrow 4 \rightarrow 6 \rightarrow ?$

:8

142. Туристи проїхали залізницею 325 км, автобусом — 120 км і пройшли пішки 78 км. Знайди довжину всього шляху.

Поясни розв'язання задачі. За потреби запитай дорослих.

Розв'язання:

$325 + 120 + 78 = 523$ (км)

Відповідь: 523 км.

$$\begin{array}{r} 325 \\ + 120 \\ 78 \\ \hline 523 \end{array}$$

+28

+320

143. Склади задачі про рибалок і туристів за моделями.

1) Короп — 535 г
Лин — 195 г
Щука — 225 г

?

2) I 320 км
II 410 км
III 250 км

?

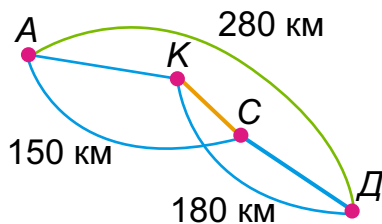
-1

144. Розв'яжи рівняння, виконуючи потрібні обчислення письмово: $x - 325 = 478$, $583 - x = 299$.

145. Із чисел 14, 35, 42, 63, 28 вибери такі значення c , за яких нерівність $52 - c : 7 > 46$ буде істинною.

=?

- 146.*** В автомобільній мандрівці Україною туристи їхали від міста А до міста Д через міста С і К. Відстань від міста А до С через місто К дорівнює 150 км, а від міста К до міста Д через місто С — 180 км. Знайди відстань АК, КС, СД, якщо вся відстань від міста А до міста Д становить 280 км.

- 147.*** За три дні велотуристи проїхали 35 км. Першого дня вони проїхали кілька кілометрів до старовинного замку, другого — на 2 км менше до мальовничої водойми, а третього дня — на 3 км менше, ніж другого. Скільки кілометрів проїжджали туристи кожного дня?

- 148.** Від свого будинку дівчинка проїхала на велосипеді в одному напрямку 400 м, а потім у протилежному напрямку — 545 м. Скільки всього метрів проїхала дівчинка? На якій відстані від свого будинку вона опинилася?

- 149.** Обчисли. Постав значення виразів у порядку спадання і розшифруй назву виду туризму, який розвивається в Україні. Дізнайся з інтернету про його особливості.

Ч $347 + 284 + 25$

Н $247 + 235 + 47$

Т $275 + 275 + 275$

Н $300 + 127 + 358 + 23$

Е $425 + 350 + 125$

І $405 + 222 + 44 + 128$

Й $80 + 62 - 44$

И $44 + 55 + 44 + 50$

150. Заповни «цікаві квадрати».

19		
	23	31
	7	27

		34
10	42	
50		

200	450	100
	250	
		300

151. На годування птахів у заповіднику витратили ячменю 324 кг, проса 380 кг, а кукурудзи — на 128 кг менше, ніж проса. Скільки всього кілограмів зерна витратили на годування птахів?

Поясни роз'язання задачі.

Розв'язання:

1) $380 - 128 = 252$ (кг)

2) $324 + 380 + 252 = 956$ (кг)

Відповідь: 956 кг зерна.

$$\begin{array}{r} 380 \\ - 128 \\ \hline 252 \end{array} \quad \begin{array}{r} 324 \\ + 380 \\ + 252 \\ \hline 956 \end{array}$$

▶ Склади і розв'яжи подібну задачу.

152. Обчисли, виконуючи кожную дію письмово.

$972 - 358 - 539$

$278 + (720 - 415)$

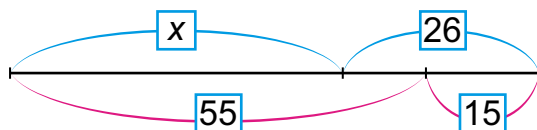
Зразок: $622 - 128 - 324 = 170$.

$$\begin{array}{r} 622 \\ - 128 \\ \hline 494 \end{array} \quad \begin{array}{r} 494 \\ - 324 \\ \hline 170 \end{array}$$

153. За перше півріччя життя папужка набрав 105 г ваги, а совеня — 267 г, а за друге півріччя — 186 г і 324 г відповідно. На скільки більше ваги набрало совеня, ніж папужка, за рік?

154. Сума невідомого числа і числа 26 дорівнює сумі чисел 55 і 15. Розв'яжи задачу, склавши рівняння за схемою.

155.* В одній клітці 11 папуг, а в іншій — 13. Скільки папуг треба пересадити з першої клітки в другу, щоб у другій стало на 6 папуг більше, ніж залишиться в першій?

156. Розв'яжи перше рівняння і дізнайся, скільки птахів із зоопарку взяли під опіку люди, а друге — скільки звірів.

$$x + 9 = 28 - 13 \qquad 72 - x = 38 + 24$$

157. На приватному ставку кожній качці дають зерна a г, а лебедю — b г. На скільки грамів зерна більше дають 6 лебедям, ніж 6 качкам? Розв'яжи двома способами.

158. У зоопарк для птахів привезли 360 кг вівса, ячменю — на 296 кг менше, а пшениці — стільки, скільки вівса і ячменю разом. Скільки всього кілограмів зерна привезли в зоопарк?

159. $254 - 127 + 352$ $485 - (128 - 39)$
 $256 - 164 + 469$ $845 - (169 + 185)$

160. $7 \cdot 8 - 7 : 7 \cdot 9 + 9 : 8 = ?$

161. Склади вирази за таблицею. Обчисли. Порівняй, як змінюється сума внаслідок збільшення (зменшення) одного з доданків.

a	8	10	40	40	40
b	4	4	4	10	30
$a + b$					

162. Обчисли перший вираз письмово. Використай результат, щоб обчислити решту виразів.

$576 + 298$ $576 + 297$ $585 + 288$
 $575 + 399$ $575 + 398$ $575 + 278$

+	5	7	6	
	2	9	8	

163. Знайди значення виразів способом округлення за зразком.

$$276 + 495 \overset{+5}{=} ?$$

$$276 + 500 = 776$$

$$776 - 5 = 771$$

$$498 + 264$$

$$547 + 206$$

$$494 + 306$$

$$789 + 127$$

$$536 + 209$$

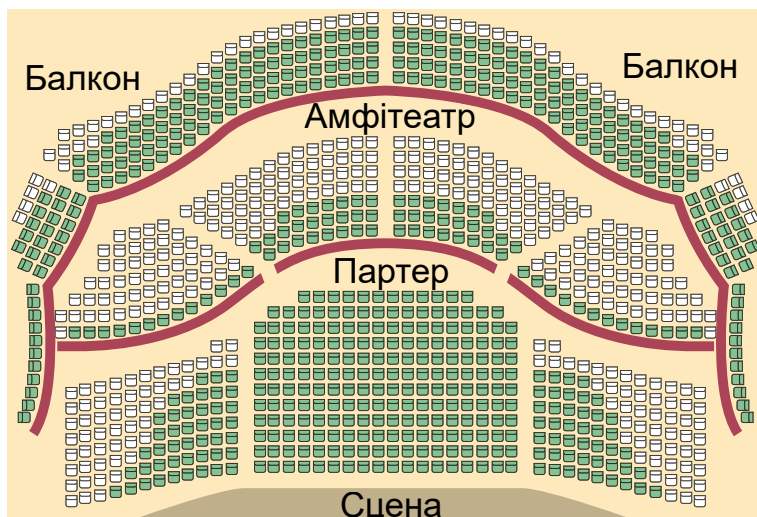
$$259 + 496$$

164. Після того як у секторі I театру в семи рядах глядачі зайняли по a місць, у ньому залишилося ще b вільних місць. Скільки всього місць у цьому секторі?

▶ На скільки в цьому секторі більше зайнятих місць, ніж вільних?

165. У залі театру 980 місць. На денну виставу вже продано 295 квитків у партер, 76 квитків до амфітеатру і 228 квитків на балкон. Скільки ще квитків залишилося продати на цю виставу?

▶ Зміни запитання, щоб у розв'язанні додалася ще одна дія. Оціни свою роботу, вибери слова: *легко, повільно, з допомогою вчителя, швидко.*

$$166. \quad 520 + x = 940 - 130$$

$$x - 340 = 5 \cdot 8$$

$$x : 6 = 32 - 24$$

$$56 : x = 4 \cdot 2$$

167.* Дано числа 6, 18, 81. Поєднуючи їх у пари, назви ознаку, за якої третє число буде зайвим. Намагайся знайти якнайбільше варіантів.

168. У виставі брало участь a акторів, а акторок — у 2 рази більше. Скільки всього акторів та акторок було задіяно у виставі?

169. Знайди значення одного виразу стовпчиком. Використай результат для обчислення решти виразів.

$$395 + 526$$

$$394 + 426$$

$$297 + 596$$

$$495 + 426$$

$$295 + 526$$

$$195 + 586$$

170. 1) Суму чисел 360 і 400 зменш на 90;

2) Різницю чисел 540 і 200 збільш на добуток чисел 5 і 8;

3) На скільки треба збільшити частку чисел 72 і 8, щоб одержати 100?

4) У скільки разів треба збільшити різницю чисел 506 і 500, щоб одержати 48?

171. Обчисли усно вирази способом округлення за зразком і перевір результати письмово.

$$656 - 398 \overset{+2}{=} ?$$

$$826 - 397$$

$$746 - 304$$

$$656 - 400 = 256$$

$$835 - 289$$

$$523 - 395$$

$$256 + 2 = 258$$

172. Знайди значення одного виразу стовпчиком. Використай результат для обчислення решти виразів.

$$534 - 298$$

$$534 - 287$$

$$334 - 197$$

$$634 - 297$$

$$434 - 297$$

$$534 - 387$$

	5	3	4
-	2	9	8

173. Хлопчик 4 дні читав по 9 сторінок книжки, і йому залишилося прочитати ще 85 сторінок. Скільки сторінок у книжці?

174. За 5 днів редакторка видавництва відредагувала 45 сторінок рукопису. За скільки днів вона відредагує весь рукопис, у якому ще залишилася 81 сторінка, якщо працюватиме так само?

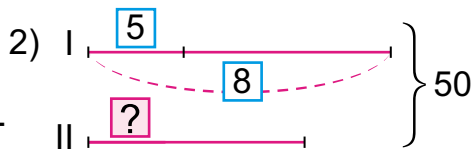

175. Склади і розв'яжи задачі про книжки.

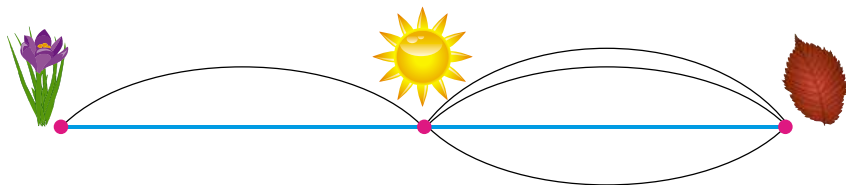
1) 2 полиці — по 6 вімельбухів
3 полиці — по 8 книжок-білінгвів

Яких книжок більше і на скільки?

176. У брата a грн, це на 15 грн менше, ніж у сестри. Скільки грошей у неї залишиться, якщо вона купить книжку за b грн? Склади вираз і знайди його значення, якщо $a = 50$, $b = 40$.

177.* З міста Квіткового до міста Сонячного можна доїхати двома шляхами, а із Сонячного до Листяного — чотирма. Підкажи, скількома способами можна дістатися з міста Квіткового до Листяного через Сонячне?

178. Віднови рівності та запиши.

$$\begin{array}{r} + 34\boxed{} \\ + 1\boxed{}5 \\ \hline \boxed{}37 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + \boxed{}36 \\ + 2\boxed{}7 \\ \hline 61\boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 57\boxed{} \\ + 3\boxed{}5 \\ \hline \boxed{}45 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + \boxed{}69 \\ + 4\boxed{}2 \\ \hline 71\boxed{} \end{array}$$

=?

179. За 6 олівців заплатили 18 грн. Скільки потрібно заплатити за 5 блокнотів, якщо блокнот у 2 рази дорожчий за олівець?

▶ Перевір розв'язок, розв'язавши обернену задачу.

● Яку вправу тобі було легше виконати — 178 чи 179? Подумай чому.

180.

$$\begin{array}{ccccc} 6 & & 48 & & \\ 8 & \cdot 7 - 24 & & & 4 \\ & 9 & & & 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{ccccc} 24 & & 64 & & \\ 72 & : 8 + 35 & & & 56 \\ & 40 & & & 32 \end{array}$$

181. $3 \text{ м } 23 \text{ см} + 2 \text{ м } 4 \text{ см}$ $2 \text{ т } 4 \text{ ц} + 40 \text{ ц}$
 $5 \text{ дм } 4 \text{ см} - 3 \text{ дм } 6 \text{ см}$ $6 \text{ т } 2 \text{ ц} - 30 \text{ ц}$
 $1 \text{ год } 46 \text{ хв} - 100 \text{ хв}$ $9 \text{ год } 45 \text{ хв} - 5 \text{ год } 50 \text{ хв}$
 $300 \text{ хв} + 3 \text{ год}$ $7 \text{ грн } 50 \text{ коп.} + 250 \text{ коп.}$

182. За 3 год майстер виготовляє 24 деталі. Скільки часу йому потрібно, щоб виготовити 45 деталей, якщо він виготовлятиме за годину на 1 деталь більше?

▶ Склади й розв'яжи обернену задачу, у якій потрібно знайти число 45.

183. Замовили пошити однакову кількість штор і покривал. На штору витрачають 4 м тканини, а на покривало — 3 м. Для пошиття штор під замовлення потрібно 24 м тканини. Скільки метрів тканини потрібно на пошиття такої самої кількості покривал?

Виріб	Норма витрат	Кількість	Загальні витрати
Штора	4 м	однакова	24 м
Покривало	3 м		?

▶ Скільки всього метрів тканини потрібно?

=?

184. Склади і розв'яжи задачу за моделлю.

Працівник	Продуктивність	Час роботи	Виробіток
Токар	6 д.	однаковий	42 д.
Учень	4 д.		?

185. $x \cdot 3 = 45 - 18$

$63 - x = 9 \cdot 4$

$64 : x = 35 - 27$

$44 - x = 81 : 9$

186. $534 - 287$

$334 - 194$

$536 - 294 - 186$

$256 + 495$

$386 + 534$

$273 + 365 + 283$

187. Периметр трикутника, 2 сторони якого рівні, 73 см. Одна сторона трикутника 25 см. Знайди довжини інших сторін.

Розглянь два випадки.

188.* Маємо 3 чорні й 3 білі шашки, розташовані в ряд, як на малюнку. Треба переставити їх так, щоб спочатку були три чорні, а потім — білі. Яку найменшу кількість перестановок треба зробити, якщо за один раз можна переставити 2 шашки, що стоять поряд?

Чи знадобилася тобі допомога дорослих для розв'язування цієї задачі?

189. Комплектуючи нові парти, використали однакову кількість столів і стільців. Маса стола 9 кг, а стільця — 4 кг. Яка маса столів, якщо маса використаних стільців була 32 кг?

190. $(692 - 629) : 7$

$365 + 243 + 309$

$908 - 365$

$(191 - 110) : 9$

$673 + 208 + 67$

$840 - 276$

83 191. 1) У дівчинки a грн, а у хлопчика — у 5 разів менше. На скільки гривень більше в дівчинки?

 2) Альбом для малювання коштує a грн, а фотоальбом — на b грн дорожчий. Яка вартість фотоальбому?

-35 3) На a грн купили фрукти за ціною b грн за 1 кг. З'їли c кг фруктів. Скільки кілограмів фруктів залишилося?

:8 4) Є a монет по 2 грн і b купюр по 5 грн. Скільки всього є гривень?

Чи легко було розв'язувати задачі усно?

7 192. Зробили однакову кількість замовлень букетів — по 5 квіток нарцисів і по 7 ірисів. Скільки всього в букетах ірисів, якщо нарцисів у букетах усього 40?

по 5 кв.

40 кв.

по 7 кв.

?

+50 +360 193. Привезли на продаж 100 гвоздик. Продали 8 букетів по 7 гвоздик та 9 букетів по 5 гвоздик. Скільки гвоздик залишилося продати?

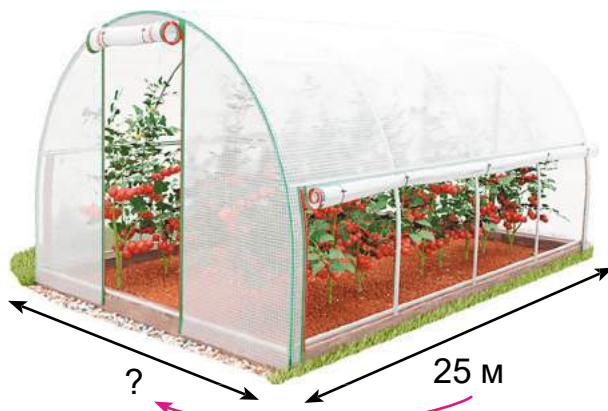
 На яке ще запитання можна знайти відповідь за умовою?

5 194. Зрізали 45 білих і рожевих троянд. Для перевезення білі троянди поклали у 2 ящики, а рожеві — у 3 ящики, порівну в кожен. Скільки зрізали білих і рожевих троянд окремо?

=? 195. $386 + 570$ $568 - (219 + 257)$ $1 \text{ км} - 360 \text{ м}$
 $603 - 425$ $619 - (332 - 188)$ $3 \text{ м} - 80 \text{ см}$

196.* Один поїзд прямує з Ужгорода в Київ із запізненням на 10 хв, а інший — з Києва в Ужгород із запізненням на 20 хв. Який із цих поїздів буде ближчий до Ужгорода, коли вони зустрінуться?

197. Периметр теплиці прямокутної форми 68 м. На скільки метрів довжина теплиці більша за ширину, якщо довжина дорівнює 25 м?

На більше

198. $x : 9 = 385 - 376$

$72 : x = 24 : 3$

$9 \cdot x = 100 - 46$

$x \cdot 873 = 348 + 525$

199. $7 \cdot 6 + 58$

$8 \cdot (43 - 36)$

$100 - 8 \cdot 7$

 $56 : 7 + 55$

$63 : (56 - 47)$

$44 - 9 \cdot 4$

200. 5 хризантем коштують 35 грн. Яка вартість 9 таких квіток?

35 грн

 Усно склади три обернені задачі до поданої.
 Оціни свою роботу, вибери слова: я — *молодець*, мені ще треба *попрацювати*.

МНОЖЕННЯ ТА ДІЛЕННЯ В МЕЖАХ 1000

Множення та ділення із числами 0, 1, 10, 100

201. Досліді, які суми можна замінити множенням.

$5 + 5 + 5$

$1 + 1 + 1 + 11$

$12 + 12 + 12$

$6 + 6 + 6$

$0 + 0 + 0 + 0 + 0$

$10 + 10 + 10$

202. Перевір, які вирази не можна замінити сумою.

$0 \cdot 4$

$1 \cdot 6$

$9 \cdot 1$

$7 \cdot 0$

$1 \cdot 0$

$1 \cdot a$

$a \cdot 1$

$a \cdot 0$

203. Якими правилами користуємося при множенні на 0 і на 1?

204. У торговий зал супермаркету привезли 7 ящиків винограду і 5 ящиків гранатів. Маса привезених гранатів — 40 кг. Яка маса винограду, якщо ящик винограду на 1 кг важчий за ящик гранатів?

205. Склади і розв'яжи задачу.

Фрукти	Маса одного	Кількість	Загальна маса
Лайм	?	5 ящ.	30 кг
Помело	?, на 2 кг більше	8 ящ.	?

206. Обчисли способом округлення усно, а потім перевір письмово.

$378 + 294$

$724 - 585$

$895 - 470$

$549 + 393$

$675 - 394$

$615 - 198$

207. Які із чисел 3, 5, 7, 8, 9 є розв'язками нерівності $a \cdot 7 - 21 > 28$?

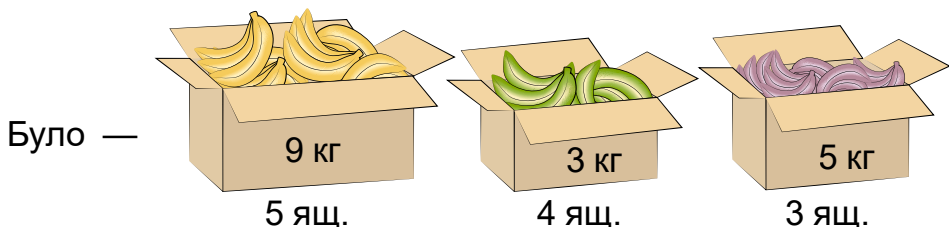
207. Від дощечки прямокутної форми відпиляли квадрат з периметром 24 см, який становить третю частину дощечки. Знайди периметр дощечки до відпилювання.

208.* На ятку привезли мандаринів у 3 рази більше, ніж апельсинів. Після того як продали 18 кг мандаринів, їх стало стільки, як і апельсинів. Скільки кілограмів мандаринів і апельсинів привезли спочатку?

209. $45 : 5 + 1$ $543 - 5 \cdot 1$ $423 + 7 \cdot 0$ $10 - 0 + 4$
 $45 : 5 \cdot 1$ $(543 - 5) \cdot 1$ $(423 + 7) \cdot 0$ $10 \cdot 0 + 4$

210. Із 5 ящиків по 9 кг звичайних жовтих бананів, 4 ящиків по 3 кг зелених великих бананів і 3 ящиків по 5 кг мінібананів на приготування різних страв у ресторані використали 28 кг. Скільки кілограмів бананів ще залишилося?

Було —

Використали — 28 кг
 Залишилося — ?

211. $5 \cdot 1 \cdot 0$ $(36 + 45) \cdot 0$ $0 \cdot (34 - 29)$
 $5 \cdot (1 + 0)$ $27 : 9 \cdot 1$ $1 \cdot (26 + 54)$
 $5 \cdot 0 : 3$ $6 \cdot 1 : 3$ $(46 - 18) : 1 \cdot 0$

212. З кожного виразу на множення та його значення склади рівність на ділення.

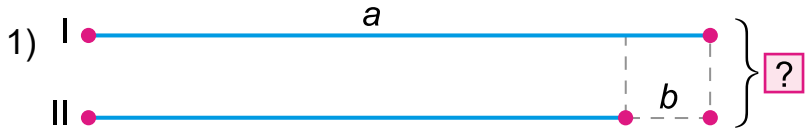
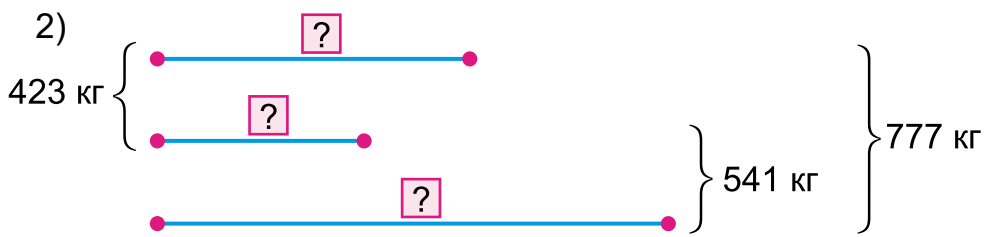
$6 \cdot 8$ $7 \cdot 1$ $4 \cdot 0$ $8 \cdot 8$ $0 \cdot 3$ $4 \cdot 9$

Чому дорівнюють частки $a : a$, $a : 1$, $0 : a$?
 Чи має сенс вираз $a : 0$?

38

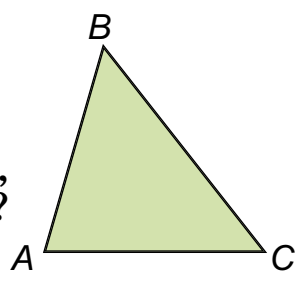
213. $596 + 374 \cdot 1$ $596 + 374 \cdot 0$ $0 \cdot 320 : 1$
 $(596 + 374) \cdot 1$ $(596 + 374) \cdot 0$ $0 + 320 : 1$

214. Склади і розв'яжи задачі про цитрусові за короткими записами.

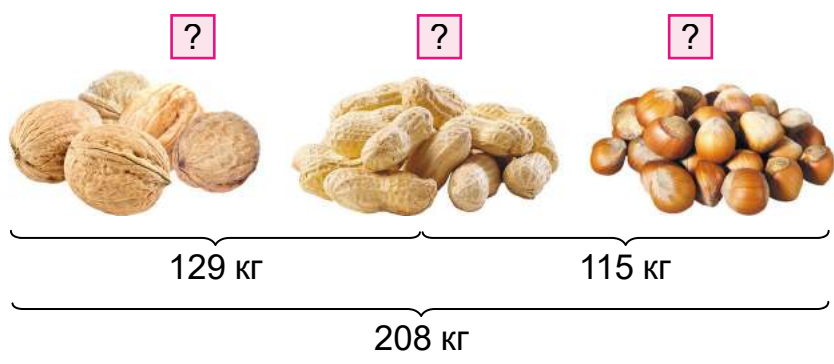

215. $x \cdot 8 = 64 : 1$ $x : 6 = 0 \cdot 4$
 $45 : x = 96 - 95$ $7 \cdot x = 0 : 4$

216. $P\triangle ABC = 72$ см. $AB + BC = 42$ см,
а $BC + CA = 57$ см. $AB = ?$ $BC = ?$
 $CA = ?$

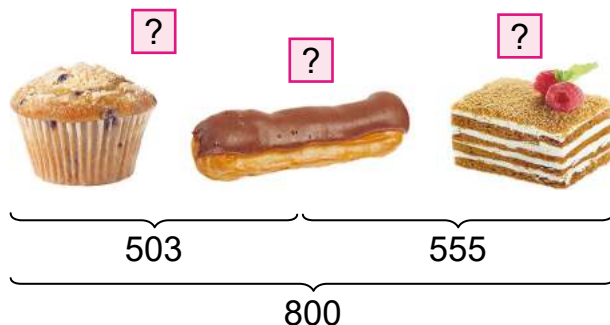
217. Було 208 кг волоських горіхів, фундуків та арахісу. Волоських горіхів та арахісу було 129 кг, а арахісу та фундуків — 115 кг. Скільки кілограмів горіхів було кожного виду?

218.* Діти міняли 2 шоколадні цукерки на 3 льодяники, а 6 льодяників — на 15 ірисок. Скільки

ірисок можна виміняти за 8 шоколадних цукерок? Чи сподобалась тобі задача?

- 219.** У кондитерській спекли на продаж 800 тістечок. Кексів і еклерів було 503, а еклерів і бісквітів — 555 штук. Скільки спекли окремо кожного виду тістечок?

- 220.** $397 - 103 : 1$ $570 + 354$ $8 : 8 + 0 : 1$
 ● $348 + 214$ $(0 + 1000) : 1$ $(350 + 270) \cdot 0$

- 221.** 1) Поясни множення. Обчисли.

● $10 \cdot 5 = 50$ $7 \cdot 10 = 70$ $12 \cdot 10 = \square$
 1 дес. $\cdot 5 = 5$ дес. $10 \cdot 7 = 70$ $10 \cdot 25 = \square$

2) Пригадай, як кругле число можна поділити на 10, та обчисли.

$90 : 10$ $500 : 10$ $380 : 10$
 3) $10 \cdot 7 : 1$ $8 \cdot 10 - 1$ $90 : 10 \cdot 0$
 $60 : 10 \cdot 1$ $10 \cdot 4 + 54$ $(32 + 49) \cdot 10$

- 222.** Знайди добутки за зразком.

$100 \cdot 4 = 400$ $100 \cdot 2$ $100 \cdot 7 + 200$
 $1 \text{ сот.} \cdot 4 = 4 \text{ сот.}$ $100 \cdot 5$ $100 \cdot 9 - 300$

- 223.** Використай переставний закон множення, обчисли та зроби висновок.

$3 \cdot 100 = 300$ $5 \cdot 100$ $7 \cdot 100$
 $100 \cdot 3 = 300$ $8 \cdot 100$ $9 \cdot 100$

Щоб помножити число на 100, треба до нього справа приписати два нулі.

224. З добутків склади рівності на ділення на 100 і зроби висновок.

$$4 \cdot 100 = 400$$

$$6 \cdot 100 = \square$$

$$8 \cdot 100 = \square$$

$$400 : 100 = 4$$

$$600 : 100 = \square$$

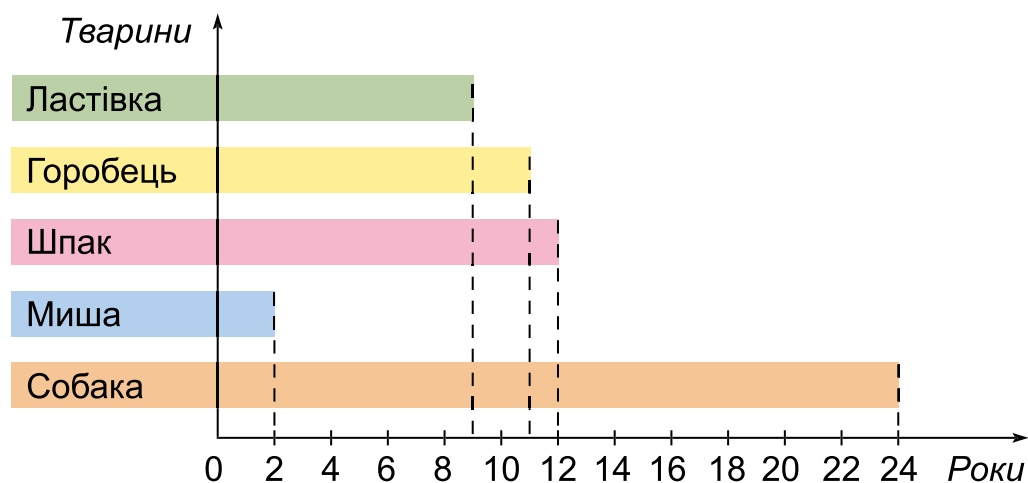
$$\square : 100 = \square$$

Щоб поділити на 100 число, яке закінчується нулями, треба в ньому справа закрити два нулі.

225. $80 \cdot 10 : 100$ $100 \cdot 5 : 10$ $60 - 100 : 100$
 $900 : 10 : 10$ $100 \cdot 7 : 10$ $1 \cdot 1 \cdot 1 + 100$

226.* Сокіл за 1 хв 40 с пролетів 1 км. Скільки метрів він пролітав за 1 с?

227. За діаграмою тривалості життя тварин склади і розв'яжи задачі.

228. Тривалість життя вовка 20 років, лисиці — 10 років, косулі — 16 років, лося — 25 років. Склади діаграму тривалості життя цих тварин у природі.

Чи легко тобі було виконати завдання? Що допомогло це зробити?

229. $x : 100 = 40 : 8$ $x \cdot 100 = 340 + 460$
 $700 : x = 35 : 5$ $x - 460 = 1000 : 100$

230.* Дика качка важить 2 кг і ще третину своєї маси. Яка маса 6 таких качок?

231. Є 9 гусок по 6 кг і 10 качок по 3 кг. Загальна маса яких птахів більша і на скільки кілограмів?

232. $5 \cdot 2 \cdot 10$ $60 : 10$ $100 \cdot 7 \cdot 1$ $63 - 9 \cdot 7 : 1$
 $600 : 100$ $500 : 100$ $6 \cdot 100 : 1$ $(63 - 9) : 9$

Множення та ділення розрядних чисел на одноцифрові

233. $5 : 5 + 5$ $100 : 10 + 10$ $0 \cdot 6 + 4$
 $100 \cdot 1 + 0$ $900 : 10 - 1$ $8 : 8 - 1$

234. Знайди частки та поясни спосіб обчислення за зразком.

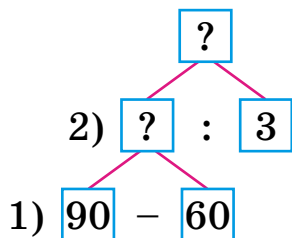
$80 : 8 = 10$	$700 : 7 = 100$
8 дес. : 8 = 1 дес.	7 сот. : 7 = 1 сот.

$90 : 9$ $40 : 4$ $600 : 6$ $500 : 10$

235. На пошиття 10 театральних костюмів витратили 40 м тканини. Скільки таких костюмів можна пошити з 400 м тканини?

Склади обернені задачі.

236. У швейній майстерні було 90 м шовку. Коли пошили кілька суконь, витрачаючи на кожну по 3 м, то залишилося ще 60 м. Скільки пошили суконь? За схемою склади план розв'язування і запиши розв'язання.

237. Довжина прямокутника дорівнює 8 см. Це на 4 см більше за його ширину. Чому дорівнює периметр прямокутника?

Знайди сторону рівностороннього трикутника, периметр якого дорівнює периметру цього прямокутника.

238. $x \cdot 8 = 800$

$$8 \cdot x = 345 + 455$$

$$900 : x = 100 - 91$$

$$35 \cdot x = 70 \cdot 5$$

239.* У трьох сувоях була однакова кількість тканини. Коли з кожного сувою відрізали по 20 м, то в них усього стало стільки метрів тканини, скільки було раніше у двох сувоях. Скільки метрів тканини було в кожному сувої спочатку?

240. Щоб пошити дитячі сукні для бальних танців, купили 100 м тканини двох видів. Пошили сукні, використовуючи по 2 м тканини на одну сукню, і залишилося 20 м. Скількох дітей можна вдягнути в пошиті сукні?

241. $(37 + 33) : 10$

$$50 - 20 : 10$$

$$(50 - 20) : 10$$

241. $(37 + 13) : 5$

$$50 - 20 : 5$$

$$500 - 200 : 2$$

242. 1) Збільш кожне із чисел 2, 5, 8, 6 у 100 разів.

2) Зменш кожне із чисел 800, 300, 400, 900 в 10 разів; у 100 разів.

3) $700 : 7$

$$300 : 3$$

$$500 : 10 : 5$$

243.* Двоє хлопчиків грали в шахи 1 год 20 хв. Скільки хвилин грав у шахи кожен з них?

244. Поясни, як складено рівності для розв'язування задачі.

У двох чотириповерхових будинках на кожному поверсі по 3 двокімнатні квартири. Скільки всього двокімнатних квартир у цих будинках?

Розв'язання:

1-й спосіб:

$$(3 \cdot 4) \cdot 2 = 24 \text{ (кв.)}$$

$$(3 \cdot 4) \cdot 2 = 3 \cdot (4 \cdot 2)$$

2-й спосіб:

$$3 \cdot (4 \cdot 2) = 24 \text{ (кв.)}$$

Для будь-яких чисел a , b , c істинна рівність $(a \cdot b) \cdot c = a \cdot (b \cdot c)$.

Ця рівність є *сполучним законом множення*: щоб помножити добуток двох чисел на третє число, можна перше число помножити на добуток другого і третього чисел.

245. Постав у виразах дужки по-різному та обчисли.

$$4 \cdot 2 \cdot 3$$

$$3 \cdot 2 \cdot 5$$

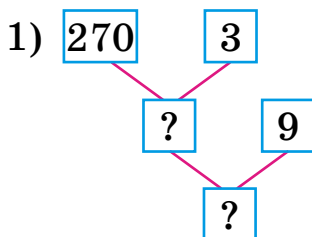
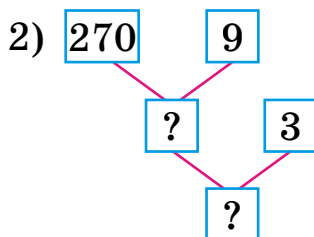
$$4 \cdot 2 \cdot 5$$

$$4 \cdot 3 \cdot 3$$

Поясни такий висновок із переставного і сполучного законів множення:

Результат множення не залежить від порядку запису множників. Множити кілька чисел можна в будь-якому порядку.

246. 270 сімей заселилися в 3 нових однакових дев'ятиповерхових будинки. Скільки сімей буде на одному поверсі, якщо кожна сім'я житиме окремо? Розв'яжи двома способами за схемами.

247. Зменш

1000	200	730	190	10
10	8	0	1	4

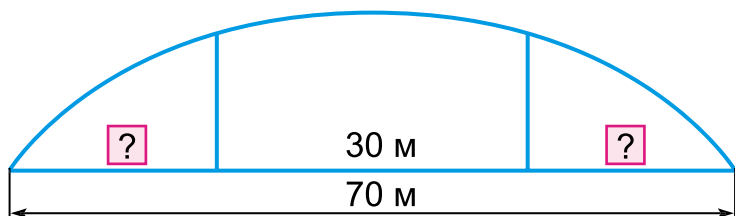
 у 10 разів.
Збільш

1000	200	730	190	10
10	8	0	1	4

 у 100 разів.

248. Через річку збудовано міст завдовжки 70 м. Він має 3 прогони. Довжина середнього прогону 30 м. Знайди довжину крайніх прогонів, якщо вони рівні між собою.

249.* Знайди суму всіх трицифрових чисел, сума цифр у записах яких дорівнює 3.

250. Під час закладання фундаменту нового дев'ятиповерхового будинку інвестори викупили на кожному поверсі по 20 двокімнатних квартир, а по 5 трикімнатних квартир на кожному поверсі продавалися окремо. Скільки всього в будинку буде дво- та три кімнатних квартир?

На скільки більше в будинку двокімнатних квартир, ніж трикімнатних?

251. $50 \cdot 3 - 60$ $3 \cdot 200 - 80$ $400 : 2 + 600 : 2$

$7 \cdot 40 + 20$ $800 : 2 + 400$ $(400 + 600) : 2$

252. 1) Збільш кожне із чисел 8, 7, 5, 9, 10 у 6 разів.

2) Зменш кожне із чисел 63, 56, 49, 28, 700 у 7 разів.

253. Поясни спосіб обчислень.

$70 \cdot 8 = 560$	$420 : 6 = 70$
7 дес. $\cdot 8 = 56$ дес.	42 дес. $: 6 = 7$ дес.

254. $30 \cdot 8$ $640 : 8$ $120 : 6 \cdot 5$ $240 - 180 : 3$

$90 \cdot 3$ $350 : 7$ $400 : 5 : 10$ $540 + 60 \cdot 6$

255. Дорослий пройшов на лижах 900 м за 3 хв, а дитина — 400 м за 2 хв. На скільки більше метрів проходив за 1 хв дорослий, ніж дитина?

256. За 1 с звук поширюється на 330 м, а легкове авто за 4 с проїжджає 80 м. На скільки метрів далі поширюється звук, ніж проїжджає автомобіль, за 3 с?

Розв'яжи задачу двома способами.

257. Склади задачу за коротким записом і малюнком.

- 1) 2 год — 80 км
4 год — ?

2)	Об'єкт	За 1 год	Час	Відстань
	Пішохід	?	3 год	18 км
	Мотоцикліст	?	4 год	120 км

У скільки разів швидше за 1 год їхав мотоцикліст?

258. $70 \cdot 6 - 340$ $490 : 7 \cdot 5$ $560 : 8 + 230$
 $320 : 4 + 520$ $800 : 8 \cdot 6$ $60 \cdot 8 + 520$

259. $x \cdot 5 = 450$ $x : 7 = 70$ $630 : x = 9$

260.* Скільки є двоцифрових чисел, у яких кількість десятків менша від кількості одиниць?

261. Велосипедист за 4 год проїхав a км. За скільки годин він проїде 60 км, якщо їхатиме так само?

262. $50 \cdot 8 - 400$ $800 - 60 \cdot 5$ $800 : 4 \cdot 2$
 $900 : 3 + 700$ $600 : 3 \cdot 4$ $270 : 3 \cdot 8$

263. Збільш

10	20	30	300	200
20	60	100	400	600

 у 3 рази.
 Зменш

10	20	30	300	200
20	60	100	400	600

 у 2 рази.

264. 1) Розглянь способи ділення числа на добуток.

$$12 : (3 \cdot 2) = 12 : 6 = 2 \text{ (см)}$$

$$12 : (3 \cdot 2) = (12 : 2) : 3 = 6 : 3 = 2 \text{ (см)}$$

$$12 : (3 \cdot 2) = (12 : 3) : 2 = 4 : 2 = 2 \text{ (см)}$$

2) Поясни, як поділили число на добуток.

$$24 : (3 \cdot 2) = 24 : 6 = 4$$

$$24 : (3 \cdot 2) = (24 : 3) : 2 = 8 : 2 = 4$$

Поділити число на добуток можна послідовно: спочатку поділити число на один з множників, а потім результат поділити на інший множник.

265. Виконай обчислення двома способами.

 $18 : (2 \cdot 3)$ $80 : (4 \cdot 2)$ $900 : (3 \cdot 3)$

266. Поділи число на добуток послідовно.

$36 : (9 \cdot 2)$ $72 : (3 \cdot 8)$ $60 : (10 \cdot 2)$ $400 : (10 \cdot 5)$

267. 1) Обчисли, розклавши дільник на множники.

Зразок: $54 : 18 = 54 : (6 \cdot 3) = 3$.

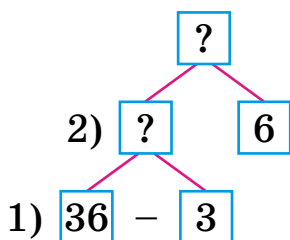
$48 : 16$ $72 : 36$ $80 : 40$ $64 : 16$

2) Число 42 поділи послідовно на 7 і 2. На яке число поділили 42?

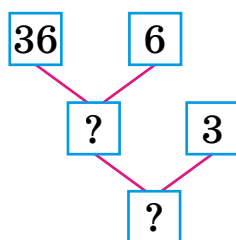
268. На 3 дні шести вівцям дають 36 кг сіна. Скільки сіна дають одній вівці на день?

Розв'яжи двома способами за схемами.

1-й спосіб:

2-й спосіб:

269. На конкурсі стригалів за 5 хв стригалі постригли 100 овець. За скільки хвилин вони можуть постригти 400 овець, працюючи з такою самою продуктивністю?

270.* Карпатські стригалі за день постригли в 3 рази менше овець, ніж залишилося ще стригти. За скільки днів вони пострижуть всю отару?

271. $5 \text{ дм } 4 \text{ см} : 9 \text{ см}$ $6 \text{ м } 34 \text{ дм} - 3 \text{ м } 28 \text{ дм}$
 $12 \text{ м } 45 \text{ дм} + 55 \text{ дм}$ $15 \text{ см } 20 \text{ мм} + 2 \text{ см } 80 \text{ мм}$

272. Від 4 кіз за 6 днів надоїли 72 л молока
 🧩 порівну. Скільки літрів молока дає така коза за день?

273. $360 : (10 \cdot 6)$ $72 : (9 \cdot 2)$ $60 : (3 \cdot 10)$
 🧩 ● $640 : (8 \cdot 10)$ $240 : (3 \cdot 4)$ $80 : (4 \cdot 5)$

274. Заміни числа 30, 60, 200, 700 добутком одноцифрового числа на розрядну одиницю за зразком.

$$(80 = 8 \cdot 10)$$

$$(600 = 6 \cdot 100)$$

275. Поясни, як знайшли частку $80 : 20$ способом послідовного ділення та способом випробовування.

Послідовне ділення:

$$80 : 20 = 80 : (10 \cdot 2) = (80 : 10) : 2 = 4$$

Випробовування:

$$20 \cdot 2 = 40 \text{ (число 2 не підходить);}$$

$$20 \cdot 3 = 60 \text{ (число 3 не підходить);}$$

$$20 \cdot 4 = 80 \text{ (число 4 підходить).}$$

Отже, $80 : 20 = 4$.

276. 1) Знайди частки послідовним діленням.

 $600 : 30$ $800 : 40$ $1000 : 200$

2) Знайди частки зручним способом.

$60 : 30$ $100 : 20$ $60 : 20$ $800 : 400$

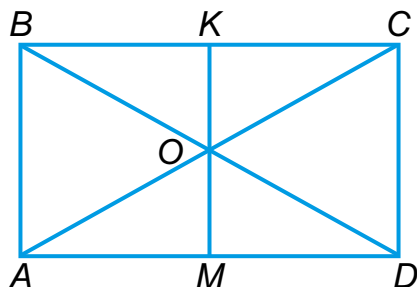
$90 : 30$ $80 : 40$ $100 : 50$ $800 : 40$

277. За 2 год 3 муляри уклали 300 цеглин. Скільки цеглин можуть укласти 2 муляри за 1 год, якщо працюватимуть з такою самою продуктивністю?

278. На будівництві працювало a жінок, а чоловіків — у k разів більше. На скільки більше працювало чоловіків, ніж жінок?

279. Щоб приготувати розчин для укладання цегли, цементу беруть у 3 рази менше, ніж піску. Є 200 кг цементу. На скільки кілограмів більше треба взяти піску, ніж цементу?

280.* Знайди на малюнку і запиши 16 трикутників і 7 чотирикутників.

281.* Біля будинку росте 12 кущів квітів у трьох рядах, по 5 кущів у кожному. Намалюй, як посадили кущі.

282. Склади та обчисли вирази за таблицею.

	Ділене	72	$8 + 1$	$14 + 28$	$48 - 48$	$0 \cdot 12$	$8 + 4$
$= ?$	Дільник	$8 + 1$	1	$6 \cdot 1$	6	2	1

283. Підіймальний кран підняв на 10 поверх тричі по 4 піддони цегли, у кожному з яких по 50 цеглин. Скільки всього цеглин підняв кран на піддонах?

Чи легко тобі було виконати вправи 282 та 283? Над чим ще треба попрацювати?

Множення двоцифрових та одноцифрових чисел

284. 1) $30 \cdot 20$ $400 : 20$ $50 \cdot 10$

2) Різницю чисел 92 і 87 збільш у 100 разів.

3) Частку чисел 800 і 20 зменш у 5 разів.

285. Діти вирізали кілька наборів метеликів для панно. У кожному наборі було 3 білих паперових і 2 рожевих метелики. Скільки всього метеликів у 7 таких наборах?

Розглянь розв'язання різними способами.

Розв'язання:

1-й спосіб:

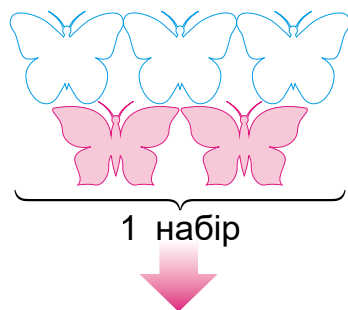
$$(3 + 2) \cdot 7 = 35 \text{ (м.)}$$

Відповідь: 35 метеликів.

2-й спосіб:

$$3 \cdot 7 + 2 \cdot 7 = 35 \text{ (м.)}$$

Відповідь: 35 метеликів.

7 наборів — ?

286. 1) Поясни, як помножили суму на число.

$$(4 + 3) \cdot 9 = 7 \cdot 9 = 63$$

2) Розглянь інший спосіб множення суми на число.

$$(4 + 3) \cdot 9 = 4 \cdot 9 + 3 \cdot 9 = 36 + 27 = 63$$

Щоб помножити суму на число, можна помножити на це число кожний доданок і знайдені добутки додати.

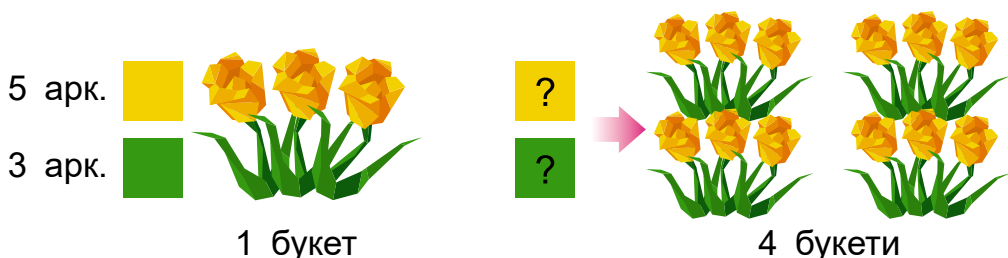
287. 1) Застосуй правило в обчисленнях.

$$(20 + 8) \cdot 3 \quad (300 + 60) \cdot 2 \quad (100 + 30 + 4) \cdot 3$$

$$2) 72 : 8 \quad 600 : 20 : 6 \quad 72 : 8 : 3 \quad 800 - 80 : 4$$

$$8 \cdot 7 \quad 500 : 5 : 10 \quad 72 : (8 \cdot 3) \quad 300 + 30 \cdot 3$$

288. Букет квітів з паперу виготовили з 5 аркушів жовтого паперу і 3 аркушів зеленого. Скільки всього аркушів паперу потрібно, щоб виготовити 4 таких букети квітів?

289.* Якщо дівчинка купить 3 набори кольорового паперу, то в неї залишиться 40 грн. А якщо купить 4 набори, то в неї залишиться 20 грн. Скільки грошей у дівчинки?

290. Скільки є прямокутників з периметром 20 см, довжини сторін яких виражено цілими числами?

291. Для виготовлення виробів із солоного тіста взяли a кг муки, а води — у 9 разів менше. Скільки кілограмів солоного тіста одержали?

Зміни запитання задачі, щоб у розв'язанні другою була дія віднімання.

292. 1) Ділене виражене добутком чисел 9 і 10, а дільник 30.

2) Зменшуване є добутком чисел 200 і 3, а від'ємник 400.

3) Ділене 900, а дільник — різниця чисел 17 і 8.

4) Суму чисел 300 і 500 зменш у 20 разів.

293. 1) Знайди добутки двома способами.

$$(3 + 7) \cdot 4 \quad (5 + 2) \cdot 3 \quad (6 + 4) \cdot 9$$

2) Знайди добутки зручним способом.

$$(20 + 7) \cdot 3 \quad (4 + 6) \cdot 8 \quad (300 + 6) \cdot 2$$

294. 1) Поясни, як знайшли добуток $24 \cdot 3$.

$$\boxed{24 \cdot 3 = \square} \quad 20 \cdot 3 = 60$$

$$4 \cdot 3 = 12$$

$$60 + 12 = 72$$

$$\begin{array}{llll} 2) \ 32 \cdot 3 & 42 \cdot 2 & 17 \cdot 4 & 25 \cdot 3 \\ 12 \cdot 5 & 23 \cdot 4 & 19 \cdot 3 & 33 \cdot 3 \end{array}$$

295. 4 м : 20 5 м 60 см : 7 2 дм 4 см + 6 см

4 м : 20 см 3 т 6 ц : 4 ц 1 доба 4 год : 7 год

296. Для вирощування розсади в теплицю привезли підсіпку: 3 мішки торфу по 36 кг і 2 мішки перегною по 35 кг. Скільки всього кілограмів підсіпки привезли в теплицю?

297. Позмагайся в парі. Обчисли правильно та швидко:

1) Збільш кожне із чисел 8, 7, 5, 9, в 6 разів.

2) Зменш кожне із чисел 63, 56, 49, 28 у 7 разів.

298. Поясни спосіб обчислень.

$20 \cdot 40 = 800$	$630 : 90 = 7$
2 дес. $\cdot$ 4 дес. = 80 дес.	63 дес. : 9 дес. = 7

299. 20 $\cdot$ 30 640 : 80 1000 : 20 + 3

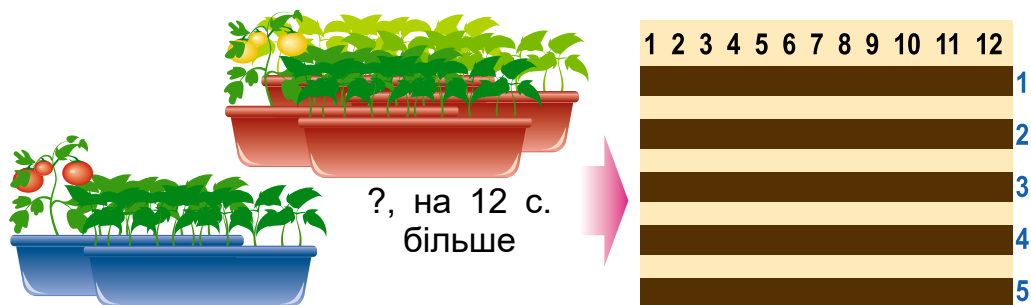

30 $\cdot$ 30 560 : 70 630 - 30 $\cdot$ 20

300.* На вирощування 100 саджанців перцю господар витратив a гривень. Скільки гривень він витратить на вирощування k таких саджанців?

301. У ящиках виростили саджанці помідорів. У 2 ящиках — по 14 саджанців рожевих помідорів, а решта — саджанці жовтих, яких на 12 більше, ніж усього рожевих. Чи вистачить цієї розсади, щоб засадити ділянку теплиці на 5 рядків, по 12 саджанців у кожному?

2 ящ. по 14 с.

302.* У теплиці зібрали два ящики редису ранніх сортів. У першому ящику — на 5 кг більше редису, ніж у другому. Коли з першого ящика переклали у другий 8 кг, то в другому стало вдвічі більше редису, ніж у першому. Скільки кілограмів редису було в кожному ящику спочатку?

303. Побудуй прямокутник завдовжки 6 см, а завширшки на 2 см менший. Поділи його на 6 рівних квадратів і знайди периметр одного квадрата.

304. У тепличному господарстві одна бригада поставила за день 12 пластикових арок для нових теплиць, а інша — 7. Скільки арок дві бригади можуть поставити разом за 3 дні, працюючи так само?

305. $28 \cdot 3$ $9 + 19$ $12 \cdot 5$ $3 \cdot 9$
 $81 : 9$ $84 - 72$ $27 \cdot 3$ $60 : 20$

306.

$$\begin{array}{r} 60 \cdot 10 \\ - 300 \\ : 3 \\ \cdot 8 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 500 : 100 \\ \cdot 9 \\ + 55 \\ \cdot 10 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 100 : 50 \\ \cdot 40 \\ : 20 \\ \cdot 100 \end{array}$$

307. На змаганнях у першому запливі брало участь 4 човни по 8 спортсменів, а в другому — 3 човни, також по 8 спортсменів. Скільки всього спортсменів брало участь у двох запливах? Розглянь розв'язання задачі різними способами.

Розв'язання:

1-й спосіб

$$8 \cdot (4 + 3) = 56 \text{ (с.)}$$

2-й спосіб

$$8 \cdot 4 + 8 \cdot 3 = 56 \text{ (с.)}$$

Відповідь: 56 спортсменів.

308. Поясни, як помножили число на суму.

$$5 \cdot (3 + 6) = 5 \cdot 9 = 45$$

Розглянь інший спосіб множення числа на суму. Зроби висновок.

$$5 \cdot (3 + 6) = 5 \cdot 3 + 5 \cdot 6 = 15 + 30 = 45$$

**Щоб помножити число на суму,
можна помножити число на кожний доданок
і знайдені добутки додати.**

$$a \cdot (b + c) = a \cdot b + a \cdot c \text{ —}$$

**ця рівність виражає розподільний закон
множення стосовно додавання.**

309. Застосуй правило для обчислення виразів.

$$7 \cdot (20 + 5)$$

$$3 \cdot (300 + 20)$$

$$4 \cdot (200 + 4)$$

310. Обчисли зручним способом.

$$14 \cdot (3 + 7)$$

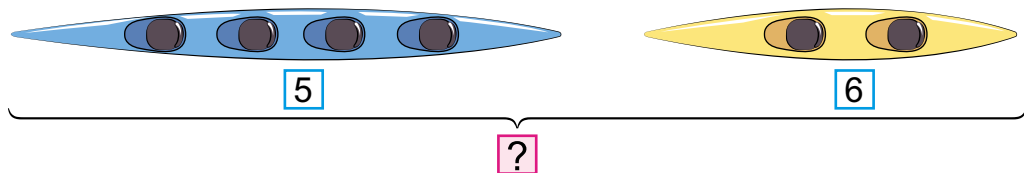
$$8 \cdot (20 + 8)$$

$$6 \cdot (30 + 5)$$

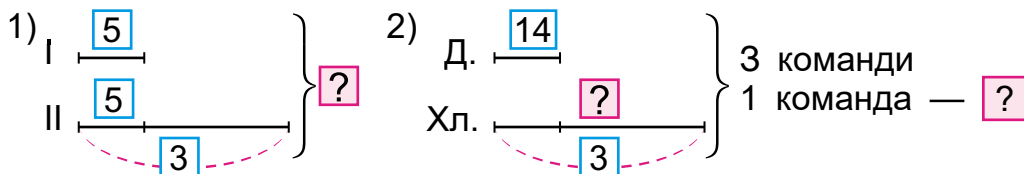
311.* Периметр квадратної ділянки на 15 м більший за довжину однієї з її сторін. Який периметр ділянки?

312. За рівнянням $x + 200 = 350 + 400$ склади і розв'яжи задачу.

313. Скільки спортсменів готувалося до змагань з греблі, якщо було 5 байдарок-четвірок і 6 байдарок-двійок?

314. Склади задачі про спорт за коротким записом.

315. Побудуй пряму і відклади на ній відрізок, довжина якого дорівнює сумі довжин відрізків AB і CD .

316. $2 \cdot 300 > 500$ $13 \cdot 3 \square 40$ $50 \square 25 \cdot 2$
 $800 : 40 \square 20$ $33 \cdot 3 \square 90$ $80 \square 27 \cdot 3$

317. Перевір на виразах $3 \cdot 26$, $32 \cdot 4$, чи виконується переставний закон множення, замінивши множення додаванням та використавши розподільний закон множення стосовно додавання.

318. $24 \cdot 4 + 200$ $5 \cdot 12 : 3$ $600 - 4 \cdot 25$

319. Для покриття паркету на двох поверхах використали 16 банок мастики по 2 кг. На перший поверх використали 6 банок. Скільки

кілограмів мастики використали на другий поверх? Розв'яжи двома способами.

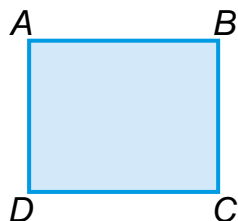
320. Купили 3 ящики по 20 плиток для підлоги у ванній і 6 ящиків по стільки само плиток — для підлоги в кухні. На скільки більше потрібно плиток для підлоги в кухні, ніж у ванній?

321. Обчисли, якщо $a = 24$.

$$3 \cdot a$$

$$(60 - a) : 3$$

$$60 - a : 4$$

322. Учениця побудувала пряму і послідовно відклала на ній відрізки, які є сторонами прямокутника $ABCD$. Вимірй довжину утвореного відрізка та порівняй її з периметром прямокутника.

323. Побудуй пряму й послідовно відклади на ній відрізки, які є сторонами прямокутника $KMOP$. Знайди периметр прямокутника.

▶ Запиши рівності для обчислення периметра P прямокутника з довжиною a і шириною b .

324.* У кожний із двох конвертів поклали купюру у 100 грн. Чи може в одному конверті виявитися в 2 рази більше грошей, ніж в іншому?

325. Склади задачу за коротким записом і розв'яжи її.

10 коробок — 500 кг

12 коробок — ?

326. $2 \cdot 25 + 3$ $2 \cdot 13 \cdot 3$ $(70 - 10) : 20$ $7 \cdot 13 + 9$

⚙️ $3 \cdot 33 - 1$ $3 \cdot 18 : 9$ $70 - 10 : 2$ $13 \cdot 7 - 9$ ⚙️

327. 1) Вирази в дециметрах: 15 м, 13 м, 6 дм, 150 см, 500 мм.

2) Вирази в центнерах: 4 т, 3 т, 200 кг, 700 кг, 1000 кг.

3) Вирази у хвилинах: 2 год, 3 год, 1 год 23 хв, 600 с, 60 с.

328. 1) Розглянь записи і прочитай пояснення.

$$3 \cdot 24 = \square$$

$$3 \cdot 20 = 60$$

$$3 \cdot 4 = 12$$

$$60 + 12 = 72$$

При множенні одноцифрового числа на двоцифрове можна спочатку двоцифрове число розкласти на розрядні доданки, а потім одноцифрове число помножити окремо на кожен доданок і результати додати.

2) Знайди добутки, розклавши другий множник на розрядні доданки: $2 \cdot 48$, $3 \cdot 32$, $4 \cdot 14$.

329. 4 ·

7	9	11	13	15	17	19	21	23	25
---	---	----	----	----	----	----	----	----	----

330. Склади і розв'яжи задачу за малюнком і даними таблиці.

Заробіток за 1 год	Час	Загальний заробіток
27 грн	5 год	} ?
34 грн	6 год	

331.* Запиши в рядок дев'ять чисел так, щоб сума будь-яких двох пар сусідніх чисел була парним числом, а сума всіх чисел — непарним. Сформулюй спільну властивість усіх записаних чисел та їх кількості.

332. У зимовому саду на поливання пальми за тиждень витрачають 2 л води. Скільки потрібно літрів води 6 пальмам на 35 днів?

333. Узимку канарці щоранку насипають 15 г зерна, а свіжої зелені кладуть 12 г. На скільки грамів більше дають канарці за тиждень зерна, ніж свіжої зелені?

334. Склади істинні рівності з виразів та їхніх значень справа.

$4 \cdot 16$

$62 - 11 \cdot 5$

$9 \cdot 11 - 20$

7

80

64

$80 : 20$

$2 \cdot 48 - 16$

$63 : 7 + 0$

9

79

4

335. 15 г крейди згодували п'ятьом куркам за день. Скільки потрібно грамів крейди, щоб задовольнити денну потребу в ній 27 курей?

336. Обчисли вирази на вибір, але не менше як шість.

$2 \cdot 35 : 10$

$43 \cdot 2 - 18$

$(13 + 17) \cdot 3$

$3 \cdot 24 : 9$

$15 \cdot 5 - 16$

$13 + 17 \cdot 3$

$(24 + 18) : 6$

$(35 + 10) : 5$

$(98 - 50) : 8$

337.

3 ·

7

9

11

13

15

19

23

27

29

32

338. 1) Розв'яжи задачу двома способами.

До магазину привезли по 8 ящиків хурми і бананів. Маса ящика хурми — 9 кг, а бананів — 15 кг. На скільки кілограмів більше привезли бананів, ніж хурми?

2) Поясни складання рівності.

$$(15 - 9) \cdot 8 = 15 \cdot 8 - 9 \cdot 8$$

Щоб помножити різницю на число, можна помножити на це число зменшуване і від'ємник окремо і від першого добутку відняти другий.

$(a - b) \cdot c = a \cdot c - b \cdot c$ — ця рівність виражає розподільний закон множення стосовно віднімання.

3) Перевір, чи істинна рівність $(a - b) \cdot c = a \cdot c - b \cdot c$, якщо $a = 10$, $b = 6$, $c = 5$.

339. Бабуся ліпить 24 пиріжки з яблуками за 12 хв. А внучка — 10 пиріжків за 10 хв. За скільки хвилин вони разом зліплять 30 пиріжків?

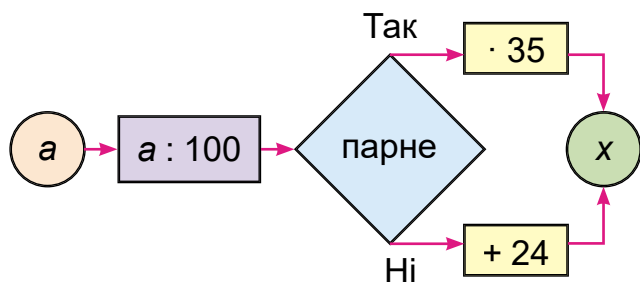
340. Порівняй вирази, не виконуючи дій. Перевір себе.

$$(45 - 37) \cdot 23 \square 45 \cdot 23 + 37 \cdot 23$$

$$5 \cdot (24 + 47) \square 5 \cdot 24 - 5 \cdot 47$$

$$6 \cdot (64 - 25) \square 6 \cdot 64 - 25$$

341. Склади вирази та постав їхні значення в порядку спадання і прочитаєш назву одного з найкрасивіших птахів України.

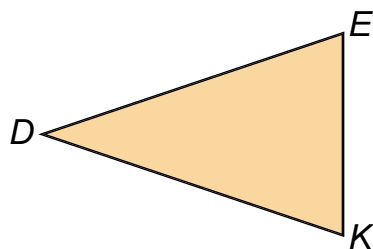
a	100	200	300	400	500	600
Букви	К	Г	И	И	Л	Щ

342. Запиши всі значення x , за яких нерівності істинні.

1) $x - 20 < 7$; 2) $15 - x > 10$; 3) $x \cdot 3 < 20$.

343. У двох коробках по 4 пакети цукерок із сухофруктів. У першій коробці в кожному пакеті по 27 чорничних цукерок, а в другій — по 36 журавлиних. На скільки цукерок більше в другій коробці, ніж у першій? Розв'яжи задачу двома способами.

344. Периметр трикутника DEK 150 см. Довжина сторони EK дорівнює 30 см. Сторона DK дорівнює стороні DE . Знайди довжину сторони DE . (На малюнку трикутник DEK зменшено.)

Склади обернену задачу.

345.* Є три обчислювальні програми. Перша будь-яке число множить на 4, друга — до будь-якого числа додає 3, а третя — від будь-якого числа віднімає 2. У якій послідовності потрібно запустити ці програми, щоб, увівши число 5, одержати 24?

346. Склади задачу за коротким записом і розв'яжи її.

Груш — 3 кг, по 25 грн за 1 кг
Винограду — ?, по 40 грн за 1 кг } 155 грн

347. $43 \cdot 3 - 28$ $(18 + 17) \cdot 4$ $3 \cdot 24 : 8$

$(43 - 28) \cdot 3$ $18 + 17 \cdot 4$ $45 \cdot 2 : 10$

$(25 + 10) : 5$ $35 + 10 : 5$ $4 \cdot 16 : 1$

348. 1) Збільш кожне із чисел 15, 18, 23, 55 у 3 рази.

2) Зменш кожне із чисел 100, 400, 800, у 4 рази.

349. 900 яєць розклали в лотки, по 30 у кожний. Скільки потрібно було лотків?

82

350. Добова порція кухонної солі для однієї корови становить 65 г. Скільки грамів солі потрібно двом коровам на тиждень?

351. Козі на добу потрібно 15 г солі, а коню — у 3 рази більше. Скільки грамів солі потрібно на 2 дні козі й коню разом?

-78

352.* Як відміряти рівно 15 хв за допомогою двох пісочних годинників, що на малюнку?

353. 13 год 16 хв + 2 год 06 хв
23 см 16 мм – 2 дм 05 см
35 хв 20 с + 16 хв 35 с
45 дм 6 см – 15 дм 12 см

.19

354. Знайди периметр дошки парти, за якою сидиш.

+24

355. $32 \cdot 3 - 79$ $17 \cdot (32 - 27)$ $(94 - 76) \cdot 4$

356. Вівці, що їсть узимку лише сухий корм, потрібно до 6 л теплої води на добу. Вівцям на зимовому пасовищі без снігу — у 2 рази менше води. Скільки потрібно води на добу отарі з 25 овець на зимовому пасовищі без снігу?

357. $18 + 19 \cdot 4$ $(43 - 39) \cdot 24$ $830 - 57 \cdot 5$

:20

358. 1) $45 \div 5 \div 3 \cdot 21 - 7 \div 7 = ?$

2) $2 \text{ м } 3 \text{ дм} \cdot 4$ $4 \text{ дм} : 8$ $3 \text{ т } 20 \text{ ц} \cdot 3$

$2 \text{ т } 7 \text{ ц} : 3$ $5 \cdot 3 \text{ л}$ $10 \text{ хв} \cdot 6$

.7

359. Під час планової вирубки лісу на першій лісовій ділянці спиляли 27 зрілих дерев, на другій — у 3 рази більше, а на третій — на 45 дерев менше, ніж на першій і другій разом. Скільки всього дерев спиляли на трьох ділянках?

=?

360. На 3 вантажівки навантажили по 17 зрубаних колод, а на 4 вантажівки — по 21 колоді. Скільки всього колод вивезли цими вантажівками?

361. Накресли квадрат, довжина сторін якого на 4 см менша за довжину сторін рівностороннього трикутника з периметром 18 см.

362. $4 \cdot 23 - 79$ $542 - 324 + 123$ $(73 - 48) \cdot 4$
 $41 \cdot 2 : 9$ $607 - 345 + 235$ $(37 \cdot 2) + 629$

363.* 1) Що буде, коли у світі буде одна міра довжини?

2) Що буде, коли зникне годинник?

3) Що буде, коли зникне календар?

364. $x : 3 = 263 - 245$ $4 \cdot x = 8 \cdot 100$
 $850 - x = 32 \cdot 3$ $400 : x = 48 : 6$

365. Скільки треба підготувати саджанців сосни для посадки на 3 ділянках вирубаного лісу, якщо 2 сосни садити замість одного зрубаного дерева.

Скористайся даними та розв'яжи задачу.

I — вирубали 16 дерев

II — ?, у 2 рази більше

III — ?, стільки, як на I і II разом

366. $620 + 18 \cdot 5$ $780 - 390 : 3$ $280 : 4 + 590$
 $280 : 4 \cdot 8$ $530 - 240 : 6$ $350 : 7 \cdot 10$

367. $23 \cdot 3$ $23 \text{ дес.} \cdot 3$ $540 : 9$
 $12 \cdot 4$ $12 \text{ дес.} \cdot 4$ $630 : 7$

368. Поясни спосіб обчислення.

$$320 \cdot 3 = (300 + 20) \cdot 3 = 300 \cdot 3 + 20 \cdot 3 = 900 + 60 = 960$$

369. Обчисли з коментуванням.

$180 \cdot 3$

$240 \cdot 2$

$150 \cdot 5$

$210 \cdot 4$

370. До свята зустрічі весни спекли 120 гречаних млинців, а пшеничних — у 3 рази більше. Усі млинці розклали на тарілки, по 6 млинців на кожну. Скільки тарілок з млинцями вийшло?

?, у 3 рази більше по 6 мл. на ? тарілок

▶ Склади подібну задачу про оладки чи пиріжки.

371. Добери всі значення x , щоб нерівності були істинні.

$x - 30 < 60 : 5$

$25 - x > 90 : 6$

$x \cdot 4 < 15$

372. $4 \text{ дм } 8 \text{ см} : 6 \text{ см}$

$3 \text{ м } 6 \text{ дм} : 9$

$1 \text{ грн} : 50 \text{ коп.}$

$2 \text{ доби } 8 \text{ год} : 7$

$6 \text{ ц } 30 \text{ кг} : 9$

$25 \text{ коп.} \cdot 8$

373.* Учні їздили на свято М'асляної до парку «Київська Русь» та до етнокомплексу «Українське село». В етнокомплексі побувало 16 учнів, а в парку — 22. Причому в обох місцях побувало 6 учнів. Скільки всього учнів побувало на святі?

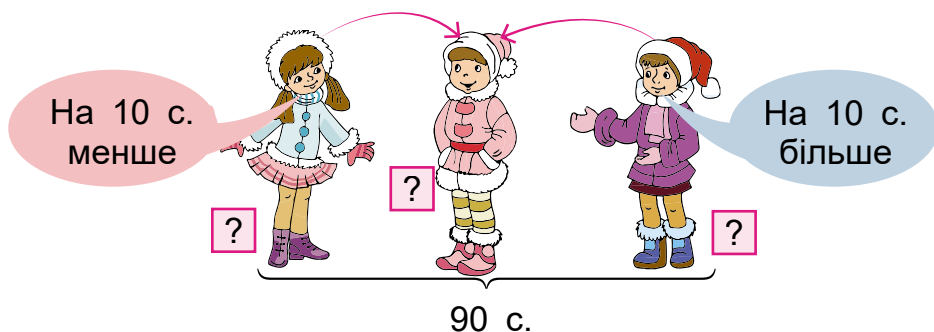

Парк «Київська Русь»
на Київщині

Етнокомплекс «Українське
село» на Київщині

374. Три сестри на Святі зустрічі весни придбали 90 смаколиків для друзів. Старша сестра купила на 10 смаколиків менше, а молодша — на 10 більше, ніж середня. Скільки смаколиків придбала кожна із сестер?

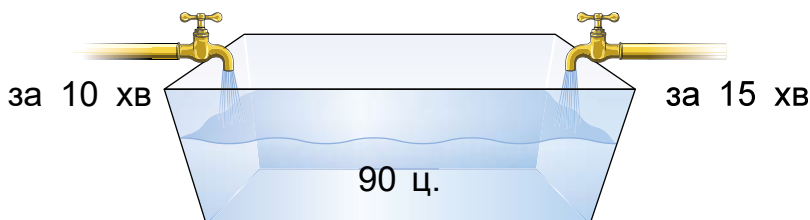
375. $480 \cdot 2$ $60 \cdot 10 - 70 \cdot 6$ $800 : 40$ $4 \text{ м} : 5$
 330 · 3 100 – 22 · 4 80 : 40 4 м – 5 дм

376. У парку розваг на конях покаталося 40 дітей, а на поні — у 2 рази менше дітей. На скільки менше дітей покаталося на поні, ніж на конях?

377. $15 \cdot 3$ $72 : 9$ $9 \cdot 4$ $8 : 8$ $60 : 10$
 $6 \cdot 12$ $45 : 5$ $1 + 14$ $360 : 6$ $36 \cdot 10$

378. Один насос накачує 640 відер води за 8 хв, а другий — 420 відер за 6 хв. Скільки відер води накачують обидва насоси за 1 хв?

379. Для запуску мальків риби басейн на 90 ц можна заповнити водою з однієї труби за 10 хв, а з іншої — за 15 хв. За скільки хвилин вони разом заповнять цей басейн?

380. $230 \cdot 4 - 300$

$110 \cdot 5 + 320$

$240 : 2 : 6$

$400 - 40 \cdot 4$

$210 - 210 : 7$

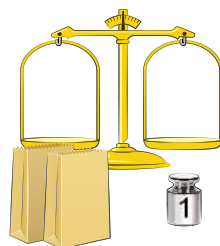
$170 \cdot 3 - 200$

$2 \text{ м} : 5$

$2 \text{ м} - 5 \text{ см}$

$2 \text{ м} : 1 \text{ дм}$

381.* Як на шалькових терезах за 3 зважування відважити 7 кг корму для мальків риби, маючи гирю на 1 кг і два порожніх пакети?

382. Купили 6 кг мальків білого амура по 50 грн за 1 кг, 10 кг мальків товстолобика по 30 грн за 1 кг. Про що дізнаємося за поданими виразами?

$50 \cdot 6$

$10 - 6$

$50 \cdot 6 + 30 \cdot 10$

$30 \cdot 10$

$50 - 30$

$50 \cdot 6 - 30 \cdot 10$

383. З паперу у клітинку виріж прямокутник завширшки 2 см, щоб його периметр дорівнював 20 см.

384. $1 \text{ кг} - 200 \text{ г}$

$2 \text{ хв} - 20 \text{ с}$

$2 \text{ м} - 2 \text{ дм} 2 \text{ см}$

$1 \text{ кг} : 2$

$2 \text{ год} - 2 \text{ хв}$

$2 \text{ м} - 2 \text{ см}$

385. Склади лінійну діаграму (1 см = 10 грн) про ціну за 1 кг риби на ринку.

Білий амур — 90 грн за 1 кг

Короп — 80 грн за 1 кг

Карась — у 2 рази дешевший за коропа

Сом — у 3 рази дорожчий за карася

Товстолобик — у 2 рази дешевший за сома

386.

a	800	120	48
b	600	60	30
$(a - b) \cdot 4$			

a	600	80	240
b	200	80	120
$(a + b) : 4$			

387. 18 шоколадок і 12 мармеладок поділили порівну між трьома дітьми. Скільки цукерок отримала кожна дитина?

Розв'яжи двома способами за схемами.

1) $(\square + \square) : \square$

2) $\square : \square + \square : \square$

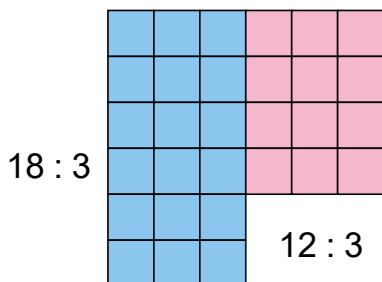

388. Поділи суму на число відповідно до порядку виконання дій у виразах із дужками.

$(16 + 8) : 3$

$(18 + 30) : 8$

$(18 + 12) : 3$

1) Розглянь, як можна поділити суму на число іншим способом.

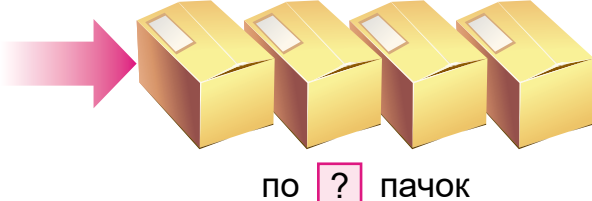
$(18 + 12) : 3 = 18 : 3 + 12 : 3 = 6 + 4 = 10$

Щоб поділити суму на число, можна поділити на це число кожний доданок і знайдені частки додати.

2) Обчисли двома способами: $(24 + 12) : 4$.

3) Обчисли зручним способом: $(36 + 54) : 6$.

389. 20 пачок вівсяного печива та 12 пачок печива із шоколадом потрібно розкласти в 4 однакових картонних ящики порівну. По скільки пачок треба класти в один такий ящик? Розв'яжи задачу двома способами.

390. $(24 + 16) : 8$
 $24 + 16 : 8$

$170 \cdot 2 - 200$
 $360 : 4 + 90$

$90 + 6 \cdot 13$
 $200 - 5 \cdot 16$

72

:4

.10

+220

:2

:5

09+

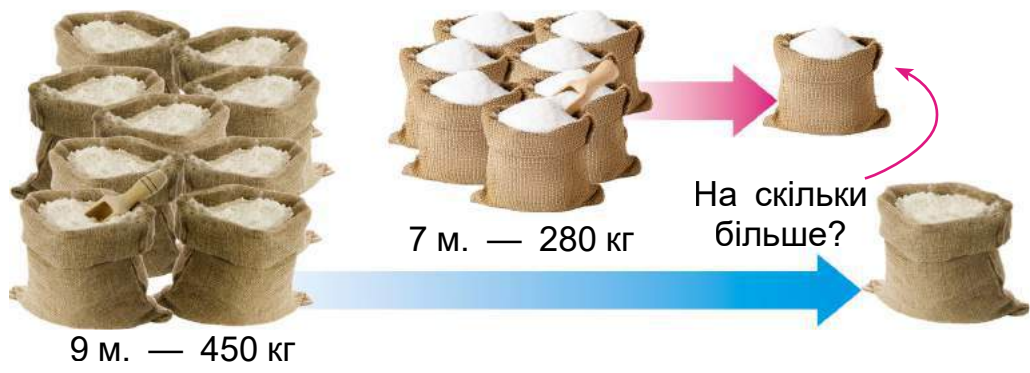
=?

391.* Побудуй ламану з 4 ланок однакової довжини, якщо її довжина дорівнює периметру рівностороннього трикутника зі стороною 4 см.

392. $a : 3 = 9 \cdot 2$ $k \cdot 4 = 1000 - 200$ $640 : x = 80 : 2$

393.* У солодкому подарунку було 15 цукерок двох видів. Льодяників було у 2 рази менше, ніж ірисок. Скільки було цукерок кожного виду?

394. У 9 мішках — 450 кг борошна. А в 7 інших мішках — 280 кг цукру. На скільки кілограмів маса мішка борошна більша за масу мішка цукру?

395. $(6 + 15) : 3$ $(6 + 27) : 3$ $(8 + 16) : 8$

396. 1) Назви розрядні доданки чисел 23, 24, 324, 407, 870.

2) Поділи на 4 кожне із чисел 40, 80, 120, 200.

397. Поясни спосіб ділення.

$39 : 3 =$
$= (30 + 9) : 3 =$
$= 30 : 3 + 9 : 3 =$
$= 10 + 3 = 13$

398. Знайди частки: $84 : 2$, $69 : 3$, $46 : 2$.

399. У секції хендмейду першого дня діти за 2 год прикрасили 24 горщики для квітів, а другого дня — таку саму кількість горщиків за 3 год. Постав запитання і розв'яжи задачу.

400. За три дні один гончар виготовив 69 виробів, а інший за той самий час — 39. Скільки вони разом можуть виготовити гончарних виробів за тиждень, якщо продуктивність праці буде така сама?

401. Склади та розв'яжи задачу про продуктивність праці на фабриці з пошиття екосумок.

Працівник	Продуктивність	Час	Виконана робота
I	однакова	3 год	48 с.
II		4 год	?

402. $x \cdot 3 = 2 \cdot 9$ $84 : x = 24 : 6$ $x - 280 = 30 \cdot 4$

403. Обчисли, якщо: а) $a = 48$, б) $a = 480$.

$a - 2$ $a : 2$ $a : 4$ $a : 6$

404.* Як за допомогою шалькових терезів без гир зважити 14 кг цукру, якщо в торбинці його 16 кг?

405. Майстер-кондитер з досвідом роботи за 3 год прикрасив 24 торти, що у 2 рази більше, ніж його учень за той самий час. Скільки тортів вони прикрасять разом за 4 год?

за 3 год — 24 т.,
у 2 рази більше

за 4 год — ?

96

:6

+84

:100

:600

:20

:0

=?

380

406. $36 : 3$ $24 \cdot 4$ $32 \cdot 2 : 8$ $84 : 4 \cdot 3$
 $48 : 2$ $2 \cdot 18$ $42 : 7 + 9$ $55 : 5 \cdot 6$

370

- 407.** 1) Зменш число 48 у 2 рази, у 4 рази.
 2) Число 24 збільш у 3 рази, а потім — зменш у 8 разів.
 3) У скільки разів число 6 менше від числа 24, 48, 54, 72?

408. Поясни спосіб ділення.

$72 : 3 =$
$= (60 + 12) : 3 =$
$= 60 : 3 + 12 : 3 =$
$= 20 + 4 = 24$

$50 : 2 =$
$= (40 + 10) : 2 =$
$= 20 + 5 = 25$

360

409. Закінчи обчислення.

$$60 : 5 = (50 + 10) : 5 = \dots$$

$$81 : 3 = (60 + 21) : 3 = \dots$$

$$56 : 4 = (\square + \square) : 4 = \dots$$

350

410. Розклади ділене на зручні доданки та обчисли.

$68 : 4$

$96 : 2$

$51 : 3$

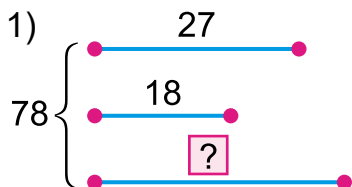
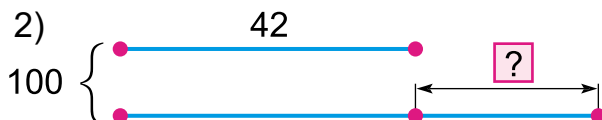
$95 : 5$

340

411. У школі 92 комп'ютери. Четверта частина їх — у початкових класах. Решта комп'ютерів — у старших класах. На скільки менше комп'ютерів у початкових класах, ніж у старших класах?

412. За виразом $(9 + 15) : 3$ склади і розв'яжи задачу про розподіл комп'ютерів по школах.

413. Склади і розв'яжи задачі за схемами.

?

414. З дроту завдовжки 2 дм 7 см виготовили квадрат і рівносторонній п'ятикутник, сторони яких рівні. Побудуй такий квадрат та обчисли його периметр.

580

415. Привезли 24 ноутбуки, а десктопів — у 3 рази більше. Усю техніку розподілили в 6 шкіл порівну. Скільки десктопів отримає кожна школа?

600

416. $98 : 2$ $51 : 3$ $64 : 4 + 15$ $120 : 4 \cdot 8$
 $24 : 2$ $48 : 2$ $32 : 2 - 16$ $360 : 2 : 8$

417. 1) Знайди третю частину чисел: 18, 27, 42, 60.
 2) Скільки хвилин становить шоста частина години? четверта частина? третя частина? половина години?

620

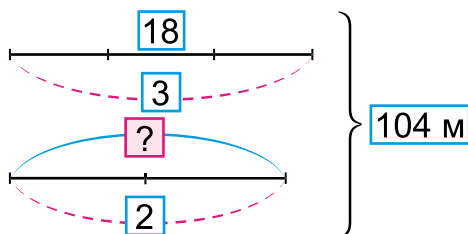
418. Розклади по-різному ділені на зручні доданки та обчисли найзручнішим способом.

$72 : 4$ $60 : 5$ $84 : 6$ $96 : 6$ $48 : 3$ $56 : 4$

640

419. Для в'язання шалей майстриня використала 3 мотки сірої пряжі, по 18 м у кожному, і два однакових мотки білої пряжі. Разом білої і сірої пряжі було 104 м. Скільки метрів білої пряжі використала майстриня?

660

420.* Вишивальниця використовує для вишивання сукні двічі на день по 2 мотки червоних ниток. На скільки днів їй вистачить 60 мотків червоних ниток?

?

?

920

830

740

650

560

?

?

- 421.** Для оздоблення вишиванок купили 5 пакетів бісеру по 90 грн, а для іншого одягу — 6 однакових пакетів паеток. Яка ціна пакета паеток, якщо загальна вартість усіх пакетів 930 грн?

- 422.** Склади задачі за короткими записами.

1) $\begin{matrix} 5 \text{ м} & \text{— по } 40 \text{ грн} \\ 8 \text{ м} & \text{— по ?} \end{matrix} \left. \vphantom{\begin{matrix} 5 \text{ м} \\ 8 \text{ м} \end{matrix}} \right\} 440 \text{ грн}$

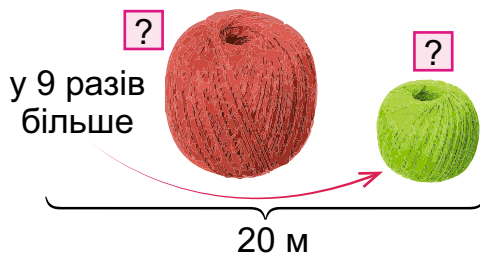
2) $\begin{matrix} \boxed{30} & \text{---} & \boxed{4} \\ \boxed{20} & \text{---} & \boxed{?} \end{matrix} \left. \vphantom{\begin{matrix} \boxed{30} \\ \boxed{20} \end{matrix}} \right\} \boxed{200}$

423. $2 \cdot x = 700 - 650$

$92 : x = 360 : 90$

- 424.*** Побудуй коло радіусом 3 см 7 мм. Центр кола має лежати в точці перетину ліній зошита. Круг, який утворився, поділи на 4 рівні частини та одну таку частину зафарбуй.

- 425.*** У двох мотках 20 м ниток. В одному з мотків у 9 разів більше ниток, ніж в іншому. Скільки метрів ниток у кожному мотку?

426. $60 - 60 : 4$ $(18 + 27) : 3$ $420 \cdot 2 - 600$
 $60 - 60 : 5$ $(16 + 36) : 4$ $300 : 3 : 5$

427. Одна сторона трикутника 38 мм, друга — 22 мм, а третя — у 2 рази менша від першої. Знайди периметр цього трикутника.

428. 1) $42 : 3$ $56 : 4$ $70 : 2$ $100 : 4$

2) Суму чисел 38 і 58 зменш у 4 рази.

3) Добуток чисел 80 і 3 зменш у 6 разів.

429. Купили 2 каструлі по 360 грн і 6 однакових чашок. Яка ціна чашки, якщо вартість чашок у 4 рази менша від вартості каструль?

по 360 грн

?

по ?

у 4 рази менша

430. Склади задачу за таблицею і розв'яжи.

Столові прибори	Ціна одного	Кількість	Вартість
Ложки	40 грн	6	?
Виделки	?	6	?, на 60 грн менше

431. $360 + 69 : 3$ $(916 - 820) : 8$ $120 - 96 : 4$
 $(456 - 360) : 6$ $(624 - 520) : 4$ $(120 - 96) : 4$

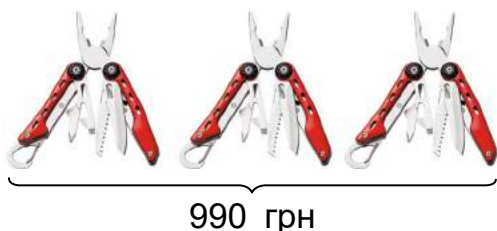
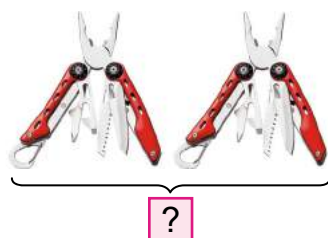
432. $72 : 2 \square 69 : 3$ $44 - 52 : 2 \square 72 : 3$
 $(34 + 64) : 7 \square 42 : 3$ $38 : 2 \square 42 : 3$
 $(63 + 15) : 6 \square 48 : 4$ $(94 - 38) : 8 \square 84 : 7$

433.* Зварили 5 картоплин за 25 хв. За скільки хвилин зварили 3 картоплини?

434.* Побудуй чотирикутник і трикутник так, щоб усі точки чотирикутника належали також і трикутнику.

435. Знайди значення виразів, якщо $a = 4$, $b = 96$.
 $64 : a$ $92 : a$ $b : 4$ $56 : a + b : 6$

436. Вартість 3 наборів мультиінструментів — 990 грн. Яка вартість двох таких наборів?

437. $700 - 140 : 4$ $90 : 5 \cdot 4$ $360 : 3 + 880$
 $500 - 320 : 4$ $18 \cdot 4 : 3$ $450 : 5 : 6$

438. 1) Зменш у 4 рази числа 52, 64, 720, 840.

2) Збільш у 3 рази числа 49, 24, 130, 250.

439. Обчисли частки. З кожної отриманої рівності на ділення склади рівність на множення за зразком. Подумай, як можна ділення перевірити множенням.

$$24 : 4 = 6$$

$$38 : 2$$

$$800 : 4$$

$$420 : 3$$

$$6 \cdot 4 = 24$$

$$48 : 2$$

$$600 : 3$$

$$560 : 8$$

Щоб перевірити ділення множенням, можна помножити частку на дільник, і якщо одержимо ділене, то обчислення виконано правильно.

440. 1) Перевір результат ділення множенням.

$$84 : 6 = 14$$

$$80 : 5 = 16$$

$$54 : 3 = 18$$

2) Виконай ділення і перевір результат множенням.

$100 : 5$

$76 : 4$

$560 : 7$

$720 : 9$

441. У баку трактора було 60 л пального. За 1 год роботи трактор витрачає 6 л пального. Скільки годин працював трактор, якщо в баку залишилося 24 л?

Розв'яжи задачу окремими діями.

442. Легковик за 3 год проїхав 300 км і витратив 21 л бензину. Позашляховик за 2 год проїхав 240 км і витратив 28 л бензину. У скільки разів більше бензину за 1 год витратив позашляховик, ніж легковик?

за 3 год – 300 км,
21 л

за 2 год – 240 км,
28 л

у ? разів
більше

443. Склади і розв'яжи рівняння.

76 зменшили у x разів і одержали число, що дорівнює частці чисел 36 і 9.

444. Обчисли і запиши значення букв a , b , c , e , k , m .

Ділене	76	60	c	e	96	80
Дільник	a	b	2	6	6	m
Частка	4	4	48	12	k	5

445.* Знайди різницю найбільшого і найменшого трицифрових чисел, які записано цифрами 8, 4 і 0.

9 **446.** Мотоцикліст проїхав 84 км за 2 год. Скільки кілометрів він може проїхати за 5 год з такою самою швидкістю?

447. Обчисли та перевір результат множенням.

447. Обчисли та перевір результат множенням.
 $72 : 2$ $52 : 4$ $640 : 8$ $150 : 5$

448. Розв'яжи рівняння.

$x \cdot 3 = 42$ $x : 3 = 42$ $x - 3 = 45$ $x + 3 = 42$

449. Обчисли вирази. З кожної одержаної рівності склади ще по 3 рівності.

$5 \cdot 8$ $9 \cdot 7$ $6 \cdot 12$ $12 \cdot 2$

Подумай, як можна перевірити результат множення.

**Множення можна перевірити діленням:
якщо добуток поділимо на один
з множників і одержимо інший множник,
то обчислення виконано правильно.**

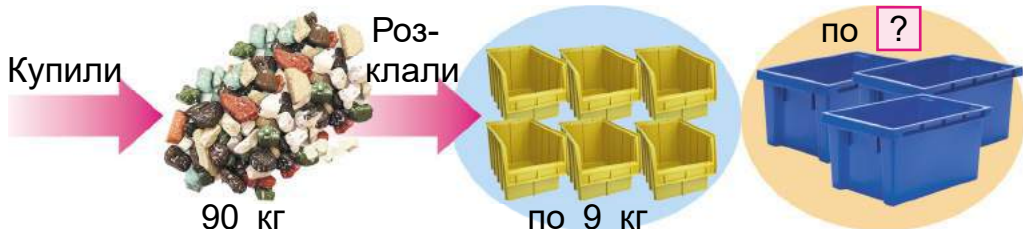
450. Перевір рівності дією ділення. виправ помилки, якщо вони є.

$18 \cdot 5 = 90$ $23 \cdot 4 = 92$ $16 \cdot 4 = 84$ $32 \cdot 3 = 96$

451. Обчисли і перевір результат діленням.

$23 \cdot 3$ $5 \cdot 13$ $200 \cdot 4$ $90 \cdot 7$

452. Купили 90 кг декоративних камінців для дитячої творчості. Їх розклали в 6 коробок по 9 кг і в 3 однакових більших ящики. Скільки кілограмів камінців у більшому ящику?

Склади обернену задачу.

453. Склади задачу про набори для рукоділля за виразом $(100 - 73) : 9$.

454. $x : 3 = 240$ $279 - x = 270$ $x \cdot 10 = 10$

455.* Школа одержала папір для принтерів у 3 коробках. У першій було 18 кг паперу, у другій — 20 кг, а у третій — на 4 кг більше, ніж у першій. Доведи, що весь папір можна було розкласти порівну в ці коробки.

456.* Даринка записала двоцифрове число, а потім одну цифру стерла. Унаслідок цього число зменшилося на 40. Яке число вона записала спочатку?

457. Коли до шкіл з тепличного господарства відправили 12 ящиків вітамінної зелені по 9 кг, її ще залишилося на 48 кг менше, ніж відправили. Скільки всього кілограмів вітамінної зелені виростили в господарстві?

458. $3 \cdot 19$ $96 : 3$ $2 \cdot 39 - 19$ $9 \cdot 2 + 7$
 $29 \cdot 2$ $72 : 4$ $(54 + 36) : 6$ $63 : 7 + 2$

459. Скільки всього десятків у числах 240, 60, 600?

460. $15 \text{ дес.} : 3$ $24 \text{ дес.} : 3$ $24 \text{ дес.} : 2$

461. Поясни спосіб обчислення.

$360 : 3 = \square$
$36 \text{ дес.} : 3 = 120 \text{ дес.}$

462. $960 : 3$ $280 : 2$ $840 : 2$ $60 \cdot 4 : 8$

463.* Маленькі керамічні свисток і пташка в гончара коштують 40 грн. За всі свої гроші дівчинка може купити або свисток, або три пташки. Скільки грошей у дівчинки?

464. Гончар виготовив по 18 виробів п'яти різних форм, а його син — однакову кількість трьох інших форм. Усього вони виготовили 135 виробів. По скільки виробів різної форми виготовив син?

по 18 в.

однакова кількість

135 в.

465. У гончарній печі випалили 8 разів по 12 глеків, і ще залишилося випалити 135 мисок. Скільки всього разів закладали ці вироби в гончарну піч, коли щоразу ставили по 9 мисок?

— 8 разів по 12 гл.

135 м.

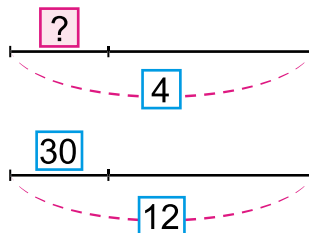
— ? разів по 9 м.

?

▶ Склади обернені задачі.

466. 4 глиняні миски, виготовлені способом задімлення, коштують стільки, скільки 12 малих тарілок, виготовлених звичайним способом. Яка ціна миски, якщо ціна тарілки — 30 грн?

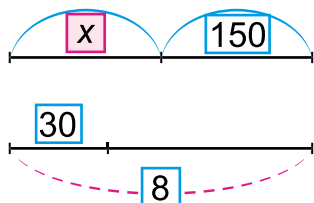
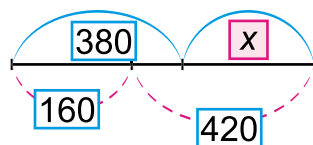

▶ Розглянь на фото керамічний посуд. Дізнайся в інтернеті, у якому регіоні України його виготовляють.

Задімлений керамічний посуд

467. Склади рівняння за схемами.

468.* За тарілку і 4 чашки молочного посуду заплатили 84 грн. Скільки гривень треба заплатити за 3 тарілки, якщо кожна з них у 3 рази дорожча за чашку?

Молочений посуд

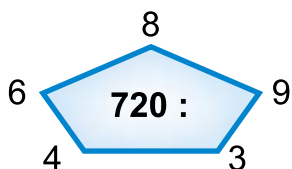
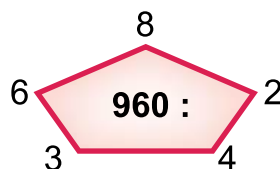
469. $x : 18 = 3$

$720 : x = 2$

$x - 360 = 40$

$530 - x = 5 \cdot 6$

470.

471. Розглянь, як знаходили частку $64 : 16$ способом випробовування:

$16 \cdot 2 = 32$ (2 не підходить);

$16 \cdot 3 = 48$ (3 не підходить);

$16 \cdot 4 = 64$; отже, $64 : 16 = 4$.

472. $36 : 12$

$42 : 14$

$60 : 15$

$80 : 16$

473. Із 25 л молока одержують 1 кг масла. Скільки масла одержать із 75 л молока?

474. З бідона господарка перелила молоко в 4 банки по 3 л і у 12 банок по 2 л. У бідоні залишилося ще 4 л. Скільки літрів молока було в бідоні спочатку?

475.* Якщо масло розфасувати по 15 кг у 5 ящиків, то залишиться 3 кг. Щоб не було залишку, вирішили розфасувати масло по 13 кг. Скільки вийшло ящиків масла?

476. Виміряй довжини сторін і знайди периметр прямокутника *КМОР*.

477.* В одному бідоні 15 л технічної води, а в іншому — 17 л. Як зробити так, щоб в обох бідонах води стало порівну?

478. $12 \cdot 7 = x \cdot 12$ $14 \cdot x = 5 \cdot 14$

479. Щоб одержати 3 кг масла, витратили 75 л молока. Скільки кілограмів масла можна одержати зі 100 л молока?

480. $49 : 7$ $55 : 5$ $2 \cdot 36$ $4 \cdot 24 - 24 : 2$

$51 : 17$ $72 : 24$ $4 \cdot 9$ $32 + 17 \cdot 9$

481. 1) З виразів на множення та їхніх результатів склади рівності на ділення на двоцифрове число.

$24 \cdot 3 = 72$ $34 \cdot 2 = 68$ $17 \cdot 5 = 85$

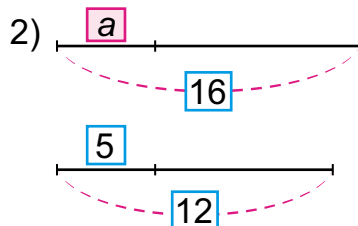
2) $x \cdot 16 = 350 - 270$ $540 : x = 30$

$18 \cdot x = 880 - 790$

482. Токар виготовив 100 деталей. Перші 3 год він робив по 12 деталей за годину, а потім почав виготовляти по 16 деталей за годину. Скільки годин токар виготовляв по 16 деталей?

483. Склади і розв'яжи задачі за схемами.

1) 3 год — a м дроту
? — 90 м дроту

484. Обчисли, якщо $a = 72$.

$$a : 12 \cdot 20$$

$$(a - 63) \cdot 7$$

$$a : 24 + 18$$

485. 3 м 6 см : 12

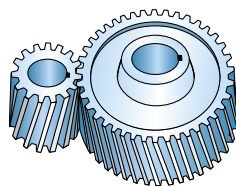
3 доби : 12

4 т 8 ц : 16 ц

3 доби — 18 год

486. Довжина кожної сторони шестикутника дорівнює 1 дм 2 см. Знайди довжину сторони квадрата, периметр якого дорівнює периметру шестикутника.

487. Більша шестірня має 36 зубців. Вона приводить у рух меншу, яка має 18 зубців. Скільки обертів зробить менша шестірня, коли більша зробить два оберти?

488. $520 - 240 : 12$

$54 : 18 \cdot 8$

$70 : 14 \cdot 10$

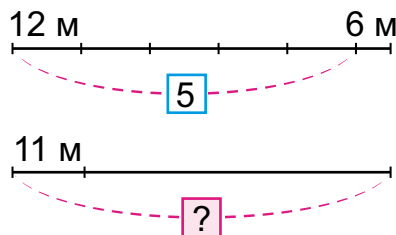

$380 + 0 : 13$

$65 : 13 \cdot 1$

$84 : 12 \cdot 8$

489. Якщо моток дроту розрізати на п'ять шматків по 12 м, то залишиться ще 6 м дроту. Скільки вийде шматків дроту, якщо цей моток розрізати на шматки по 11 м?

180

$$490. \quad 51 : 17 \cdot 27 : 9 \cdot 54 - 18 = \boxed{?}$$

491. Одна майстриня петриківського розпису за 3 год розписала 24 тарілки, а інша за цей час — 18. За скільки годин вони разом розпишуть 84 такі тарілки?

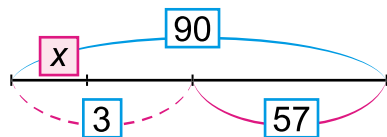
▶ **Яка майстриня за цей час розпише більше тарілок і на скільки? Перевір обчисленням.**

Петриківський розпис
у студії художньої творчості «7 чудес»

492. За текстом і схемою склади та розв'яжи рівняння.

Невідоме число помножили на 3, до результату додали 57 і одержали 90. Знайди невідоме число.

493. Прочитай вирази за останньою дією.

$$354 - (240 - 36) \quad 350 : (63 : 9) \quad 250 : 10 \cdot 5$$

494. Розв'яжи рівняння з перевіркою за зразком.

$$x : (32 - 24) = 16$$

$$x - 6 \cdot 9 = 35$$

$$x : 8 = 16$$

$$x + (37 - 9) = 67$$

$$x = 16 \cdot 8$$

$$45 - 29 + x = 34$$

$$x = 128$$

$$(54 : 9) \cdot x = 30$$

$$128 : (32 - 24) = 128 : 8 = 16$$

$$(82 + 14) : x = 6$$

$$16 = 16$$

=?

495. $68 : 17 \square 64 : 16$

$70 : 14 \square 90 : 15$

$360 : 6 \square 720 : 8$

$350 : 70 \square 480 : 60$

64

496.* У рівнобедреному трикутнику одна сторона дорівнює 5 см і у 2 рази менша за іншу сторону. Знайди периметр цього трикутника.

497. На фестивалі митців виставили для продажу вироби з порцеляни. Продали 96 таких виробів, що у 3 рази більше, ніж їх залишилося. Скільки виробів з порцеляни було на фестивалі спочатку?

:4

+74

Було — ?

Продали — 96,
у 3 рази більше

Залишилося — ?

:15

498. $68 : 17 \cdot 12$

$380 : 2 + 60$

$80 : 20 \cdot 70$

$80 : 16 \cdot 10$

$510 : (17 \cdot 10)$

$65 : (13 : (13 \cdot 1))$

499. Досліді, як змінюється добуток внаслідок зміни одного з множників у кілька разів. Зроби висновок. Чи збігається твій висновок з правилом?

:8

a	3	3	3	3
b	2	4	6	8
$a \cdot b$				

a	3	6	9	12
b	2	2	2	2
$a \cdot b$				

+95

Якщо один з множників збільшити у кілька разів,
зменшити

то і добуток збільшується у стільки само разів.
зменшується

=?

500. 1) Досліді, як виконано обчислення.

$$12 \cdot 3 = 36$$

$$12 \cdot 18 = 12 \cdot (3 \cdot 6) = 36 \cdot 6 = 216$$

2) Використовуючи результат першого виразу, обчисли другий вираз у кожному стовпчику.

$3 \cdot 17$

$13 \cdot 4$

$25 \cdot 6$

$26 \cdot 3$

$15 \cdot 17$

$130 \cdot 4$

$25 \cdot 18$

$260 \cdot 3$

501. Досліди за виразом $24 \cdot 6$, як зміниться добуток, коли: а) множник 24 зменшити у 2 рази, а множник 6 збільшити у 2 рази; б) множник 24 збільшили у 2 рази, а множник 6 зменшити у 2 рази.

Що ти можеш сказати про одержані добутки? Порівняй їх та зроби висновок.

Якщо один множник збільшити у кілька разів, а другий зменшити у стільки само разів, то значення добутку не зміниться.

502. Обчисли за зразком та зроби висновок про спосіб множення на 5.

$$18 \cdot 5 = (18 : 2) \cdot (5 \cdot 2) = 9 \cdot 10 = 90$$

$14 \cdot 5$

$24 \cdot 5$

$46 \cdot 5$

$28 \cdot 5$

Щоб помножити парне число на 5, досить це число поділити на 2 і до одержаного результату дописати справа нуль.

503. В авіаційному училищі 320 курсантів. 80 курсантів літають з інструктором, у 2 рази менше курсантів — самостійно, а решта ще вчиться на тренажерах. Скільки курсантів вчиться на тренажерах?

Заміни слово «менше» словом «більше». Чи зміниться план розв'язування задачі?

504. Курсанти авіаційного училища вчилися стрибати з парашутом. 24 з них уже стрибнули по 5 разів, а п'ятеро — по 6 разів. Скільки всього стрибків зробили курсанти?

► Склади і розв'яжи обернену задачу.

505. $x \cdot 14 + 140 = 210$

$19 \cdot (x - 8) = 95$

$(180 - x) : 5 = 12$

$350 : (x + 15) = 7$

506.* 12 курсанток училища брали участь у змаганнях з бігу, 10 — зі стрибків, а 5 з них — і з бігу, і зі стрибків. Скільки всього курсанток брало участь у змаганнях?

507. На військовому летовищі були літаки й гелікоптери. Після того як полетіло 12 літаків, а гелікоптерів — у 4 рази менше, на летовищі залишилося 16 літаків і 2 гелікоптери. Скільки всього літаків і гелікоптерів було на летовищі спочатку?

508. $46 \cdot 5$ $94 + 5$ $4 \cdot 24 - 38 : 2$ $36 \cdot 10$

● $32 \cdot 5$ $78 + 5$ $5 \cdot 26 + 48 \cdot 5$ $72 \cdot 5$

509. 1) $360 : 10$ $800 : 100$ $900 : 10$ $480 : 4$

⬆ 2) $420 : (2 \cdot 10)$ $800 : (4 \cdot 100)$ $900 : (9 : 3)$

510. Досліді, як змінюється частка внаслідок збільшення (зменшення) діленого в кілька разів.

a	8	16	24
b	2	2	2
$a : b$			

k	18	9	3
m	3	3	3
$k : m$			

Якщо ділене $\frac{\text{збільшити}}{\text{зменшити}}$ у кілька разів за незмінного дільника, то частка $\frac{\text{збільшиться}}{\text{зменшиться}}$ у стільки само разів.

511. Порівняй вирази в кожному стовпчику. Знайди значення виразів нижнього рядка, використовуючи значення відповідних виразів верхнього.

$36 : 3$

$72 : 8$

$96 : 16$

$75 : 25$

$360 : 3$

$720 : 8$

$960 : 16$

$750 : 25$

512. У турнірі з фехтування взяли участь 60 спортсменів. На шпагах і рапірах змагалися 46 спортсменів, а на рапірах і шаблях — 34. Скільки спортсменів взяло участь окремо в кожному виді змагань?

513. Склади задачі про спорт за короткими записами.

1) Біг — ?
Гімнастика — ?
Стрільба — ?

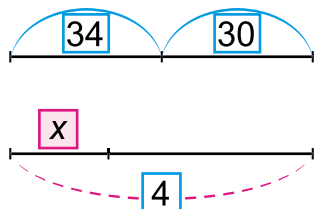
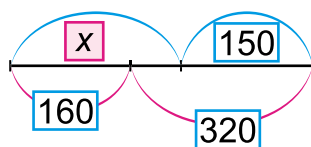
} 18 сп.
} 8 сп. } 20 сп.

2) Шахи — 24
Шашки — 6
Нарди — 10

} [?]

514. Склади і розв'яжи рівняння за схемами.

515. Побудуй прямокутник, одна сторона якого у 2 рази довша за іншу. Знайди периметр цього прямокутника, якщо одна зі сторін дорівнює 4 см. Розглянь два випадки.

516.* О котрій годині розпочнеться футбольний матч, якщо від початку доби мине у 5 разів більше годин, ніж залишиться до кінця доби?

$$517. x - 7 \cdot 8 = 46$$

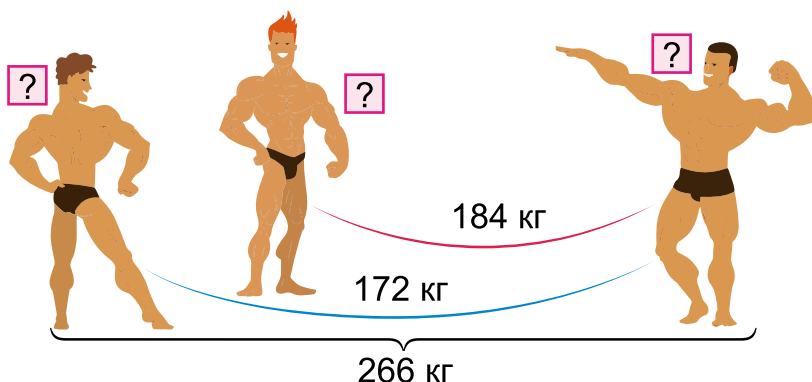

$$x \cdot 9 - 28 = 35$$

$$56 - 39 + x = 90$$

$$(54 : 9) \cdot x = 540$$

518. Під час зважування трьох важкоатлетів перед змаганнями виявилося, що всі вони разом важать 266 кг. Перший і третій атлети важать 172 кг, другий і третій — 184 кг. Яка маса кожного важкоатлета?

519.

$$\begin{array}{r} 36 \cdot 10 \\ - 240 \\ \hline : 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 600 : 100 \\ \cdot 16 \\ - 37 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 12 \cdot 5 \\ \cdot 10 \\ - 240 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 800 : 10 \\ : 16 \\ \cdot 9 \\ \hline \end{array}$$

520. Порівняй дільники й частки та зроби висновок. Звір свій висновок з правилом.

a	48	48	48	48
b	2	4	6	8
$a : b$				

Якщо дільник збільшити
зменшити в кілька разів за незмінного діленого, то частка зменшиться
збільшиться у стільки само разів.

521. Обчисли, застосовуючи вивчені правила.

$$140 : 10$$

$$360 : 10$$

$$800 : 100$$

$$700 : 7$$

$$140 : 5$$

$$360 : 30$$

$$800 : 20$$

$$700 : 35$$

72

522. У мережі мегама́ркетів за 3 дні продали 1 т крупів: рису та гречки — 310 кг, гречки та перловки — 480 кг. Скільки кілограмів крупів кожного виду продали за 3 дні?

 На скільки кілограмів рису продали більше, ніж перловки?

:4

523. В овочевому відділі крамниці в сітки по 15 кг розфасували 30 кг цибулі, а моркви — у 3 рази більше. Скільки всього сіток із цими овочами?

Перевір відповідь, розв'язавши задачу іншим способом за схемою.

$$\boxed{} : \boxed{} + (\boxed{} : \boxed{}) \cdot \boxed{}$$

.5

524. $x \cdot 8 - 16 = 56$ $320 : (x - 28) = 8$

$510 : x = 170 : 10$ $x + 45 - 37 = 84$

:10

525. По периметру прямокутної кімнати, довжина якої 8 м, а ширина 4 м, прибили пластиковий плінтус. Скільки метрів плінтуса витратили?

 Запиши розв'язання різними виразами.

:3

526. 5 вантажників за 2 год розвантажили 4 т вантажу. За скільки годин один вантажник розвантажить 2 т вантажу?

527. $360 : 10$ $280 : 4$ $630 : 7$ $540 : 9$

 $360 : 30$ $280 : 20$ $630 : 14$ $540 : 18$

+80

528. 1) Обчисли значення виразу $a \cdot 10 + b$, якщо $a = 17$, $b = 30$; $a = 20$, $b = 400$; $a = 34$, $b = 160$.

 2) Автомобіль за годину проїхав 72 км. Яку відстань він проїде за 3 год, якщо їхатиме так само?

3) У скільки разів 5 т більше за 5 ц; 12 дм менше від 60 м.

=?

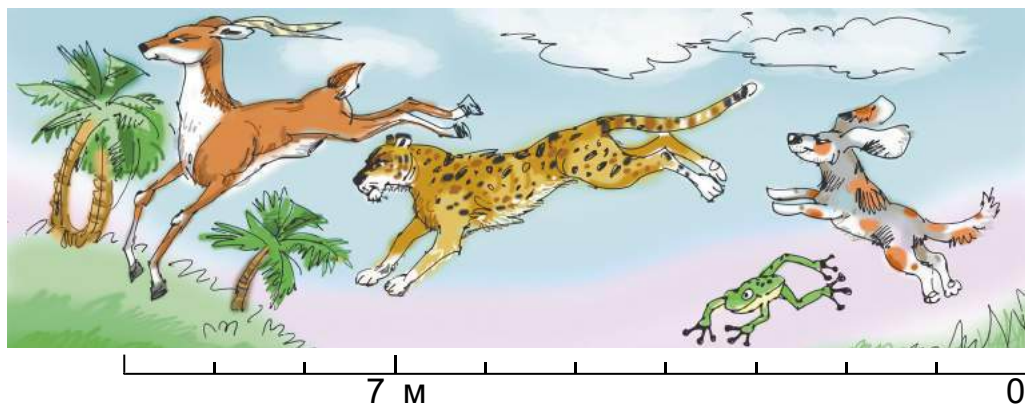
529. У баку авто було 16 л бензину. Водій залив туди ще 36 л. На поїздку в село вистачило цього бензину, при цьому на кожні 10 км шляху витрачалося 2 л бензину. Яку відстань проїхало авто? Розв'яжи задачу двома способами.

530. З двох міст, відстань між якими 300 км, назустріч один одному виїхали два мотоциклісти. Один мотоцикліст проїжджає за годину 40 км, це на 10 км більше, ніж проїжджає другий. Яка відстань буде між ними через 1 год?

531. $x - 5 \cdot 8 = 39$ $(x - 230) : 4 = 50$ $78 : 13 = x : 3$

532. На заправці в баки трьох авто залили a літрів пального. У перше — 60 л, у друге — у 2 рази менше. Скільки літрів пального залили у третє авто? Склади вираз. Обчисли його, якщо $a = 100$.

533. На змаганнях леопард стрибнув у довжину на 7 м, що на 1 м далі, ніж собака. Антилопа стрибнула на 4 м далі за собаку і на 7 м далі за жабу. На скільки метрів стрибнула кожна тварина? Що не так на малюнку?

► Побудуй діаграму довжин стрибків за умовою задачі. (1 клітинка = 1 м).

534. $15 \text{ м} : 100$ $3 \text{ ц} : 100$ $5 \text{ дм} \cdot 40$ $5 \text{ т } 4 \text{ ц} : 18$
 $5 \text{ м} : 10$ $8 \text{ ц} : 10$ $16 \text{ мм} \cdot 10$ $5 \text{ діб} : 6$

535. Уранці від пристані одночасно в різних напрямках відпливли два катери. Перший з них за годину проходить 12 км, а другий — 15 км. Яка відстань буде між катерами за 3 год? Розглянь два випадки.

536. $x : (27 - 19) = 5$ $42 : 6 \cdot x = 63$
 $(39 + 15) : x = 9$ $(68 - 12) : x = 2$

537. $510 : 3 + 130 : 5 + 460 : 13 = ?$

$640 : 4 + 140 : 5 + 420 : 12 = ?$

538. Перше число a , а друге — у 3 рази більше. Знайди різницю цих чисел.

539. За 10 хв за допомогою фільтра можна очистити 2 л води. Скільки літрів води можна очистити двома такими фільтрами за 20 хв?

540. Один насос викачує 30 т води за 15 год, а інший — за 10 год. За скільки годин насоси викачають цю воду, якщо працюватимуть разом?

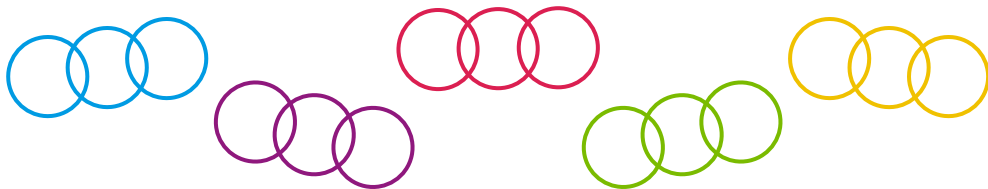
541. $540 : 3 + 180$ $64 \cdot 5 + 48$ $600 : 5 \cdot 4$

542. $x : 12 = 49 : 7$ $34 : 2 = x - 56$
 $x \cdot 8 : 3 = 24$ $67 - x + 33 = 80$

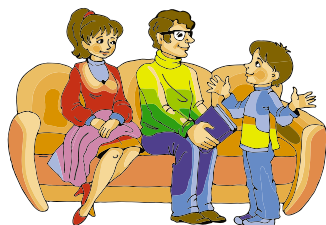
543.* Сума двох чисел 27. Якщо перший доданок збільшити на 16, а другий — зменшити на 8, то чому дорівнюватиме сума?

544.* Є 5 частин ланцюга по 3 кільця. Їх треба з'єднати в єдиний ланцюг, не використовуючи додаткових кілець. Яку найменшу кількість

кілець потрібно розкувати, а потім знову скувати?

545. На приготування їжі та миття посуду сім'я з 3 осіб використала за добу 21 л води. Скільки літрів води для цих потреб вистачить на 7 діб цій сім'ї за такої самої норми споживання?

546. $37 - x = 96 : 6$

$x - 54 = 9 \cdot 6$

$x : 15 = 34 - 28$

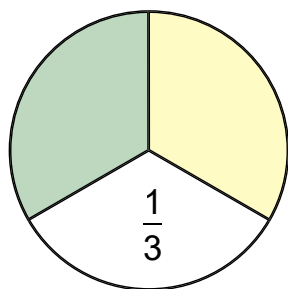
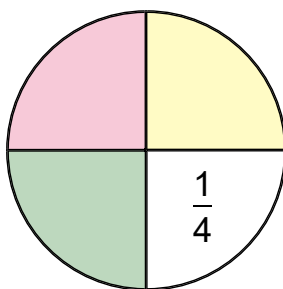
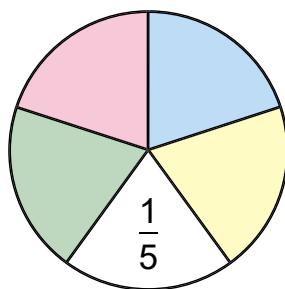
$45 + x = 18 \cdot 5$

ЧАСТИНИ

547. $20 : 9 : 3 : 5 : 10 : 8 : 12 = ?$

548. Які частини кругів не зафарбовані?

Частини записують двома цифрами. Подивись, як записано цифрами третину, чверть, п'яту частину на кругах.

Запис $\frac{1}{3}$ читай так: *одна третя*.

Цифру 3 під рискою називають **знам'єнником**. Він показує, на скільки рівних частин поділено ціле.

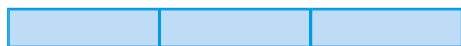
Цифра над рискою — **чисельник**. Він показує, скільки рівних частин цілого взяли.

Прочитай на кругах записи $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$.

549. Накресли такі самі смужки й запиши, яку частину кожної з них зафарбовано.

550. Виміряй довжину смужки та знайди $\frac{1}{3}$ її.

551. Побудуй відрізок AB завдовжки 8 см. Покажи чверть відрізка. Як дізнатися довжину $\frac{1}{4} AB$? Перевір вимірюванням.

552. Господар купив 12 ц вугілля та брикету. $\frac{1}{3}$ палива — вугілля одного виду, $\frac{1}{4}$ — іншого виду, решта — брикет. Знайди масу всього вугілля.

Не розв'язуючи задачу, обґрунтуй, більша чи менша маса брикету, ніж вугілля.

► Зміни запитання, щоб у розв'язанні додалося ще 2 дії.

553. Склади і розв'яжи задачу за коротким записом.

554. $85 : 17$ $54 : 27$ $14 + 71$ $90 : 30$
 $3 \cdot 18$ $2 \cdot 35$ $5 \cdot 18$ $70 : 5$

555. Кам'яне вугілля через деякий час після його видобування вбирає в себе воду, маса якої становить восьму частину маси вугілля. Маса щойно видобутого вугілля, узятото для проби, дорівнює 40 кг. Якою буде маса цього вугілля через деякий час?

556. Склади рівності з виразів та їхніх значень справа.

● $99 : 33$ $98 : 14$ $480 : 3$ 2, 3, 4, 7
 $78 : 39$ $64 : 16$ $540 : 2$ 160, 270

557. 1) Знайди $\frac{1}{3}$ чисел 15, 24, 33, 60, 900.

2) 1 год :

2	3	4	5	6	10	12	15	20
---	---	---	---	---	----	----	----	----

1 м :

2	4	5	10	20	25	50	100
---	---	---	----	----	----	----	-----

558. У теплиці розквітло 96 тюльпанів. Третя частина — рожеві та червоні. Скільки окремо рожевих і червоних тюльпанів розквітло, якщо їх було порівну?

559. 1) Запиши, котру годину показує кожний годинник.

2) Запиши, котру годину покаже кожний годинник за 30 хв.

560. Розв'яжи задачі, користуючись годинником.

1) Перерва почалася о 9 год 15 хв, а закінчилась — о 9 год 25 хв. Скільки часу тривала перерва?

2) Перерва почалася о 10 год 10 хв і тривала 20 хв. Коли закінчилась перерва?

3) Урок тривав 40 хв і закінчився об 11 год 20 хв. Коли почався урок?

561. $\frac{1}{3}$ доби падав дощ. Скільки годин доби дощу не було?

562. Виконай ділення і перевір, додаючи значення виразів кожного рядка. Їхня сума має дорівнювати 100.

$$100 : 25$$

$$90 : 18$$

$$90 : 2$$

$$92 : 2$$

$$96 : 2$$

$$99 : 11$$

$$70 : 14$$

$$76 : 2$$

563. $x : 15 = 280 : 40$

$560 : x + 80 = 150$

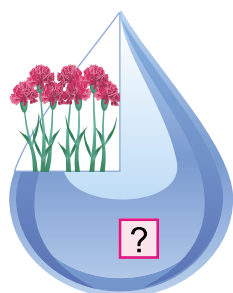
$x \cdot 12 - 48 = 36$

$x + 240 = 90 \cdot 7$

564. Діти хотіли грати у футбол 1 год, а грали на $\frac{1}{4}$ часу більше. Скільки часу діти грали у футбол?

565.* У бочці було 27 л води. Спочатку в бочку долили третину тієї кількості води, що була, а потім відлили третю частину всієї води. Скільки літрів води залишилося в бочці?

566. У тепличному господарстві для дощувального поливу використали 80 л води. $\frac{1}{4}$ усієї води пішла на полив гвоздик. Скільки літрів води пішло на полив інших рослин?

567. У футбол грають два тайми по 45 хв. Уже зіграно $\frac{1}{3}$ часу всього матчу. Скільки часу залишилося грати?

568. Обчисли та запиши відповіді.

1) Скільки днів у 10 тижнях?

2) Скільки годин становить $\frac{1}{4}$ доби?

3) Скільки хвилин становить $\frac{1}{6}$ години?

569. 1) 1 м : 4 1 см : 2 1 год : 3 1 год : 4

2) Знайди $\frac{1}{4}$ чисел: 12, 64, 120, 400.

570. Із 126 м тканини пошили підковдри та простирадла. На одну підковдру використали 6 м тканини, а на простирadlo — 3 м. Скільки пошили простирادل, якщо підковдр пошили 13?

571. 1) Накресли 2 відрізки завдовжки по 6 см. Покажи на одному $\frac{1}{3}$ його, а на іншому — $\frac{1}{2}$. Порівняй $\frac{1}{3}$ і $\frac{1}{2}$. Подумай, чому $\frac{1}{3}$ більша за $\frac{1}{6}$? Зроби висновок про порівняння частин.

 2) Порівняй $\frac{1}{2}$ і $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{4}$ і $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ і $\frac{1}{8}$. Перевір на відрізках або предметах.

**Більшою є частина,
у записі якої знаменник менший.**

572. Знайди частки способом випробовування.

$125 : 25$

$105 : 15$

$128 : 16$

$144 : 24$

573. У нерівності $x \cdot 33 < 100$ замість x добери такі числа, щоб вона була істинною.

574.* Частка двох чисел a . Якщо ділене збільшити в 2 рази, а дільник зменшити в 3 рази, то чому дорівнюватиме частка одержаних чисел?

575. Спиши, заповнюючи пропуски: березень має ... день, 4 тижні = ... днів, 3 доби = ... год, $\frac{1}{3}$ доби = ... год, $\frac{1}{5}$ год = ... хв.

576. З 76 м тканини пошили 8 однакових суконь і 13 халатів. На одну сукню йде 3 м тканини. Скільки метрів тканини йде на один халат?

577. $72 : 3 + 16$

$480 : 2 - 120$

$27 \cdot 3 + 3$

$50 : 2 - 25$

$80 : 16 + 16$

$78 \cdot 10 - 12$

578. Знайди: $\frac{1}{6}$ доби; $\frac{1}{2}$ 1 т; $\frac{1}{5}$ 1 м; $\frac{1}{12}$ 1 хв;

$\frac{1}{4}$ 2 м.

- 579.** Відрізок AK становить $\frac{1}{4}$ довжини відрізка AB .
 $AK = 18$ мм. Знайди довжину відрізка AB .
 Вказівка. Відповідь запиши в міліметрах.

- 580.** Вимірй $\frac{1}{5}$ смужки та обчисли довжину всієї смужки. Результат перевір вимірюванням.
 Вказівка. Вимірй у міліметрах.

- 581.** Відомо, що відрізок KM становить $\frac{1}{3}$ довжини деякого відрізка. Яка довжина цього відрізка? Побудуй його в зошиті.

- 582.** У класі 9 учнів займається в мистецькому гуртку. Це $\frac{1}{3}$ всієї кількості учнів. Скільки учнів у класі?

- 583.** Гуртовá ціна рюкзака становить 600 грн. Роздрібна ціна на $\frac{1}{4}$ вища. Яка роздрібна ціна рюкзака?

- 584.** У математичному квесті виявили бажання брати участь 30 дітей із чотирьох класів, а взяли участь на $\frac{1}{5}$ більше. Скільки учнів узяли участь у цьому квесті?

 Склади подібну задачу.

585.* На шкільній олімпіаді було 12 завдань. За кожну правильну відповідь нараховують 10 балів, а за кожну неправильну — знімають 5 балів. Скільки завдань хлопчик виконав правильно, якщо він набрав 45 балів?

586. Добери по два значення a , щоб нерівності були істинні.

$$20 - a > 15$$

$$a \cdot 4 < 36$$

$$a : 8 > 4$$

$$a + 12 < 15$$

$$24 : a < 6$$

$$a - 20 < 5$$

587. У конкурсі усної лічби взяло участь 8 трьокласників, що становило $\frac{1}{3}$ всіх учасників.

$\frac{1}{6}$ всіх учасників — хлопці. Скільки було дівчат?

588. $250 \cdot 4 - 600$ $600 - 25 \cdot 4$ $(370 - 250) \cdot 3$

$480 : 4 + 300$ $900 - 200 : 4$ $(750 - 150) : 3$

589. 1) Знайди $\frac{1}{4}$ чисел 12, 16, 24, 32.

2) Знайди число $\frac{1}{3}$ якого дорівнює 9, 7, 12, 15, 24.

590. Розв'яжи та порівняй задачі. Подумай, чому розв'язання однакові.

1) В училищі на автослюсаря навчається 30 осіб, а на кондитера — у 2 рази менше. Скільки осіб навчається на кондитера?

2) В училищі на автослюсаря навчається 30 осіб, а на кондитера — $\frac{1}{2}$ цієї кількості. Скільки осіб навчається на кондитера?

591. Токар виготовив 100 деталей. Перші 3 год він виготовляв по 12 деталей за годину, а потім продуктивність його праці збільшилася

на $\frac{1}{3}$. Скільки годин токар виготовляв решту деталей?

Розв'яжи задачу усно. Виконай перевірку письмовим розв'язуванням.

$$\begin{array}{ll} 592. & x : 8 + 34 = 114 \qquad 45 : x : 9 = 5 \\ & x - 340 = 50 \cdot 4 \qquad 870 - x = 40 \cdot 6 \end{array}$$

593.* Котра зараз година, якщо від початку доби хвилинка стрілка зробила 7 повних обертів і ще $\frac{1}{4}$ оберту?

594. Довжина відрізка AK дорівнює 4 см, що становить $\frac{1}{2}$ відрізка BC . Побудуй відрізки AK і BC .

595. $100 : 25 \quad 96 : 16 \quad 120 : 15 \quad 200 : 25 \quad 3 \text{ м} : 5$

596. Автослюсар СТО a год ремонтував одне авто, що становило $\frac{1}{3}$ часу, витраченого на ремонт іншого авто. Скільки годин він ремонтував інше авто? Обчисли, якщо $a = 6$.

$$\begin{array}{lll} 597. & 750 - 50 \cdot 6 & 600 + 320 : 4 \quad 8 \text{ ц} : 20 \text{ кг} \\ & 350 + 50 \cdot 6 & (600 + 320) : 4 \quad 2 \text{ год} : 15 \text{ хв} \end{array}$$

ДІЛЕННЯ З ОСТАЧЕЮ

598. $\begin{array}{ccccc} 320 & 24 & & & \\ 40 & \text{ : 8 } & 48 & & \\ 640 & 72 & & & \end{array}$ $\begin{array}{ccccc} 81 & 63 & & & \\ 90 & \text{ : 9 } & 450 & & \\ 360 & 27 & & & \end{array}$ $\begin{array}{ccccc} 49 & 560 & & & \\ 0 & \text{ : 7 } & 35 & & \\ 490 & 63 & & & \end{array}$

599. На таці було 35 яблук. Їх розклали на два блюда — по 15 яблук на кожне. Скільки яблук залишилося на таці?

600. 20 кольорових олівців дівчинка розклала в підставки, по 6 олівців у кожну. Але 20 не поділилося без остачі на 6. Залишилося ще 2 олівці. Розглянь малюнок і прочитай пояснення.

Ділення з остачею записують так:

$$20 : 6 = 3 \text{ (ост. 2)}$$

Число 20 тут — ділене, 6 — дільник, 3 — частка і 2 — остача. Запис читають так: «20 поділити на 6, у частці буде 3 і в остачі 2».

601. Виконай ділення з остачею за малюнками.

$13 : 3 = 4 \text{ (ост. 1)}$ $\begin{array}{ccccccc} & & 13 & & & & \\ \hline \text{●} & \text{●} & \text{●} & \text{●} & \text{●} & \text{●} & \text{●} \\ \hline \end{array}$

$17 : 3$ $\begin{array}{ccccccc} & & 17 & & & & \\ \hline \text{●} & \text{●} & \text{●} & \text{●} & \text{●} & \text{●} & \text{●} \\ \hline \end{array}$

$15 : 6$ $\begin{array}{ccccccc} & & 15 & & & & \\ \hline \text{●} & \text{●} & \text{●} & \text{●} & \text{●} & \text{●} & \text{●} \\ \hline \end{array}$

602. Порівняй рівності кожного стовпчика.

$$12 : 3 = 4$$

$$16 : 4 = 4$$

$$13 : 3 = 4 \text{ (ост. 1)}$$

$$18 : 4 = 4 \text{ (ост. 2)}$$

603. У кожному стовпчику знайди значення нижнього виразу, використовуючи значення верхнього виразу. Не обчислюючи, поясни, у значеннях яких виразів буде остача.

$$25 : 5$$

$$36 : 6$$

$$58 : 8$$

$$81 : 9$$

$$28 : 5$$

$$40 : 6$$

$$60 : 8$$

$$85 : 9$$

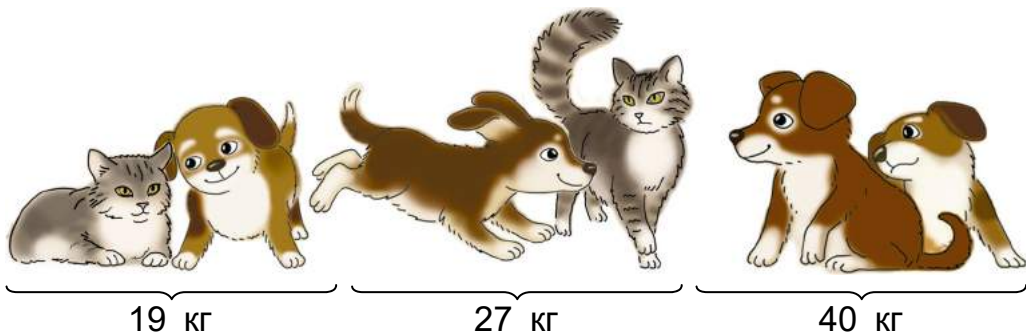
604. Скільки окремих квадратів можна скласти з 11 однакових паличок? (Перевір розв'язання задачі практично.)

Розв'язання:

$$11 : 4 = 2 \text{ (ост. 3).}$$

Відповідь: 2 квадрати.

605.* Діти зважували своїх домашніх тварин парами. Мурчик і Гавчик разом важать 19 кг, Мурчик і Бровко разом важать 27 кг, а Гавчик і Бровко — 40 кг. Хто скільки важить?

606. $7 + 8 < 7 \cdot 8$

$$1 \cdot 9 \square 0 \cdot 9$$

$$8 : 1 \square 6 \cdot 1$$

$$40 : 4 \square 45 : 5$$

$$12 - 3 \square 12 : 3$$

$$15 \cdot 4 \square 90 - 30$$

607. Яку найбільшу кількість трикутників можна скласти з 11 паличок? Перевір практично.

608. $15 : 5 = 3$

$30 : 6$

$45 : 9$

$64 : 8$

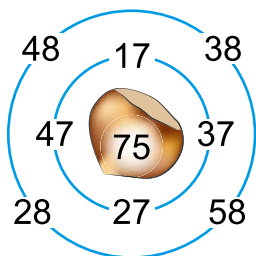
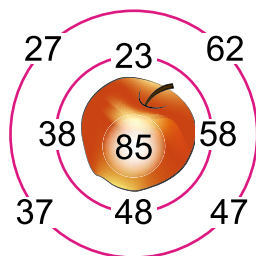
 $16 : 5 = 3$ (ост. 1)

$32 : 6$

$48 : 9$

$67 : 8$

609. Гра «Лабіринт».

610. Виконай ділення з остачею.

$27 : 6$

$48 : 7$

$54 : 8$

$20 : 6$

Зразок міркування. Нехай треба поділити 27 на 6. Знайдемо найбільше із чисел від 1 до 27, яке ділиться націло на 6. Це 24; $24 : 6 = 4$. Знайдемо остачу: $27 - 24 = 3$. Отже, $27 : 6 = 4$ (ост. 3).

611. Для посадки привезли 35 саджанців дерев. Скільки вийде повних рядів, якщо в кожному ряді буде по 8 саджанців?

 Скільки ще потрібно саджанців, щоб таких рядів було всього 10?

612. Для посадки привезли 24 саджанці яблунь і 8 саджанців груш. $\frac{1}{4}$ усіх саджанців посадили діти, а решту — дорослі. Скільки саджанців посадили дорослі?

613. У фруктовому саду 240 яблунь, груш — на 180 менше, ніж яблунь, а слив — $\frac{1}{5}$ кількості груш. Скільки в саду слив? Не розв'язуючи задачу, передбач, більше чи менше буде слив, ніж яблунь.

 На які ще запитання можеш знайти відповідь за умовою?

614. $x - 48 : 6 = 204$ ①
 $x : 6 = 305 - 297$
 $x \cdot (38 - 29) = 72$

$23 \cdot 5 - x = 42$ ②
 $600 : x = 34 + 26$
 $6 \cdot x = 720 : 8$

615.* Склади і запиши три вирази на ділення з дільником 8, щоб при обчисленні першого виразу остача дорівнювала 0, другого — 3, а третього — 7.

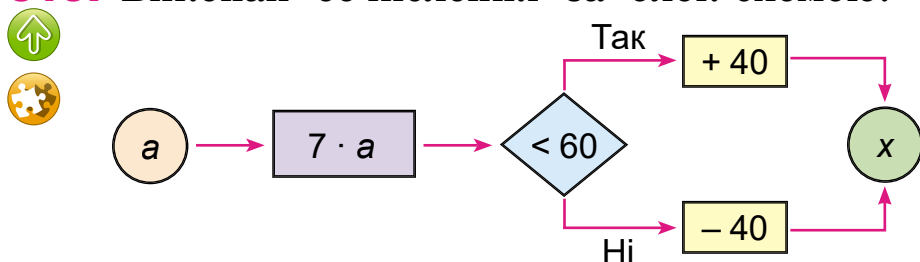
616.* У гаражі стоїть 30 авто. Вантажівки мають по 6 коліс, а легковики — по 4. Скільки яких авто в гаражі, якщо всього коліс 168?

617. Біля шкільної огорожі росте 30 дерев і кущів. Древа становлять $\frac{1}{3}$. Скільки росте кущів?

618. Виконай ділення з остачею.

 $22 : 7$ $40 : 7$ $50 : 7$ $60 : 7$ $75 : 6$
 $12 : 5$ $14 : 3$ $21 : 6$ $25 : 4$ $33 : 8$

619. Виконай обчислення за блок-схемою.

$a = 5, 8, 9, 12, 20, 40$.

620. 1) Перевір, чи правильно знайдено остачі при діленні на 2, 3, 4, 5. Зроби висновок.

	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
: 2	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—
: 3	2	—	1	2	—	1	2	—	1	2
: 4	3	—	1	2	3	—	1	2	3	—
: 5	1	2	3	4	—	1	2	3	4	—

2) Якими цифрами закінчуються числа, які діляться на 2 без остачі? А на 5?

3) Яка найбільша остача може бути при діленні на 7; на 9?

Остача завжди менша за дільник.

621. Першого дня майстер виготовив 10 деталей, що становить п'яту частину замовлення, а другого — $\frac{1}{4}$ решти. Скільки деталей виготовив майстер другого дня?

 Зміни запитання, щоб у розв'язанні додалася ще одна дія.

622. Троє робітників за 2 год забетонували 30 м фундаменту. Скільки метрів фундаменту забетонують 2 робітники за 4 год, працюючи з такою самою продуктивністю?

623. Побудуй відрізок AB завдовжки 10 см. Постав на ньому точку C на відстані 2 см 6 мм від середини. Які завдовжки відрізки AC і CB ? Перевір вимірюванням.

624.* Двоцифрове число зменшили у 2 рази й одержали теж двоцифрове число, записане однаковими цифрами. Скільки таких чисел?

625. Двоє грали у гру. У купці 10 сірників. За один хід гравець може брати 1 або 3 сірники. Виграє той, хто візьме один останній сірник. Скільки сірників на початку повинен узяти перший гравець, щоб виграти?

626. Дівчинка витратила 3 грн, що становить п'яту частину всіх її грошей. На скільки більше грошей залишилося, ніж вона витратила?

627. $x : (450 - 390) = 4$ $56 : x = 800 : 100$

 $39 - x = 49 : 7$ $(360 : 6) : x = 4$

628. 1) Знайди $\frac{1}{4}$ від 2 м; $\frac{1}{10}$ від 3 ц; $\frac{1}{8}$ від 2 діб.

2) Знайди число: $\frac{1}{3}$ від якого 2 м; $\frac{1}{4}$ від якого 40 дм; $\frac{1}{6}$ від якого 2 доби.

629. Використовуючи вирази на ділення, склади рівності за зразком. Зроби висновок.

$36 : 7 = 5 \text{ (ост. 1)}$	$38 : 6$	$53 : 9$
$36 = 5 \cdot 7 + 1$	$38 = \square \cdot 6 + \square$	$53 = \square \cdot 9 + \square$

Якщо при додаванні остачі до добутку частки й дільника отримаємо ділене, то ділення виконано правильно.

630. 1) Не обчислюючи, знайди помилки. Перевір себе обчисленням.

$42 : 6 = 6 \text{ (ост. 6)}$

$55 : 6 = 8 \text{ (ост. 7)}$

$54 : 7 = 7 \text{ (ост. 5)}$

$74 : 9 = 8 \text{ (ост. 2)}$

2) Довжини сторін прямокутника дорівнюють a і b . Запиши формули для знаходження периметра P цього прямокутника.

3) Довжина сторони квадрата дорівнює a . Запиши формулу для знаходження периметра P цього квадрата.

631. Периметр ділянки квадратної форми дорівнює 36 м. Яка довжина сторони цієї ділянки?

632. Виконай ділення з перевіркою.

$48 : 7$

$34 : 4$

$7 : 8$

$14 : 5$

$83 : 9$

$45 : 9$

633. Добери значення змінних, щоб нерівності були істинні.

$20 < 5 \cdot x < 45$

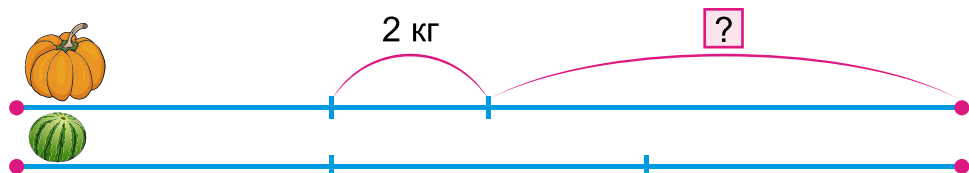
$30 < a \cdot 8 < 56$

$60 \leq k \cdot 12 \leq 84$

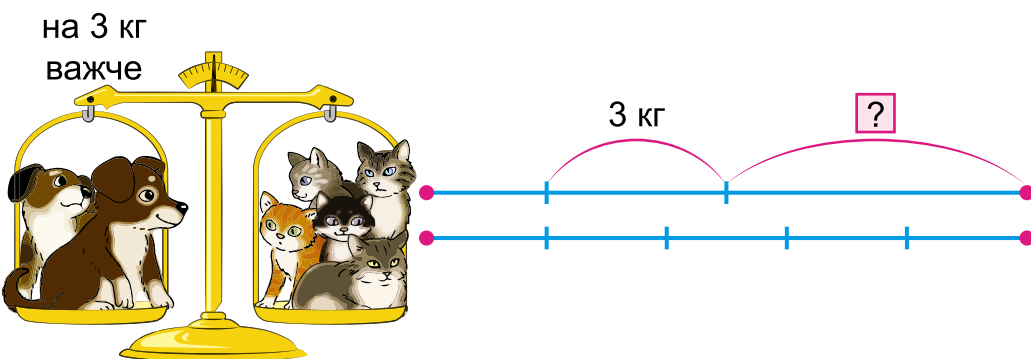
$38 \leq x + 35 \leq 42$

35

634. Гарбуз важчий за кавун на 2 кг. Маса двох гарбузів така сама, як 3 кавунів. Яка маса гарбуза?

635. Цуценя важче за котика на 3 кг. Маса двох цуценят така сама, як п'яťох котиків. Яка маса цуценяти?

636. Поділи з остачею та виконай перевірку.

637. $68 : 9$ $38 : 5$ $64 : 3$ $75 : 2$ $94 : 9$

638. Добутком яких двох чисел можна замінити число 10? Кожне число, що складається тільки з десятків і не має окремих одиниць, ділиться на 10, а отже, і на 2, і на 5. Тому подільність чисел на 2 і на 5 без остачі залежить лише від останньої цифри.

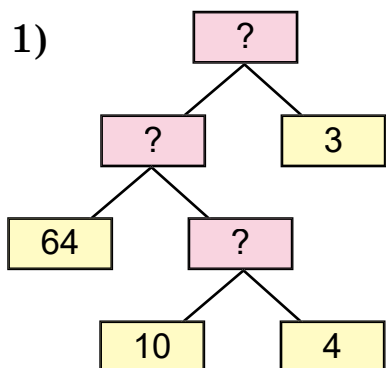
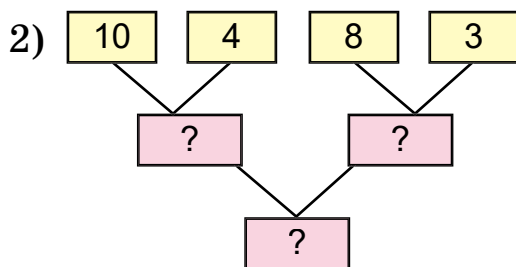
На 2 без остачі діляться числа, запис яких закінчується цифрами 0, 2, 4, 6, 8.

На 5 без остачі діляться числа, запис яких закінчується цифрою 5 або 0.

639. Не обчислюючи, визнач, які числа діляться без остачі на 2, а які — на 5: 232, 483, 645, 780, 896, 915.

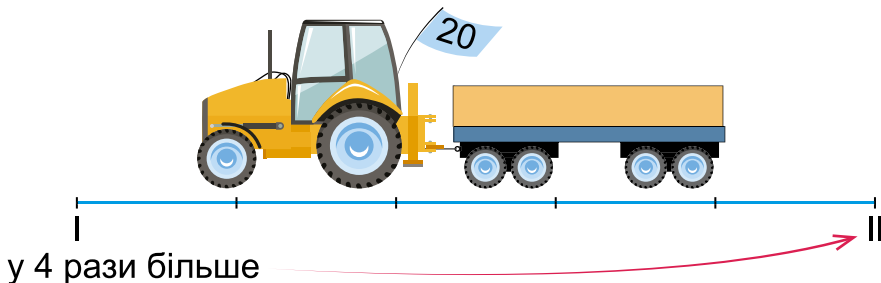
640. Перший трактор за 7 год роботи витрачає 56 л пального, а другий — за 1 год витрачає на 2 л менше. Скільки літрів пального витрачає другий трактор за 7 год? (Розв'яжи задачу двома діями.)

641. На виставці сільгосптехніки в 4 рядах було по 10 тракторів та в 3 однакових рядах — причепа до тракторів. Усього 64 одиниці техніки. Скільки причепів було в одному ряду? Яку блок-схему складено до задачі? Передбач результат усно.

▶ Склади і розв'яжи обернену задачу.

642.* У двох господарствах 20 тракторів із причепами. У першому — у 4 рази більше, ніж у другому. Скільки тракторів із причепами в кожному господарстві?

643. Поясни, як складено нерівності.

25 $5 \cdot x = 10$ $x \cdot 8 = 24$ $x : 2 = 10$
 $5 \cdot x > 8$ $x \cdot 8 < 32$ $x : 2 < 10$
 $5 \cdot x < 11$ $x \cdot 8 > 16$ $x : 2 > 8$
 $8 < 5 \cdot x < 11$ $16 < x \cdot 8 < 32$ $8 < x : 2 < 10$

 Спробуй скласти свою нерівність на ділення.

4 **644.** Добери значення змінних, щоб нерівності були істинні: $90 < 13 \cdot x < 100$; $80 < 12 \cdot a < 90$.

645. $59 : 9$ $76 : 10$ $811 : 10$ $87 : 30$

646. Побудуй квадрат, периметр якого дорівнює периметру рівностороннього трикутника зі стороною 12 см.

647. Чотири трактори об 11 год почали орати поле під посів ячменю. Через 3 год поле було зорано. О котрій годині вони завершили роботу?

648. Посів кукурудзи на зерно з підживленням ґрунту розпочали о 7 год ранку, а завершили — о 19 год. Скільки годин тривала посівна, якщо обідня перерва тривала 1 год?

7 **649.** Знайди: $\frac{1}{2}$ від 5 грн, $\frac{1}{4}$ від 2 дм;

 $\frac{1}{5}$ від 1 ц 5 кг, $\frac{1}{2}$ від 2 м 8 дм;
 $\frac{1}{3}$ від 1 см 8 мм.

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО ЗА РІК

650.	$5 \cdot 7 + 1 \cdot 7$	$1 \cdot 8 + 2 \cdot 7$	$20 \cdot 4$
	$2 \cdot 9 + 0 \cdot 9$	$0 \cdot 5 + 1 \cdot 3$	$300 \cdot 3$
	$2 \text{ дес.} \cdot 3$	$4 \text{ сот.} \cdot 2$	$5 \text{ сот.} \cdot 2$

651. Як довести, що $8 \cdot 3 = 24$?

652. Обчисли $60 \cdot 3$. Склади два вирази на ділення та обчисли.

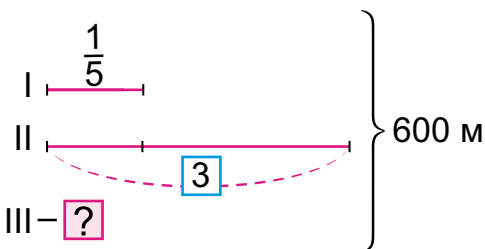
653. Запиши вирази та знайди їх значення.

1) Зменшуване 94, від'ємник є добутком чисел 6 і 7.

2) Ділене 63, дільник є різницею чисел 15 і 6.

654. У теплиці зібрали 340 кг полуниць. 60 кошків по 4 кг було одного сорту, а ще 20 однакових кошків — іншого сорту. Скільки кілограмів полуниць іншого сорту в кошику?

655.* Для поливу овочів улітку проклали всього 600 м труб. Для дощового поливу проклали $\frac{1}{5}$ цієї довжини труб, а для крапельного — у 3 рази більше труб, ніж для дощового. Скільки метрів труб проклали для ґрунтового поливу?

656.* Три дубові шпали важать стільки, скільки 5 соснових. Соснова шпала легша від дубової на 18 кг. Скільки важить соснова шпала?

70

657. Посадили кілька рядів яблунь, по 8 дерев у кожному, і 9 рядів груш по 7 дерев. Усього посадили 143 плодових дерева. Скільки рядів яблунь посадили?

:14

658. У цистерні привезли 960 л води. Частину води перелили в 9 бідонів, по 30 л у кожний. Скільки літрів води залишилося в цистерні? Склади моделі задачі без розв'язання. Передбач, більше чи менше води залишилося в цистерні, ніж відлили.

.26

659. У бочці було 90 л води. Спочатку в бочку долили $\frac{1}{3}$ тієї кількості, що в ній була, а потім відлили половину всієї води. Скільки літрів води залишилося в бочці?

+170

660. $48 : 6$ $6 \cdot 7$ $7 \cdot 9$ $72 : 12$

$42 : 6$ $8 \cdot 9$ $63 - 51$ $12 \cdot 4$

:10

661. 1) Назви числа від 795 до 805.

2) Назви число, у якому: 7 сот. 8 од.; 7 сот. 8 дес; 1 сот. 3 дес. 7 од.; 3 сот. 3 дес. 3 од.; 9 сот. 9 од.

3) Запиши цифрами числа: *триста сорок один, двісті дванадцять, двісті двадцять, сімсот сім.*

4) Розклади на розрядні доданки числа: 347, 555, 720, 707, 112.

:6

662. Скільки в числі 784 усього сотень? Усього десятків? Усього одиниць?

663. Купили 500 г насіння: 10 пакетів насіння огірків по 30 г і 4 однакових пакети насіння моркви. Скільки грамів насіння моркви було в одному пакеті?

=?

664. 1) Виконай ділення з остачею з поясненням:
 $25 : 4$; $38 : 8$.

2) Знайди результат і поділи його на підкреслене число за зразком.

Зразок. $\underline{8} \cdot 5 + 3 = 43$, $43 : 8 = 5$ (ост. 3).

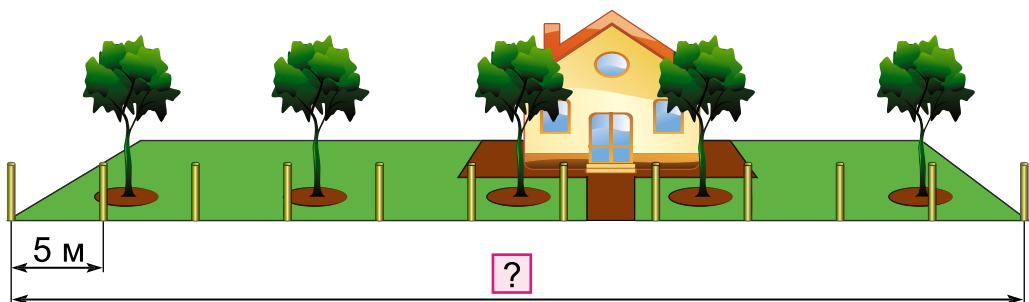
$\underline{7} \cdot 4 + 5$

$\underline{6} \cdot 3 + 2$

$\underline{7} \cdot 8 + 4$

$\underline{9} \cdot 3 + 3$

665. Для обнесення парканом дачної ділянки поставили 12 стовпців. Відстань між стовпцями 5 м. Яка відстань між крайніми стовпцями?

666. На ділянці посіяли 160 г насіння моркви, а насіння буряків — у 2 рази більше. Скільки всього грамів насіння посіяли?

667.* Запиши всі трицифрові числа, сума цифр яких дорівнює 4.

668. $340 + 220 = x \cdot 8$
 $(360 : x) \cdot 14 = 84$

$x : 4 = 630 : 7$
 $x - 540 : 9 = 380$

669. Купили 500 г олії. На приготування млинців витратили $\frac{1}{5}$ цієї олії. У скільки разів більше залишилось олії, ніж витратили?

670. $31 + 62 = 3 \cdot x$

$4 \cdot x = 42 + 42$

$290 + 310 = a \cdot 2$

$x : 5 = 40 - 20$

671. $62 : 9$

$48 : 7$

$36 : 8$

$53 : 6$

$56 : 8$

$73 : 9$

$64 : 8$

$60 : 3$

672. Виконай ділення з перевіркою.

$$90 : 2 \quad 48 : 3 \quad 64 : 4 \quad 96 : 6$$

673. Після сушіння 36 кг свіжих грибів отримали 9 кг сушених. Скільки кілограмів сушених грибів можна отримати із 600 кг свіжих?

674. До магазину привезли 240 банок маринованих грибів. Опеньків було $\frac{1}{3}$ всіх банок, а маслюків — $\frac{1}{2}$ решти. З якими грибами більше банок?

675. Накресли чотири відрізки завдовжки 12 см. На одному познач $\frac{1}{2}$ відрізка, на другому — $\frac{1}{3}$, на третьому — $\frac{1}{4}$, а на четвертому — $\frac{1}{6}$ відрізка. Порівняй отримані частини.

▶ Якщо $\frac{1}{a} < \frac{1}{b}$, то що можна сказати про a і b ?

676. Знайди по 2 значення змінних, щоб нерівності були істинні.

$$20 < a \cdot 4 < 36 \quad 15 < b : 2 < 20$$

677. Які зображення «зайві»? Поясни чому.

$$\begin{array}{ll} \mathbf{678.} & 380 : 2 + 127 - 60 \qquad 540 + 70 : 10 \cdot 4 \\ & 234 + 345 - 459 \qquad 848 - 540 : 6 + 23 \end{array}$$

679. На платформу навантажили 26 великих контейнерів, а малих — у 2 рази більше. Скільки всього контейнерів навантажили на платформу?

680. $x : 3 = 96$ $96 : x = 6$ $96 - x = 6$ $x \cdot 4 = 96$

3

681. $31 : 5$ $18 : 4$ $20 : 3$ $19 : 3$
 $46 : 9$ $15 : 4$ $34 : 8$ $41 : 5$

682. $200 \cdot 3 + 40 \cdot 3$ $300 - 60 \cdot 4$ $550 + 48 \cdot 5$
 $400 : (60 : 3)$ $480 : (70 : 7)$ $230 : 10 + 13$

683. 12 пасажирів сіли в кілька авто так, що в кожному авто було по $\frac{1}{3}$ усієї кількості пасажирів. Скільки пасажирів було в кожному авто? Скільки було авто?

684. 2 ц 30 кг + 3 ц 50 кг 4 ц 10 кг - 1 ц 20 кг
 5 м 6 дм + 15 дм 15 м 40 см - 3 м 4 дм
 1 год - 20 хв 3 год 40 хв + 50 хв

685. Побудуй шестикутник і проведи в ньому два відрізки, кінці яких лежать на сторонах шестикутника. Які фігури утворилися? Розглянь різні випадки.

686.* Розшифруй ребус. У ньому однакові букви позначають однакові цифри.

AP + PAK = AKP

687. $260 + 380 = x \cdot 8$ $810 = 360 + 9 \cdot x$

688. За умовами договору завод має виготовити за тиждень 225 двигунів. Два перших дні завод випускав по 48 двигунів, а наступні 3 дні — по 50 двигунів. Чи виконає завод умови договору?

Передбач без обчислень, перевір розв'язанням.

689. $(400 + 20 + 6) : 2$ $(500 + 30) : 5$ $(800 + 4) : 4$
 $(200 + 40 + 8) : 4$ $(900 + 6) : 3$ $(600 + 80) : 2$

690. Поділи з остачею та виконай перевірку.

$$34 : 8 \quad 55 : 6 \quad 43 : 8 \quad 97 : 3 \quad 65 : 2$$

691. Відомо, що голубий кит може мати довжину до 30 м, кашалот — до 20 м, косатка — 9 м, біла акула — 12 м, осетер — до 7 м. Побудуй діаграму довжин мешканців морів, прийнявши одну клітинку за 1 м.

Голубий кит

Кашалот

Косатка

Осетер

Акула

Склади задачі за цими даними.

692. У зоопарк привезли дітей на 5 автобусах і 3 маршрутних таксі. У кожний автобус сіло по 30 дітей, а в маршрутні таксі — по 20 дітей. На скільки більше дітей привезли в автобусах, ніж у маршрутних таксі?

693. До природничого музею на екскурсію приїхало 45 учнів. $\frac{1}{3}$ всіх учнів брала участь у квесті «Хижі рослини», інша група — на 8 учнів більша — слухала екскурсовода. Решта розглядала колекцію каменів. Скільки учнів слухало екскурсовода? Скільки учнів розглядало колекцію каменів?

Досліді, чи можна поставити до умови задачі ще запитання. Сформулюй свої запитання, обговори їх у парі.

694. Знайди периметр прямокутника, довжина якого 6 см, а ширина — у 2 рази менша. На скільки зміниться периметр прямокутника, якщо його довжину збільшити на 5 см?

695. $(478 + 12) : x = 70$ $x : 4 = 63 - 27$
 $x - (38 - 15) = 64$ $64 : x = 47 - 39$
 $5 \cdot x = 42 - 12$ $60 + x = 320$

696. Склади задачі про екскурсії або ігри-квести за виразом $24 + 24 \cdot 2$.

697. Ширина прямокутника 8 см, що становить $\frac{1}{4}$ його довжини. Знайди периметр цього прямокутника.

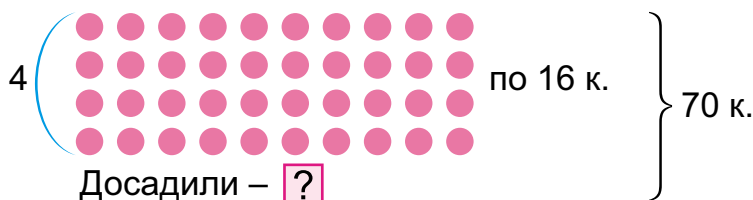
698. 10 м 100 дм 5 грн 60 коп. 506 коп.
 320 кг 1 т 1 см 8 мм 16 мм
 2 дм 5 см 30 см 4 ц 6 кг 430 кг
 3 доби 74 год 2 год 30 хв 150 хв

699. $5 : 2$ $12 : 5$ $26 : 4$ $37 : 7$ $65 : 9$

700. Скільки всього десятків у числах:

2 сот. і 4 дес.; 1 сот. і 8 дес.;
 5 сот.; 8 сот. і 3 дес.

701. На дачній ділянці посадили 4 ряди по 16 кущів полуниць. Потім ще досадили кілька таких рядів, і всіх кущів стало 70. Скільки рядів кущів полуниць досадили?

702. Маса 300 жолудів становить 1 кг. У лісорозсаднику посадили 2 кг жолудів. Не проросла десята частина жолудів. Скільки одержали саджанців дуба?

703. $236 + 458$ $485 + 397$ $745 - 357$ $974 - 79$

704. За яких значень змінних істинні рівності?

$a + a = a$ $b \cdot b = 1$ $a + a - a = 7$
 $k : k = 1$ $a \cdot b = 0$ $a \cdot k = a$

705. Довжина відрізка CD 18 см. Відрізок AB на 2 см довший за половину відрізка CD . Знайди довжину відрізка AB та накресли його.

706.* Знайди закономірності в записі таких трьох рівностей:

$1 + 2 = 3;$ $4 + 5 + 6 = 7 + 8;$

$9 + 10 + 11 + 12 = 13 + 14 + 15$

і запиши наступну.

707. В одному баку 50 відер води, а в іншому — 35 відер. Для поливу розсади за той самий час з баків беруть однакову кількість води. Скільки води буде в другому баку, якщо в першому залишиться 28 відер?

708. Обчисли значення виразів:

$300 : a \cdot (a - 30)$, якщо $a = 30$;

$b \cdot 3 : (254 - 194)$, якщо $b = 200$.

709. 1) $16 \cdot 3 \cdot 2$

$900 : 100 \cdot 80$

$1000 : 500 + 600 : 20$

2) $6 \text{ м } 2 \text{ см} - 8 \text{ см}$

$7 \text{ ц} - 50 \text{ кг}$

$2 \text{ доби} - 48 \text{ год}$

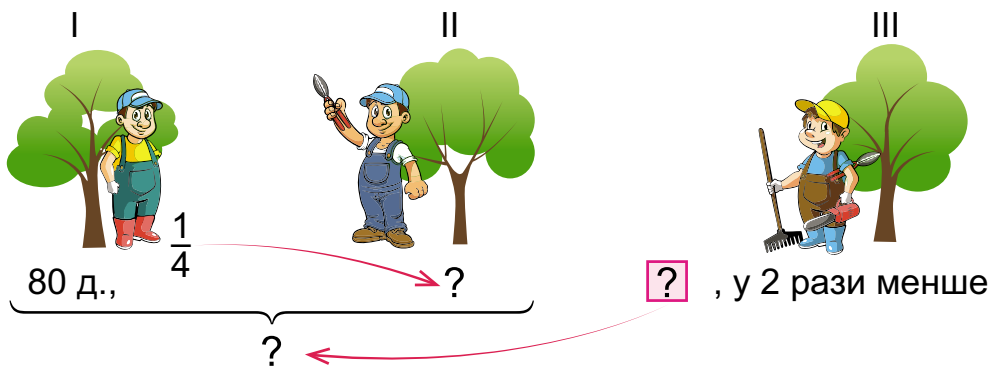
$120 \text{ хв} : 1 \text{ год}$

710. Порівняй задачі та їх розв'язання.

Ціна	Кількість	Вартість
однакова	8 шт.	56 грн
	9 шт.	?

Ціна	Кількість	Вартість
на 1 грн менша	8 шт.	56 грн
	9 шт.	?

711. Три бригади обрізали в парку дерева. Перша бригада обрізала 80 дерев, що складає $\frac{1}{4}$ того, що обрізала друга бригада, а третя бригада обрізала у 2 рази менше дерев, ніж перша і друга бригади разом. Скільки дерев обрізала третя бригада?

712. $x + 300 = 240 \cdot 2$

$x \cdot 30 - 180 = 420$

$x - 240 = 180 \cdot 3$

$x : 30 = 180 \cdot 2$

713. Склади діаграму: качка за 1 год долає 90 км, лебідь — 80 км, сорока — 60 км, чайка — 50 км (1 см — 10 км).

За діаграмою склади задачу на 2 дії.

714. Ширина прямокутника дорівнює 2 см, а його периметр у 9 разів більший за ширину. Знайди довжину цього прямокутника.

715.* У чотири склянки вміщується стільки само молока, як і в один глечик. У склянку і глечик разом вміщується 1 кг 200 г молока. Скільки грамів молока вміщує одна склянка?

однакова кількість

1 кг 200 г

?

716. $560 : 8 + 490 : 7$

$784 - 396 + 320 \cdot 8$

$450 : 5 + 90 \cdot 4$

$900 : 10 + 960 : 60$

717. Товар коштував 750 грн. Спочатку він подешевшав на 30 грн, а потім — подорожчав на 110 грн. Скільки зараз коштує товар?

718. $720 : 8 + 390$

$9 \cdot 80 - 290$

$90 : 18$

$67 : 8$

719. $600 : 5$

$600 : 50$

$600 : 5 \cdot 6$

$600 : 5 : 20$

720. Для приготування салату взяли 300 г огірків, помідорів — на 70 г менше, ніж огірків, а соусу — у 2 рази менше, ніж огірків. Скільки грамів салату приготували?

300 г

?, на 70 г менше

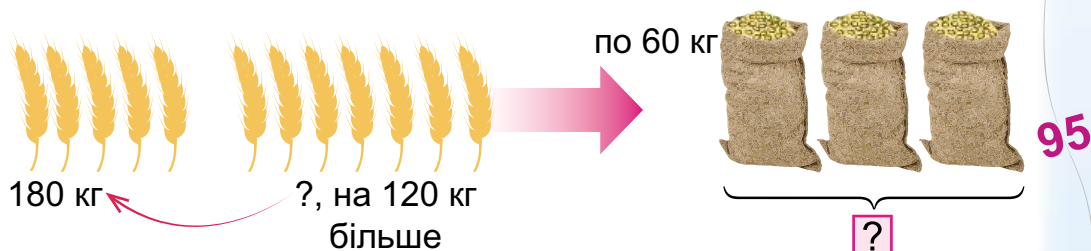
?, у 2 рази менше

?

Приготували

721. Зібране зерно з дослідних ділянок зберігається в мішках, по 60 кг у кожному. Скільки всього мішків, якщо з першої ділянки було зібрано 180 кг, а з другої — на 120 кг більше?

722. 56 кг лимонів розклали порівну у 8 великих ящиків. Один малий ящик вміщує на 2 кг лимонів менше, ніж великий. Скільки потрібно малих ящиків, щоб розкласти 45 кг лимонів?

723. $602 - 386 - 59 + 124$ $602 - (386 - 59) + 124$
 $(602 - 386) \cdot (59 + 124)$ $602 - (386 - 59 + 124)$

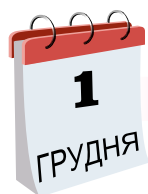
724. Накресли план саду прямокутної форми, якщо його довжина 86 м, а ширина 48 м (масштаб: 1 см — 10 м).

▶ Склади різні задачі за цими даними.

725.* Лимони з однаковою масою продають поштучно. Тато купив більше двох, але менше семи лимонів. Маса всієї його покупки 850 г. Скільки лимонів купив тато і яка маса одного лимона?

30

726. Перший сніг випав 1 грудня, найбільший мороз був 22 січня, сніг розтав 23 лютого, а льодохід на річці розпочався 9 березня. Розрахуй час між цими подіями.

32

31

727.* Дівчинка живе у квартирі № 200. На її поверсі є ще 3 квартири. Запиши, які номери квартир можуть бути на цьому поверсі. Назви всі варіанти.

33

728. Якщо з діжки відлити 5 разів по 12 л води, то в ній залишиться ще 25 л. Скільки літрів води залишиться в діжці, якщо відлити 6 разів по 13 л?

32

34

729. $x \cdot 20 - 240 = 160$

$640 : x = 230 - 150$

$(520 - x) : 4 = 240$

$250 \cdot (x + 1) = 1000$

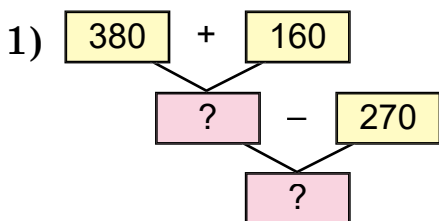
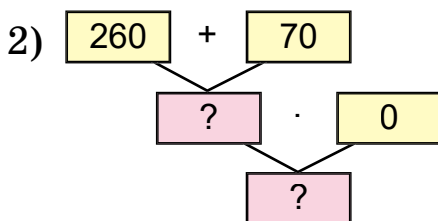
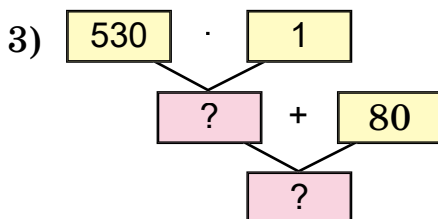
?

ДОДАТКОВІ ВПРАВИ

90

1. Склади вирази за схемами та обчисли.

2. $x + 280 = 370$ $450 - x = 270$ $x - 180 = 450$

3. Є три бочки з гасом. Маса кожної з них 110 кг. Маса порожньої бочки 10 кг. Яка маса гасу в трьох бочках разом?

4.* Камінь, який падає, пролітає за першу секунду 4 м 9 дм, а за кожну наступну секунду — на 9 м 8 дм більше, ніж за попередню. Яку відстань пролетить камінь за третю секунду?

5. Побудуй трикутник. Проведи в ньому два відрізки, щоб одержати чотирикутник і вісім трикутників.

6. Кондитерська фабрика випустила 525 коробок із цукерками «Асорті». Це на 377 більше, ніж коробок «Пташиного молока». Скільки всього коробок із цими цукерками випустила фабрика?

7. 1) Обчисли зручним способом.

$$48 : (4 \cdot 2)$$

$$560 : (8 : 2)$$

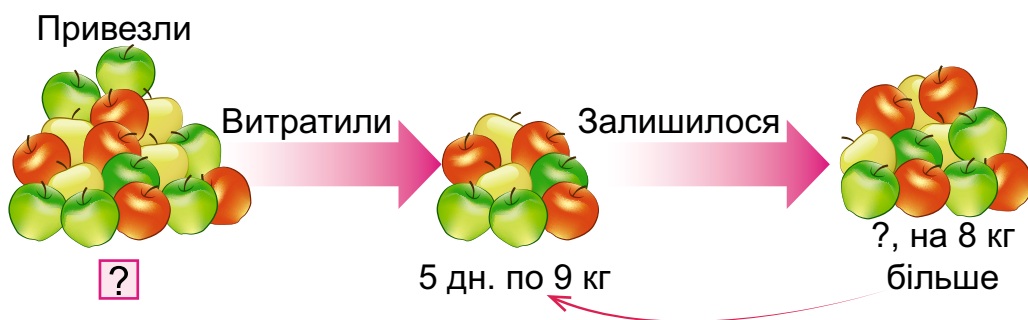
$$800 : (10 \cdot 8)$$

2) $23 \cdot 2 + 1$ $48 : 6 + 2$ $48 : (6 + 2)$ $24 \cdot 4 - 3$
 $64 : 4 - 4$ $80 : 5 + 0$ $0 : 7 + 70$ $61 : 3 + 7$

3) $2 \text{ м} : 5$ $2 \text{ м} - 5 \text{ дм}$ $1 \text{ кг} : 2$ $1 \text{ кг} - 200 \text{ г}$
 $2 \text{ дм} : 5$ $2 \text{ дм} - 5 \text{ см}$ $1 \text{ кг} : 5$ $1 \text{ кг} - 2 \text{ г}$

8. У дідуся було 20 цукерок. 8 цукерок він дав онуку. Після цього в онука стало в 2 рази більше цукерок, ніж залишилося в дідуся. Скільки цукерок було в онука спочатку?

9. У дитячий садок привезли яблука. Протягом п'яти днів витрачали по 9 кг яблук щодня. Залишилося на 8 кг більше, ніж витратили. Скільки кілограмів яблук привезли в дитячий садок?

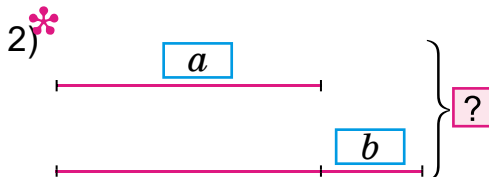

10. 36 л соку розлили в банки по 3 л, а 28 л компоту — у банки по 2 л. Скільки всього потрібно було банок?

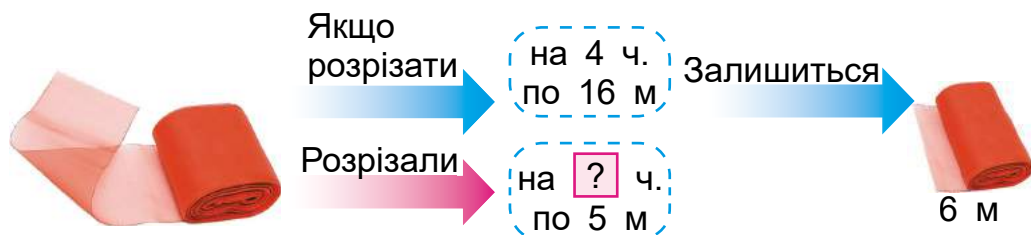
Склади обернені задачі.

11. Склади і розв'яжи задачі про плодові дерева за короткими записами.

1)
 Ябл. — 9 р. по 8 д.
 Гр. — ? р. по 7 д. } 93 д.

- 12.** Якщо стрічку розрізати на 4 частини по 16 м, то залишиться ще 6 м. Але цю стрічку розрізали на частини по 5 м. На скільки частин розрізали стрічку?

- 13.** Бригада робітників за нормою повинна збирати 48 пирососів за 4 дні, а збирає їх за 3 дні. Скільки пирососів понад норму збирає за день бригада робітників?

- 14.** Один хлопець сказав, що в нього братів і сестер порівну, а у його сестри братів удвоє більше, ніж сестер. Скільки дітей у цій сім'ї?

**УРА! КАНІКУЛИ!
ДО ЗУСТРІЧІ ВОСЕНИ!**

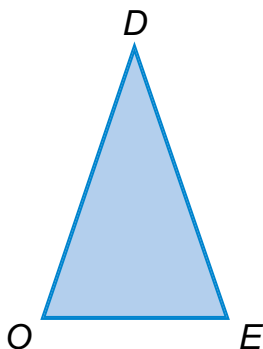
МАТЕМАТИЧНИЙ СЛОВНИЧОК

В

Випробовування (випробування) — спосіб обчислення або пошуку відповіді на запитання, за якого результат арифметичної дії знаходять добром.

Г

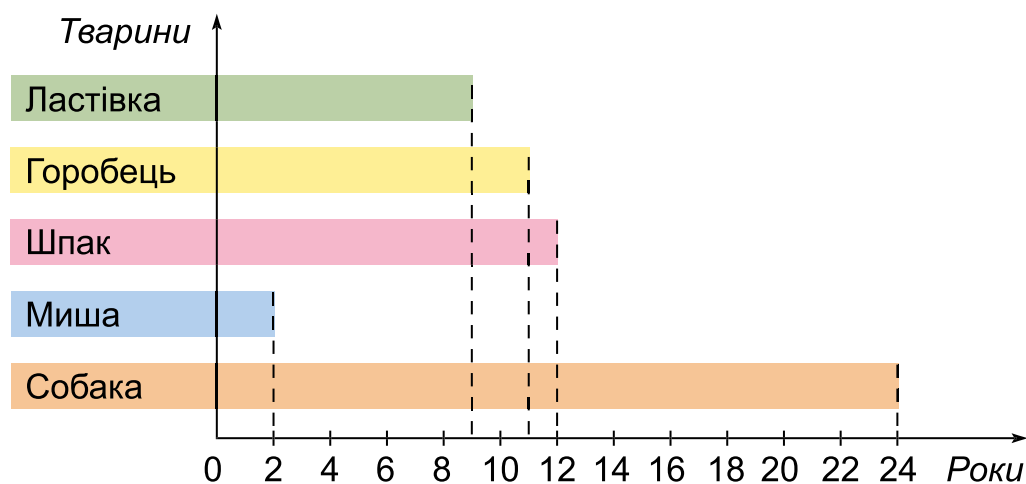
Гострокутний трикутник — трикутник, у якого всі кути гострі.

Д

Діагра́ма — зображення, що у вигляді певних позначень показує співвідношення між різними величинами, об'єктами, процесами. Діаграми бувають лінійні, кругові.

Лінійна горизонтальна діаграма

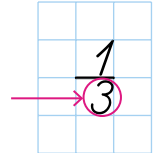
Лінійна вертикальна діаграма

3

Закони множення — основні закономірності дії множення (*переставний, сполучний, розподільний*).

Знаменник — число під рискою дробу (запису частини), яке показує, на скільки рівних частин поділено ціле.

0

Окріглення — заміна числа найближчим круглим числом; використовується при додаванні та відніманні.

$$\begin{aligned} 45 + 29^{+1} &= 74 \\ 45 + 30 &= 75 \\ 75 - 1 &= 74 \end{aligned}$$

Остача — таке ціле число d від ділення націло числа a на b , для якого істинна рівність: $a = b \cdot c + d$. Остача завжди менша за дільник.

$$a : b = c \text{ (ост. } d) \quad d < b$$

$$785 : 10 = 78 \text{ (ост. } 5) \quad 863 : 100 = 8 \text{ (ост. } 63)$$

$$\begin{aligned} 36 : 7 &= 5 \text{ (ост. } 1) \\ 36 &= 5 \cdot 7 + 1 \end{aligned}$$

П

Перевірка (результату обчислень) — доведення правильності обчислень за допомогою виконання інших арифметичних дій або застосування їхніх властивостей. Результат додавання перевіряють відніманням, а результат віднімання — додаванням. Результат множення перевіряють діленням, а результат ділення — множенням.

Переставний закон множення — властивість дії множення, яку виражено рівністю $a \cdot b = b \cdot a$.

Письмове додавання (віднімання) — додавання або віднімання стовпчиком, коли додавати (віднімати) починають з одиниць.

$$\begin{array}{r} 376 \\ + 414 \\ \hline 790 \end{array}$$

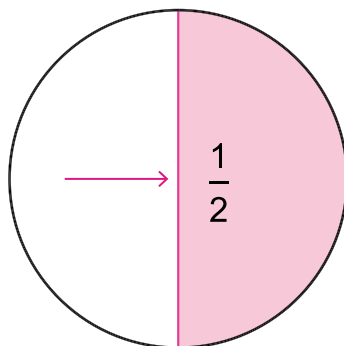
$$\begin{array}{r} 487 \\ - 235 \\ \hline 252 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 534 \\ - 298 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 576 \\ + 298 \\ \hline \end{array}$$

Подільність чисел на 2, 5, 10 — ознака поділу чисел націло на 2, 5, 10.

Половина — одна з двох рівних частин цілого; одна друга.

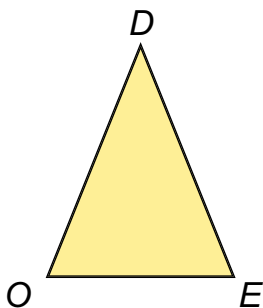

Послідовний спосіб обчислень — спосіб, за якого арифметичні дії виконуються за порядком їхнього запису.

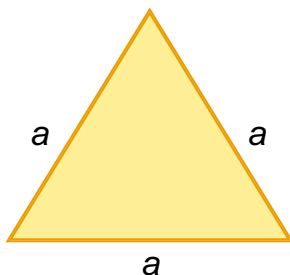

Р

Рівнобедрений трикутник — трикутник, у якого дві сторони рівні між собою.

Рівносторонній трикутник — трикутник, у якого всі сторони рівні між собою.

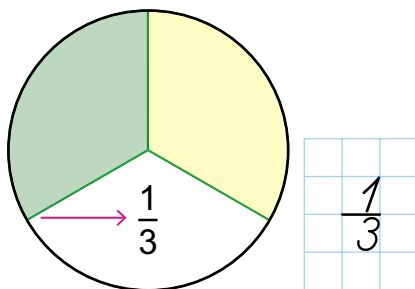
Розподільний закон множення — властивість дії множення, яку стосовно додавання виражено рівністю $(a + b) \cdot c = a \cdot c + b \cdot c$; стосовно віднімання виражено рівністю $(a - b) \cdot c = a \cdot c - b \cdot c$.

С

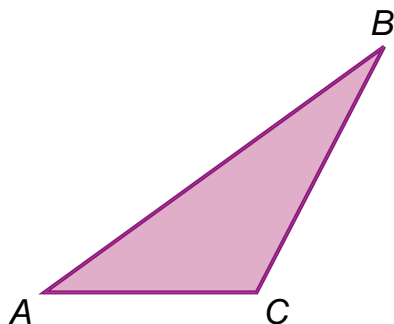
Сполучний закон множення — властивість дії множення, яку виражено рівністю $a \cdot b \cdot c = (a \cdot b) \cdot c = a \cdot (b \cdot c)$.

Т

Третина — одна з трьох рівних частин цілого; одна третя.

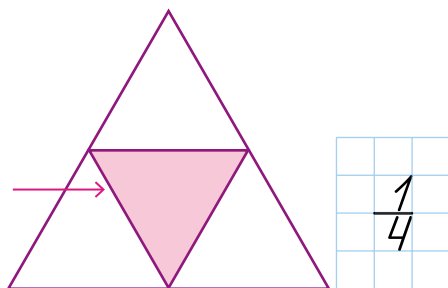

Тупоку́тний трику́тник — трикутник, у якого є тупий кут.

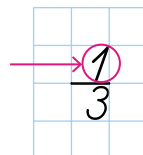

Ч

Чверть — одна з чотирьох рівних частин цілого; одна четверта.

Чисельник — число над рискою дробу (запису частини), яке показує, скільки рівних частин цілого взято.

Додавання та віднімання в межах 1000 (продовження)...	3
Письмове додавання та віднімання чисел	5
Множення та ділення в межах 1000	36
Множення та ділення із числами 0, 1, 10, 100	36
Множення та ділення розрядних чисел на одиницях.	41
Множення двоцифрових та одиницях чисел	49
Частини	90
Ділення з остачею	98
Повторення вивченого за рік	107
<i>Додаткові вправи</i>	119
<i>Математичний словничок</i>	122

Лищенко Г. П.

Л67 Математика : підруч. для 3 кл. закл. заг. серед. освіти (у 2-х ч.) : ч. 2 / Григорій Лищенко. — Київ : Генеза, 2020. — 128 с. : іл.

ISBN 978-966-11-1087-7

ISBN 978-966-11-1089-1 (Ч.2)

УДК 51(075.2)

Навчальне видання

ЛИШЕНКО Григорій Павлович

МАТЕМАТИКА

Підручник для 3 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)

ЧАСТИНА 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Відповідальна за випуск, редактор *Марія Москаленко*

Обкладинка *Марії Круковської*

Макет, художнє оформлення,

комп'ютерна обробка ілюстрацій *Василя Марущинця*

Технічний редактор *Цезарина Федосіхіна*

Комп'ютерна верстка *Наталії Музиченко*

Коректор *Лариса Леуська*

Формат 70×100/16. Ум. друк. арк. 10,4. Обл.-вид. арк. 9,99.

Тираж 29648 пр. Вид. № 2104. Зам. № 20-05-1207.

Видавництво «Генеза», вул. Тимошенка, 2-л, м. Київ, 04212.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 5088 від 27.04.2016.

Віддруковано у ТОВ «ПЕТ», вул. Максиміліанівська, 17, м. Харків, 61024.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 6847 від 19.07.2019.